Štev. 25 (691) L. XIV.
NOVO MESTO, četrtek,
27. junija 1963

DOLENJSKI LIST

URESNIČUJMO NOVO USTAVO

Delo občinske skupščine naj postane odprta knjiga

Zdaj, ko smo izbrali občinske skupščine in ko so se le-te tudi že konstituirale, je prav, da se pogovorimo o nekaterih njihovih aktualnih nalogah. Med te sodi prav gotovo tudi vprašanje, kako zagotoviti javnost dela občinskih skupščin. To je namreč pogoj za aktivno udeležbo občanov pri snovanju občinske politike in urejanju skupnih zadev. Ne more biti uspešnega sodelovanja občanov v skupnih naporih za napredek vse občine, dokler delo občinske skupščine ne postane odprta knjiga. To pa ne pomeni le imeti vpogled v delo občinske skupščine in njenih organov, ampak več: občanom omogočiti vpogled, ustvariti pogoje zanj.

Ena izmed določb zvezne ustave pravi, da mora biti delo državnih organov, družbenega samoupravljanja in organizacij, ki opravljajo zadeve javnega pomena, javno. Vsi ti organi morajo obveščati javnost o svojem delu. Na kakšen način bodo to storili, bosta popdrobneje določala zakon in statut.

Dobra obveščenost – pogoj za kvalitetno soodločanje občanov pri urejanju skupnih zadev

Ker se nam zdi, da osnutki novih občinskih statutov, vsaj mnogi izmed njih, ne vsebujejo podrobnejših določb o načinu obveščanja, želimo spregovoriti prav o tem. V nekaterih osnutkih preprosto ponavljajo določbo iz nove ustave ali pa ji dodajajo samo še formalno naštevanje sredstev obveščanja, med katerimi omenjajo predvsem občinski bilten ali kaj podobnega. Tako seveda ne bi smelo ostati. Če pravimo, da je obveščenost občanov prvi pogoj za njihovo aktivno in uspešno sodelovanje pri urejanju skupnih zadev, potem je treba posvetiti temu vprašanju več skrbi. Občinski statut bi moral vsebovati podrobnejša določila o načinu obveščanja javnosti glede dela državnih in drugih organov, ki opravljajo zadeve javnega pomena, in sicer tako, da bi bilo v resnici zadoščeno stvarnim potrebam, ne pa zgolj formalnosti, ki jo nalaga ustava.

Razumljivo je, da ni mogoče zagotoviti javnosti poslovanja občinske skupščine in njenih organov oziroma obveščanja glede njihovega dela z enim samim sredstvom, na primer z biltenom, občinskim glasilom ali kakorkoli ga že imenujemo. To pa ne samo zato, ker eno samo sredstvo ne zadošča, temveč tudi zavoljo tega, ker izkušnje kažejo, da to sredstvo v velikih primerih tudi ni na zadovoljivi ravni. Prispevki v njih so suhoparni, napisani z veščino uslužbenca, ki zna dobro sestavljati uradne akte, ne zna pa važnih odločitev občinske skupščine približati občanom v njim razumljivi in privlačni obliki. Razen tega so to razmeroma pozni obveščevalci, ki kaj prida ne pripomorejo k temu, da bi ljudje spoznavali odločitve že med njihovim nastajanjem, da bi tudi sami sodelovali pri tem in da bi kasneje, ko bi bila odločitev sprejeta, napeli vse sile za njeno uresničitev, ker bi jo smatrali za svojo. Skratka: bilten oziroma občinsko glasilo je lahko le eno izmed sredstev, s katerim zagotavlja občinska skupščina obveščenost občanov oziroma javnosti o svojem delu in o delu svojih organov.

Domači pokrajinski tednik bi lahko še učinkoviteje pomagal

Če ne bi razmišljali še o drugih načinih in sredstvih za obveščanje javnosti in če bi živeli v prepričanju, da zadošča, če enkrat mesečno natisnemo bilten, bi hudo grešili. Pri takem stanju delo občinske skupščine in njenih organov ne bi bilo odprta knjiga, ampak vse kaj drugega. K takemu sredstvu obveščanja je treba dodati še druge: stalno informativno službo pri občini, več veljave zborom volivcev, katerih odločitve je treba proučevati in upoštevati, če so racionalne, stalen stik odbornikov z občani, javne tribune, delavske univerze, ustne časopise, odprte razgovore funkcionarjev s strankami itd. Ne nazadnje pa je treba pomisliti na pokrajinski časnik, ki s svojimi tehničnimi, kadrovskimi in drugimi možnostmi lahko veliko pripomore k hitri in učinkoviti obveščenosti javnosti glede dela občinske skupščine in njenih organov. Pri tem je treba upoštevati, da gre pri pokrajinskih časnikih za sredstva, ki imajo že utrto pot do bralcev, ki so že prodrla malodane v vsako hišo in ki so postala že vsakdanja potreba ljudi.

Časnik: sodobno in hitro sredstvo obveščanja

Ko imamo v mislih pokrajinske časnike, se nam vsiljuje ena misel: tisk, radio in televizija so redda dolžni točno in nepristransko obveščati javnost. To je ustavna dobrina, ki jo je treba upoštevati in izpolnjevati. Toda pokrajinski časnik ima tudi svoje gmotne težave in ustavno obveznost lahko izpolnjuje le v okviru materialnih možnosti. Zaradi tega bi bilo koristno, če bi občinske skupščine, organi samoupravljanja in drugi organi oziroma organizacije, ki opravljajo zadeve javnega pomena, tudi s svoje strani iskale stik s pokrajinskim časnikom in po dogovoru z njim ali bolje v sodelovanju z njim iskale načine za obveščanje javnosti o svojem delu. Tako ne bi bilo potrebno, vsaj glede važnejših odločitev, da samo (največkrat brez potrebnih kadrov) uporabljajo razna neučinkovita pismena sredstva za obveščanje. **Odgovornost za to bi lahko prenesle na časnik, ki bi to nalogo opravil mnogo bolje, razen tega pa bi na ta način prišel do določenih sredstev, kolikor mu jih sedaj primanjkuje. Taki dogovori pa bi bili mogoči ne samo ob takih odločitvah, kakor so družbeni plan, urbanistični načrt, poročilo o poslovanju in problemih bolnišnice itd., temveč tudi ob drugačnih priložnostih.** Tako bi volivci, ki pričakujejo odgovor na svoje predloge in stališča, to lahko prebrali v domačem časniku, namesto da čakajo, dokler čez mesec ali dva ne bo sklican prihodnji zbor volivcev. **Občinska skupščina bi prek časnika lahko odgovarjala tudi na vprašanja posameznih volivcev, zlasti takrat, kadar ti sprožajo probleme, ki utegnejo zanimati širši krog ljudi. Podobnih oblik sodelovanja med občinsko skupščino, organi samoupravljanja in organizacijami ter pokrajinskimi časniki bi lahko bilo še več.**

Še nečesa občinske skupščine na našem področju ne bi smele prezreti: Dolenjski list, ki izhaja zdaj vsak teden v nekaj več kot 19.670 izvodih, prebere po ugotovljenih podatkih nekaj nad 85.000 ljudi — to pa je množica hvaležnih bralcev, ki je ne more hkrati in hitro, pa s tako zelo sorazmerno majhnimi stroški obvestiti o čemerkoli noben občinski bilten, okrožnica, sestanek ali zborovanje. Zares bi kazalo, da bi nove občinske skupščine začele načrtneje in skladneje uporabljati domače pokrajinsko glasilo SZDL kot enega izmed najučinkovitejših obveščevalcev. Prek njega lahko prav hitro zagotovijo javnost svojega dela.

Zastave številnih držav, udeležencev letošnjega mednarodnega simpozija kiparjev, vihrajo pred Domom kulture v Kostanjevici na Krki. Tu so v soboto zvečer slovesno prižgali festivalski ogenj; začel se je bogat in pester program poletnih prireditev Dolenjskega kulturnega festivala. Več o tem berite na 7. strani današnje številke

Tri osrednje proslave za letošnji dan borca

Občinska organizacija Zveze borcev iz NOV za novomeško komuno pripravlja v okviru proslav letošnjega dneva borca tri osrednje svečanosti. **Prva bo 30. junija v Podgradu, ostali dve pa 4. julija v Hinjah in v Podturnu.** Odkrivanje spomenikov in urejanje grobišč padlih, ki je zlasti v zadnjih letih dobilo širok razmah, se počasi približuje koncu. Na omenjenih treh proslavah se bo novomeško področje spet na dostojen način oddolžilo padlim in ostalim žrtvam revolucije. Samo mimogrede naj omenimo, da komisija za spomeniško dejavnost pri občinskem odboru Zveze borcev iz NOV v Novem mestu načrtno razvija svoje delo in da se nam v prihodnjih letih obeta dokaj novih lepih spomenikov in obeležij, ki bodo počastili spomin na padle. Zamisel o ureditvi grobišča pri Šentjoštu, kjer so krvniki zloglasnega štajerskega bataljona pobili okoli 600 žrtev, se bliža uresničitvi. Vse kaže, da bo tamkajšnje grobišče, ki bo predstavljalo za Dolenjsko nekaj podobnega, kot so Begunje ali pa Urh pri Ljubljani, s pomočjo in sodelovanjem republiškega odbora Zveze združenj borcev v bližnji prihodnosti urejeno.

Lotimo se zdaj proslav, ki so napovedane za letošnji dan borca. Kot smo že omenili, bodo 30. junija na Podgradu odkrili grobišče s spomenikom 27 padlim borcem iz okolice, 14 žrtvam, 8 borcem iz ostalih področij Slovenije in 16 padlim partizanom iz tržaške brigade Fontanotte. Zelo lep spomenik, ki ga dela podjetje Marmor v Gradcu, predstavlja veliko amforo v svojstveni stilski izvedbi, na vratu katere so vklesana imena padlih. Svečanost bo združena s proslavo krajevnega praznika Podgrada.

4. julija se nam obetata kar dve svečanosti: odkritje spomenika padlim na urejenem grobišču v Hinjah in odkritje spominske plošče padlim v Podturnu. Spomenik padlim, ki bo odkrit v Hinjah, bo posvečen 18 padlim borcem iz okolice Hinj, 23 žrtvam, 10 padlim borcem iz celjskega okraja, 27 padlim borcem iz ljubljanskega okraja, enemu iz mariborskega okraja, 7 padlim borcem iz neznanih področij in trem padlim borcem iz Trsta.

Spominsko ploščo v obliki marmorne petokrake zvezde bodo 4. julija odkrili na stavbi Gasilskega doma v Podturnu. Vanjo bodo vklesana imena 20 padlih borcev iz okolice in 18 žrtev iz Podturna in Poljan.

Krajevne organizacije ZB iz NOV bodo v sodelovanju z občinskim odborom zveze povsod priredile primeren program za svečanost odkritja, povsod pa bodo hkrati poskrbeli tudi za prehrano in vse ostalo, kar bodo potrebovali udeleženci. K odkritju spomenikov na Podgradu in v Hinjah so vabljeni tudi predstavniki borčevskih organizacij iz Trsta.

Prireditelji vabijo vse delovne kolektive in vse organizacije ZB, naj v dneh omenjenih treh proslav organizirajo čim množičnejšo udeležbo naših delovnih ljudi. Zlasti pa vabimo mladino, saj so spomeniki, ki jih odkrivamo, oddolžitev padlim pa tudi opomin, ki je namenjen predvsem mlajšemu rodu, da ne bi nikdar pozabil žrtev in krvi, prelite v revoluciji, iz katere je vzkliila nova zarja današnjega dne.

Tudi letos piknik ameriških Slovencev na Otočcu

4. julija se bo ob 9. uri dopoldne na Otočcu pričela tradicionalna izseljenska prireditev ameriških Slovencev, piknik. Na njem se bodo spet zbrali Slovenci, ki živijo raztreseni po ameriškem kontinentu, in se mnogi izmed njih prvič spoznali med seboj. Letos se bo piknika udeležilo precej pripadnikov mlajšega rodu, takšnih, ki so bili rojeni v Ameriki, pa še vedno vedo za staro domovino. V zelo lepem kulturnem programu bodo sodelovali: najboljša slovenska folklorna skupina »Franc Marolt« iz Ljubljane, Slovenski oktet, ki bo tokrat zadnjič nastopil pred svojo turnejo po Ameriki, ter straška godba na pihala. Piknik bo tudi letos na prostem, na desnem bregu Krke.

Vsem rojakom želimo kar najboljše počutje in obilo razvedrila v starem kraju! Na pikniku bodo prodajali turistične spominke.

VREME

OD 27. VI. DO 7. VII.

Poslabšanje vremena z dežjem in ohladitvijo pričakujemo okrog 27. junija, nato nekako 2. in 3. julija. V ostalem deloma do pretežno sončno, a nestalno s pogostimi krajevnimi nevihtami.

Dr. V. M.

DANAŠNJA NAKLADA: 19.670 izvodov Dolenjskega lista

Od tega: 18.608 stalnih naročnikov in 1.062 izvodov v kolportaži

Nesreč je sicer manj, a vendar še preveč

»Kljub temu da je bilo v zadnjih treh letih v SR Sloveniji na novo regristriranih okoli 40.000 motornih vozil, lahko rečemo, da prometne nesreče niso rasle vzporedno z naraščanjem števila vozil,« je med drugim dejal na nedavni tiskovni konferenci v Ljubljani načelnik oddelka za promet republiškega sekretariata za notranje zadeve tov. Franc Cvetan.

Analiza za preteklo leto je pokazala, da v primerjavi z ostalimi evropskimi državami stanje prometne varnosti pri nas ni tako kritično, temveč da smo v zadnjih letih dosegli celo določene uspehe. Kljub temu da je število motornih vozil v zadnjih treh letih močno naraslo, je bilo lani (v primerjavi z letom 1959, ko je bilo 5.325 prometnih nesreč, ki so terjale 245 mrtvih) na cestah v naši republiki 4.197 nesreč, pri katerih je bilo 216 mrtvih, 1968 hudo in 2.456 laže ranjenih.

In še druga plat: v zadnjih treh letih je bilo na novo registriranih 59 odstotkov vseh motornih vozil, kolikor jih je v naši republiki. Sedaj je v družbeni lasti 13.700 vozil, v zasebni pa okoli 54.000, poleg tega pa je v SRS še blizu 70.000 mopedov. Iz leta v leto se v naši republiki, kjer je zdaj že eno vozilo na 24 prebivalcev, vse bolj približujemo evropskemu povprečju (eno motorno vozilo na 17 prebivalcev).

Hkrati s številom motornih vozil se je povečalo tudi število voznikov. Medtem ko je imel leta 1954 šele vsak 81. občan vozniško dovoljenje, ga je imel lani že vsak 15., tako da je bilo v SRS 105.569 »lastnikov« vozniških dovoljenj (od tega 16.749 poklicnih). Kot je znano, se vozniki amaterji šolajo v 16 tečajih in 94 šolah.

Lani so bili udeleženi v prometnih nesrečah — pešci 19,3, kolesarji 16,6, motoristi 17,4, mopedisti 14,3, vozniki motornih vozil 9,8, vozniki vpreg 0,7 ter potniki v motornih vozilih 21,9-odstotno.

Lani je prišlo v našo državo skupaj z vozili v maloobmejnem prometu 1,088.000 tujih vozil, ki so v Sloveniji povzročila 290 prometnih nesreč, od tega je pri 151 nastala le materialna škoda. Na prvem mestu so Italijani (118 nesreč), potem Avstrijci (68), zahodni Nemci (38), Nizozemci (1) ter drugi (65).

Lani je bilo največ nesreč na koprski cesti ter v Latkovi vasi, sicer pa je bilo nad 80 odstotkov vseh nesreč v naseljenih krajih — največ zaradi predšolskih otrok ter ljudi, starih nad 60 let.

In še to: lani so v upravno kazenskem postopku odvzeli 1.062 vozniških dovoljenj.

Predsednik republiške komisije za vzgojo in varnost v cestnem prometu Marjan Prijatelj je med drugim govoril o nekaterih ukrepih za izboljšanje varnosti v cestnem prometu, ki bodo sprejeti v kratkem. Tako je dejal, da pripravljajo študijo o prometnih znakih oziroma o vprašanju, kje jih postavljati, da bi z njimi dosegli čimvečji učinek in drugo. Dejal je tudi, da pripravljajo za šole učbenik o cestnoprometni vzgoji.

Promet s prašiči vedno manjši

24. junija je bil v Novem mestu sejem za prašiče, kjer pa je bil spet manjši promet, verjetno zaradi sezone kmečkih poljskih del. Od 564 naprodaj pripeljanih prašičev je bilo 527 prodanih. Ker pe je bilo kupcev kar precej, je bila spet cena nekoliko višja in je znašala 6500 do 11.000 din.

● »Modna hiša« v Mariboru, ki so jo odprli pred enim mesecem, ima dnevno 5,2 milijona dinarjev prometa. V tem času je tujcem, ki imajo pri nakupu 20-odstotni popust, prodala za 389,000 din najrazličnejšega blaga.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

KENNEDY V EVROPI

Predsednik ZDA John Kennedy je zdaj na obisku v Evropi. Trenutno (ko to pišemo) se mudi v Nemčiji. Obiskal je Bonn, Köln, Frankfurt in Zahodni Berlin. Čakajo ga še na Irskem, v Londonu in Rimu. V Parizu ga ne pričakujejo, ker tja ne pride — razen seveda, če se v zadnjem trenutku ne zgodi kaj prav nepričakovanega. Tudi v diplomaciji niso izključena presenečenja.

Številni ameriški politiki in komentatorji so mnenja, da si je Kennedy izbral hudo neprimeren čas za obisk v Evropi. Neprimeren iz dveh razlogov: ker ima dovolj težav doma (črnske demonstracije, rasni nemiri) in ker imajo ameriške zaveznice v Evropi tudi težave. To je otipljivo prišlo do izraza v raznih karikaturah, ki so se pojavile v zahodnem tisku ob Kennedyjevem obisku. Kennedy z aktovko pod pazduho se bliža evropskim obalam, v glavnih mestih zahodnih držav pa stojijo s transparenti, na katerih piše »KRIZA«, ti-le državniki: Leone v Rimu, Adenauer v Bonnu, Macmillan v Londonu, Karamanlis v Atenah, Schärf na Dunaju in tako dalje. Le de Gaule izzivalno drži v roki transparent z napisom: »NAJ ŽIVI DE GAULLE!«

De Gaulle se ni omejil samo na to izzivanje, ampak je prav ob Kennedyjevem obisku v Evropi umaknil svojo mornarico na Atlantiku izpod poveljstva NATO, kakor je bil pred časom storil s francosko mornarico v Sredozemskem morju. Hkrati je francoski tisk jasno namignil, da skuša Kennedy odtujiti Zvezno republiko Nemčijo od Francije.

Kaj pa Nemčija? Nemci so Kennedyja navdušeno sprejeli. »Iskra kontakta« med njimi in množicami, kakor piše jo zahodnonemški listi, je v hipu preskočila z enega na druge. Skratka, navdušenje. Kennedy je v govorih seveda podprl Nemce in dejal, da bi vsak napad nanje pomenil napad na ZDA in tako dalje, a hkrati poudaril, da »si moramo, če hočemo doseči svoje cilje, predvsem prizadevati za mir, ki ne bo samo kratko razdobje med dvema vojnama«.

Toda prav kar zadeva Kennedyjev obisk v Zvezni republiki, je zanimiv odstavek v ameriškem listu »New York Times«, v katerem je rečeno: »Prav lahko bi kdo napak razumel sprejem heroju, kakršnega so priredili predsedniku Kennedyju v Bonnu. Zmeraj je tako pri množičnih manifestacijah. Ni dvoma, da je izliv čustev iskren. Tudi generalu de Gaullu je nemško ljudstvo priredilo tako topel in buren sprejem. Priznanja, ki jih nemško ljudstvo izreka, pomenijo v nekem smislu priznanje lastne ključne vloge v zahodni zvezi. Razumljivo je, da jim je ljubo, če mu dvorita dva voditelja, ki sta vsak po svoje globoko zainteresirana za vlogo, ki jo bo imela Nemčija.«

Vendar Kennedy ne bo obšel popolnoma Pariza. Pariz je preveč pomemben člen zahodnega zavezništva, čeprav bi ga lahko imenovali »enfant terrible« v NATO, ali po domače tisti, ki »dela zgago«. Kennedy je poslal v Pariz svojega političnega svetnika Georgeja Bundyja v zelo občutljivi misiji: prepričal naj bi nezaupljive Francoze in še bolj nezaupljivega de Gaulla, da Kennedyjev obisk nima namena osamiti Francijo. To naj bi bila »ljubezniva odškodnina« za Kennedyjev izostanek v Parizu.

Tudi London se pripravlja na Kennedyjev prihod. V nekem smislu bo prihod ameriškega predsednika v Britanijo podpora za omajani ugled konservativne stranke premiera Macmillana in njegove vlade, ki se še ni izkopala iz skrajnje neprijetne in škodljive afere Profumo. Hkrati pa bo morala britanska vlada odgovoriti, ali sprejme ali ne sprejme ameriško zamisel o multilateralnih silah NATO. Londonu se nikamor ne mudi in bi rad še odlagal s sprejetjem te zamisli, ker pravilno računa, da bi to pomenilo nadaljnje zmanjšanje britanskega vpliva v »zahodni družini«. Ker sta se pa Kennedy in Adenauer menda že sporazumela, da bi bilo treba ameriški načrt o multilateralnih silah čimprej uresničiti, se bo moral tudi London — naposled nerad in s težkim srcem — opredeliti za ameriško idejo.

V Rimu bodo že vedeli, ko pride Kennedy, ali je najnovejša enobarvna krščansko-demokratska vlada dobila zaupnico v parlamentu ali ne. Če je ne bo dobila, bo prišel Kennedyjev obisk v zelo neprimernem času. Pravzaprav velja ta ugotovitev za vse. »Nerodni čas« pomeni namreč čas sprememb in v takem času celo najspretnejši državnik laže zagreši kako napako.

Dovolj prostora v srednjih in strokovnih šolah

Vse kaže, da bo v letošnji jeseni precej otrok, ki so končali osemletko, nadaljevalo šolanje v gimnaziji in ostalih srednjih strokovnih šolah. Na področju Medobčinskega zavoda za zaposlovanje delavcev v Novem mestu je učencem na razpolago 140 mest za vpis v gimnazijo, 90 za vpis v ekonomsko srednjo šolo, 60 v srednji kmetijski šoli na Grmu, 70 na učiteljišču in 30 v srednji medicinski šoli, ki bo, kot je videti, odprta še letos. Vsega torej približno 390 mest v srednjih in strokovnih šolah.

Poleg tega je podjetje »Toplovod« iz Ljubljane pripravljeno vzeti v skrajšani 2-letni uk po sodobni metodi iz našega področja 150 mladih fantov s končano osemletko, ki bi se izučili za instalaterje toplovodnih naprav, vodovodnih naprav, za kleparje klimatskih naprav in za elektromonterje za jaki in šibki tok. Vsem, ki se prijavijo, zagotavlja podjetje brezplačno hrano, stanovanje in uk. Ker imajo ti poklici pri nas bodočnost, naj se mladi ljudje prijavijo zanje.

KRATKE IZ RAZNIH STRANI

● Medtem ko so že odkrili morilca črnca Eversa, je prišlo v ZDA do drugega umora zaradi rasne mržnje. To pot je neznanec s streli ubil funkcionarja zvezne komisije za trgovino Quintona Davisa.

● V Moskvi se je začel mednarodni ženski kongres, ki mu prisostvuje 2000 delegatk iz 119 držav.

● Britansko javnost je razburila novica, da namerava britanska vlada prodati rasistični južnoafriški vladi poleg drugega orožja še helikopterje, in to v času, ko se čedalje več držav nagiba k bojkotu tega režima.

● V puščavi ob adenski meji, na jemenskem ozemlju, je prišlo do spopada med britanskim vojaškim oddelkom in jemenskimi vojaki. Kaže, da so Britanci padli v zasedo. Jemenci so že vrnili štiri pripadnice britanske pomožne vojaške službe in trupla štirih britanskih vojakov.

● Britanski minister za zunanje zadeve lord Home je izjavil, da v aferi Profumo niso bile izdane nobene državne tajne.

● Kardinalski konklave je po dveh neuspešnih volitvah v Rimu izvolil za naslednika umrlega Janeza XXIII. dosedanjega kardinala in nadškofa milanskega Giovannija Battisto Montinija. Montini si je izbral ime papež Pavel VI.

● Sovjetska kozmonavta Valerij Bikovski in Valentina Terješkova, ki je kot prva ženska poletela v vesolje, sta srečno pristala na Zemlji. V Moskvi so jima priredili navdušen sprejem. Pri sprejemu so bili navzoči najvišji sovjetski predstavniki s Hruščovom na čelu.

● Iraško vojaško sodišče v Mosulu je obsodilo na smrt 6 Kurdov, ki so jih obtožili sabotaž. Tudi iz glavnega mesta Bagdada poročajo o številnih usmrtitvah. Irak podpirajo v boju proti Kurdom skoraj vse arabske države, le Združena arabska republika meni, da z orožjem tega vprašanja ni moč rešiti.

● V Oslu so uradno objavili, da bo sovjetski premier Hruščov prihodnjo pomlad uradno obiskal Norveško, Švedsko in Dansko. Točen datum obiska bodo določili pozneje.

Mopedist v osebni avtomobil

23. junija se je po avtomobilski cesti iz Zagreba pripeljal z osebnim avtomobilom Ermin Teply. Na Otočcu je hotel avtomobil parkirati pri gradu, zato je zavil s ceste na priključek. Ko se je pripeljal do ostrega ovinka v podvozu, je po levi strani z vso hitrostjo pripeljal mopedist Drago Geršak in se zaletel v Teplyjevo vozilo. Nesreča se je končala brez telesnih poškodb, skupno škodo na osebnih motornih vozilih pa so ocenili na okrog 45 tisoč dinarjev.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

● V ponedeljek je bila plenarna seja Glavnega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, na kateri je predsednik Albert Jakopič — Kajtimir ugodno ocenil volitve v občinske, republisko in zvezno skupščino. Dejal je, da je bila udeležba na volitvah večja kot kdajkoli prej. Uspeh pa ni samo v tem. Važnejša je globoka družbena vsebina in ustvarjalna prizadevnost delovnih ljudi, ki so na svojih delovnih zborih bistveno prispevali k hitrejšemu reševanju družbenih zadev. Na volitve in volilne rezultate je vplivala bogata vsebina preteklega obdobja ter veliki rezultati v letošnjem gospodarskem in družbenem razvoju.

V razpravi je sodeloval tudi Miha Marinko, ki je obrazložil nekatere predvidene kadrovske spremembe. Pri tem je poudaril, da prenavljanje predstavniških organov ne pomeni pomlajevanja po letih starosti. Pri rotaciji gre za to, da se ljudje na voljenih funkcijah v določenih obdobjih izmenjujejo in da pritegujemo v predstavniške organe ljudi, ki so se uveljavili s svojim družbenopolitičnim delom. Zmotno je mnenje tistih, ki razumejo načelo rotacije, kot da gre za odrivanje starejše generacije. Tudi upokojitev nekaterih starejših tovarišev moramo razumeti kot materialno zagotovitev njihove eksistence, ne pa za izločitev iz politične aktivnosti.

Zaradi odhoda dosedanjega predsednika Alberta Jakopiča — Kajtimira na novo odgovorno dolžnost in zaradi sprememb v vodstvu skupščine, ki so bile izvedene na zadnjem zasedanju, je plenum Glavnega odbora izvolil za predsednico Vido Tomšič, ki je že bila na tej dolžnosti pred prevzemom dolžnosti predsednice Ljudske skupščine LRS. Odslej bo imel Glavni odbor dva podpredsednika: razen Franca Kimovca — Žige še dr. Jožo Vilfana. Za novega sekretarja je bil izvoljen inž. Vitja Rode, dosedanji predsednik Okrajnega odbora SZDL Ljubljana. Dosedanji sekretar Stane Markič je odšel na novo odgovorno dolžnost v Beograd.

● V ponedeljek je bil prvi sestanek skupščinskih zborov, na katerih so bili določeni postopki za verifikacijo mandatov in izvoljene verifikacijske komisije. Prav tako je vsak zbor izvolil po enega člana v skupno skupščinsko komisijo, z nalogo, da izdela predlog začasnega poslovnika. Naslednjega dne — v torek — so zbori na svojih ločenih sejah poslušali poročila verifikacijske komisije.

PRENAVLJANJE PREDSTAVNIŠKIH ORGANOV, NE POMLAJEVANJE PO LETIH STAROSTI

Poslanci so dali slovesno izjavo o sprejetih obveznostih oziroma dolžnostih. Na skupni seji vseh zborov so na predlog komisije za volitve in imenovanja izvolili za predsednika skupščine Ivana Mačka — Matijo, za podpredsednika pa dr. Marijana Breclja in Dragico Rome. Na skupni seji so sprejeli tudi začasni poslovnik o delu skupščine in izvolili komisije.

● Jugoslavija je imela te dni čast pozdraviti v svoji sredini visokega gosta, predsednika Liberije Tubmana. Dva dni se je zadržal v Beogradu, kjer je imel prijateljske razgovore s svojim gostiteljem Titom, nato pa je obiskal Zagreb, Reko in Brione. Obisk visokega gosta bo prav gotovo prispeval k razširitvi prijateljskih odnosov in k utrditvi miru na svetu.

● Jeseni bodo začeli graditi jedrski reaktor v Podgorici pri Ljubljani. Njegova zmogljivost bo 100 kW, uporabljal pa bo oplemeniteni uran in navadno vodo. V njem bo v nekaj letih zaposleno 30—40 strokovnjakov. Obratovati bo začel pred koncem leta 1964.

● Te dni so dogradili ljubeljski predor na naši strani, dolg 686 metrov. Do konca leta bo zgrajena tudi avtomobilska cesta Ljubelj — Naklo, ki bo povezovala predor z gorenjsko avtomobilsko cesto. Otvoritev predora bo kasneje, ko bodo dogradili še predor na avstrijski strani, ki bo dolg 900 metrov.

● Šest glavnih podjetij jugoslovanske farmacevtske industrije, katerih predstavniki so se te dni sestali na Otočcu, se je sporazumelo o vsklajenem nastopu na inozemskem tržišču, da bi tako uspešneje povečevali izvoz v afriške in azijske dežele. Poudarili so tudi potrebo po vzpostavitvi konsigracijskih skladišč v teh deželah, ki se zelo zanimajo za uvoz zdravil iz Jugoslavije.

● Med gospodarskimi organizacijami, ki jim je Splošna gospodarska banka SR Slovenije odobrila investicijska posojila, je tudi novomeški Novoles, ki ima v načrtu koncentracijo proizvodnje v Straži pri Novem mestu. K posojilu 78 milijonov din, ki ga je odobrila Jugobanka, je Splošna gospodarska banka odobrila še 106 milijonov dinarjev investicijskega kredita. Posojilo je dobila tudi Industrija motornih vozil Novo mesto: 300 milijonov din za 3 leta za kreditiranje prodaje serijske opreme ob 40-odstotni udeležbi kupcev.

● Letošnja letina povrtnin je zelo ugodna. Tržnice so dobro založene, cene pa so tudi znatno nižje. Zaradi tako velike ponudbe povrtnin obstaja bojazen, da se zadruge in trgovinska podjetja ne bi držala pogodb, ki so jih sklenila s proizvajalci, ker imajo možnost odkupovati tudi po nižjih cenah. Treba bo vztrajati na striktnem spoštovanju pogodb, tako da bodo kmetijski proizvajalci zainteresirani oziroma stimulirani za nadaljnjo planirano proizvodnjo oziroma za sklepanje pogodb z zadrugo.

● V Ljubljani je bil »Teden jugoslovanske radijske in televizijske igre«. Razen radijskih in televizijskih sodelavcev, ustvarjalcev iger, so povabili na festival v Viteški dvorani Križank širši krog kulturnih delavcev.

Za statute je zdaj dovolj gradiva

OKRAJNI SINDIKALNI SVET V CELJU: skrb za sestavljanje statutov delovnih organizacij je zdaj najvažnejša naloga sindikalnih organizacij

Predsedstvo Okrajnega sindikalnega sveta v Celju je v preteklem tednu razpravljalo o statutih delovnih organizacij in priporočilo vsem sindikalnim organizacijam na območju celjskega okraja, da je treba preiti od razprav h konkretnemu delu pri sestavljanju statutov delovnih organizacij. Spričo tega, da je zdaj dovolj gradiva za takšno delo, naj občinski sindikalni sveti in sindikalne podružnice poskrbijo, da bodo delavski sveti imenovali strokovne komisije ali jih izpopolnili z najsposobnejšimi kadri ter jih hkrati zadolžili, da v počitniških mesecih izdelajo teze za sestavo statutov.

Pri sestavljanju statutov delovnih organizacij so najdlje v velenjskem premogovniku, najbolj pa zaostajajo v manjših delovnih organizacijah. Pri vseh občinskih sindikalnih svetih so imenovali posebne komisije za statute delovnih organizacij, prav tako tudi v večini delovnih organizacij, vendar delo na tem področju prepočasi napreduje.

Iz razprave predsednikov občinskih sindikalnih svetov iz Spodnjega Posavja je mogoče razbrati, da so komisije pri občinskih sindikalnih svetih že začele z delom, izmed delovnih organizacij pa so največ naredili v tovarni celuloze in roto papirja »Djuro Salaj« v Vidmu-Krškem, kjer vprašanja statuta obravnavajo tudi v svojem glasilu. V manjših delovnih organizacijah se izgovarjajo, da jim primanjkuje sposobnega kadra za delo pri sestavljanju statutov, ponekod pa se odgovorni ljudje v delovnih organizacijah še vse premalo zanimajo za statute in menijo, da je to stvar sindikalnih organizacij. Razen tega moti nekatere delovne organizacije tudi to, da še niso dokončno sestavljeni občinski statuti.

Ob koncu seje so člani predsedstva OSS sprejeli sklepe, v katerih poudarjajo, da je težišče dela pri sestavljanju statutov v delovnih organizacijah, medtem ko naj komisije pri občinskih sindikalnih svetih usklajujejo to delo in pomagajo komisijam v delovnih organizacijah pri razčiščevanju posameznih vprašanj. Strokovne komisije v delovnih organizacijah naj izdelajo teze do konca septembra, tako da bi v razpravah z vsemi člani delovnih skupnosti lahko dokončno oblikovali statute do konca letošnjega leta ali v začetku prihodnjega leta. Hkrati so priporočili, naj bi tudi komisije za sestavljanje občinskih statutov pohitele s svojim delom, komisije pri občinskih sindikalnih svetih pa naj bi posredovale občinam vse tiste probleme, ki se pojavljajo glede odnosov med občinami in delovnimi organizacijami.

Razprava o 42-urnem delavniku na teden

V prejšnjem tednu so bila v Celju posvetovanja s predstavniki industrije, kmetijstva ter trgovine in gostinstva o 42-urnem delavniku. Posvetovanja je sklicala okrajna gospodarska zbornica z namenom, da seznani predstavnike gospodarskih organizacij z osnovnimi načeli 42-urnega delavnika in da začnejo o tem vprašanju razpravljati v vseh delovnih organizacijah.

Na posvetovanju so ugotovili, da je ustavno načelo o 42-urnem delavniku v tednu povzročilo veliko zanimanje med člani delovnih skupnosti. Pri okrajni gospodarski zbornici so že imenovali posebno skupino z nalogo, da preučuje prehod na 42-urni delavnik in posreduje izkušnje posameznim delovnim organizacijam. Čeprav bo prehod dolgotrajnejši proces, naj delovne organizacije ne bi čakale na sprejem zakona o 42-urnem delavniku, temveč naj bi takoj začele analizirati sedanje izkoriščanje časa, možnosti za zmanjšanje materialnih izdatkov in sploh vse tisto, kar bi omogočilo prehod na skrajšan delovni čas.

Dogovorili so se, da bodo v vseh gospodarskih organizacijah najprej izdelali temeljite analize o možnostih za prehod na 42-urni delavnik, pri tem bodo upoštevali, da se zaradi tega ne sme zmanjšati dinamika proizvodnje in kakovost izdelkov, da ostane enaka akumulacija ob istih cenah, da se skladi gospodarske organizacije in družbene obveznosti ne zmanjšajo, prav tako pa naj bi s skrajšanjem delovnega časa bila zagotovljena dinamika rasti osebnih dohodkov. Vsa ta vprašanja je treba obravnavati z vsemi člani delovnih skupnosti, saj pomeni preučevanje možnosti za prehod na skrajšan delovni čas v bistvu akcijo za povečanje produktivnosti.

PRIDELOVALCEM KROMPIRJA!

Krompirjeva plesen se je pojavila v širši okolici Novega mesta na zgodnjih in delno tudi že na poznih sortah — merkurju. Da bi omilili ogromno škodo, ki jo povzroča ta bolezen, je potrebno krompir pravočasno škropiti z »bakrenim apnom 50« — 6 kg na hektar; lahko vzamemo tudi »tiozin A« — 4 kg na hektar ali pa »dithane M« — 2,5 kg na hektar, »duter« — 1,5 do 2 kg na hektar ali pa »dithane Z« — 3 kg na hektar.

Ker so na krompiriščih tudi že ličinke koloradskega hrošča, dodajte škropivu proti plesni še škropivo za zatiranje ličink.

Vsem pridelovalcem krompirja svetujemo, da redno zasledujejo obvestila v radiu in dnevnem časopisju!

„GORJANCI" s povečano amortizacijo in novimi vozili

Podjetje Avtopromet Gorjanci iz Straže pri Novem mestu je letos v prvih petih mesecih izpolnilo 43 odstotkov letnega plana. Kot vse kaže, bodo v prvem polletju svoje planske obveznosti presegli. Če upoštevamo dinamiko plana, so ga v prvih petih mesecih, čeprav so bili zaradi hude zime v januarju in februarju za cestni promet zelo slabi pogoji, presegli za 4 odstotke.

Tovorni promet se v podjetju zelo lepo razvija, z avtobusom pa gre nekoliko slabše, vendar kljub temu dobro. Kolektiv dobro ve, da je njegova dejavnost odvisna od dobrih in za vožnjo sposobnih vozil. Že lani so sami povečali amortizacijo za toliko, da so življenjsko dobo vozil skrajšali od desetih let na pet let. Ta ukrep jim omogoča sproti obnavljati vozni park. Zato so investicijska sredstva, namenjena nakupu novih vozil, iz leta v leto večja.

Lani so kupili tovorna vozila s skupno nosilnostjo 125 ton in odšteli zanje 70 milijonov dinarjev. Poleg tovornjakov so kupili tudi 2 avtobusa, ki sta veljala 16 milijonov dinarjev.

Kolektiv je tudi letos namenil precej sredstev za obnovo voznega parka in za urejanje poslovnih prostorov. V prvih petih mesecih so že kupili 5 FAP-ovih 7-tonskih tovornjakov, 1 14-tonsko prikolico in 1 velik avtobus znamke Deutz. Za tovorne vozove bodo odšteli okoli 60 milijonov dinarjev. Pri nakupu položijo le 30 odstotkov kot lastno udeležbo, preostanek pa jim nudi proizvajalec v obliki 3-letnega, kratkoročnega kredita. Nameravajo kupiti še 2 FAP-ovi 7-tonski vozili, še en manjši avtobus znamke Deutz ter 1 avtobus FAP. Avtobuse Deutz, ki jih izdeluje tovarna avtomobilov v Mariboru, bodo v celoti plačali z lastnimi sredstvi, medtem ko se bodo pri nakupu avtobusa znamke FAP poslužili 3-letnega proizvajalčevega kredita.

V Novem mestu so v neposredni bližini gospodarskih skladišč malo pred Bučno vasjo pričeli graditi garaže za avtobuse. Gradnja bo veljala 22 milijonov dinarjev in bo rešila pereč problem garažiranja avtobusov, ki so doslej preko noči »počivali« v Kandiji, zgneteni na majhnem dvorišču in v zasilnih garažah.

Potovalni urad se je pred nedavnim preselil z Glavnega trga v Novem mestu v prostore stare pošte. V stavbi nameravajo urediti, takoj ko bodo izpraznjeni sosednji prostori, tudi čakalnico za potnike. Problem avtobusne postaje v Novem mestu še ni rešen, ker dosedanje zasilno postajališče uporablja več avtobusnih podjetij, in »Gorjanci« pač ne morejo sami prevzeti stroškov za gradnjo. Če se bodo sporazumeli z odločujočimi v Novem mestu, bi lahko med kostanji na prostoru med staro pošto in hotelom Metropol uredili na zasilnem postajališču bokse na podoben način, kot je to urejeno v Ljubljani pred železniškim kolodvorom.

Junijski motiv iz starega predela Črnomlja

Predsednik Tito papežu Pavlu VI.

Predsednik republike Josip Broz-Tito je poslal novemu papežu Pavlu VI. naslednjo brzojavko:

»Ob Vaši izvolitvi za poglavarja Katoliške cerkve Vas prosim, da blagovolite sprejeti moje iskrene čestitke in želje, da bi Vaš pontifikat prispeval k razumevanju in sodelovanju med narodi in državami in k utrditvi miru na svetu.«

Jutri zvečer: Novomeščani na kostanjeviškem odru

Prebivalce Kostanjevice in okolice obveščamo, da bo gledališče Svobode »Dušan Jereb« in Novega mesta gostovalo v okviru prireditev Dolenjskega kulturnega festivala v Kostanjevici **že jutri zvečer, v petek, 28. junija, in ne v soboto,** kakor je bilo prvotno napovedano. Sprememba je nastopila zaradi personalnih vzrokov. Uprava festivala vabi k številni udeležbi; gostje iz Novega mesta bodo nastopili z znano Millerjevo dramo VSI MOJI SINOVI, s katero so se na nedavni republiški reviji amaterskih družin Slovenije uvrstili med najboljše skupine naše republike. S bližnji zvezni reviji najboljših tem delom bodo Novomeščani tudi zastopali Slovenijo na amaterskih igralskih družin na otoku Hvaru.

Nova specializirana prodajalna »BARVE IN LAKI«

V teh dneh bo kolektiv trgovskega podjetja Železnina iz Novega mesta na Cesti komandanta Staneta odprl novo, preurejeno, specializirano prodajalno barv in lakov, barv vseh vrst, za katerimi prostoru s sodobno opremo bo kupcem na voljo izbira lakov in barv vseh vrst, za katerimi so doslej morali tekati po več prodajalnah. Kolektiv je s tem obnovil že drugo prodajalno, v prihodnjih dneh pa bodo pričeli preurejati tudi prostore prodajalne z železnino na Glavnem trgu. Prodajni prostor se bo s preureditvijo povečal, prodajalna pa bo dobila sodobno opremo. Po predračunu bo kolektiv odštel za Železnino na Glavnem trgu okoli 11 milijonov dinarjev.

Skrb in pomoč mladim na osemletkah

Delo z mladino na osemletkah do zdaj ni bilo povsem zadovoljivo, vtem ko je vprašanje mentorstva (pomoči) še vedno neizčiščeneo. Ponekod v novomeški občini namreč še niso doumeli, kakšen pomen imajo lahko različne oblike samostojnega dela ali dela mladine pod vodstvom učiteljev (mentorjev). Zato so mladinske ure kot najbolj neposredno obliko mladinske dejavnosti na več šolah zanemarjali.

V novem šolskem letu pa bo treba temu vprašanju posvetiti večjo pozornost. Predlagali so, naj bi mladinske ure uvedli tudi že v sedmem razredu, ki se navadno v celoti pripravi na sprejem v ZMS v osmem razredu. Nasploh je vprašanje pravilne vzgoje in idejne usmerjenosti mladine na osemletkah, v nižjih in višjih razredih, problem, ki zahteva resnično pedagoškega dela s posebno usmerjenostjo v tisto dejavnost, ki je predvsem mladinska. Ni nova ugotovitev, če rečemo, da je od vzgoje mladih odvisna nadaljnja pot, kasnejši razvoj mladega doraščajočega človeka. Zato se je treba z mladimi večkrat posvetovati, jim svetovati in jih navajati, da bodo znali sami presojati.

Poleg idejno-vzgojnega delovanja je za mladino važna tudi pomoč pri usmerjanju v poklice. To ne sme biti kampanjsko, samo enkratno, ampak je treba mladega človeka spodbujati tam, kjer ima največ uspeha, za kar ima največ sposobnosti. O dosedanjem delu na tem področju pa povedo nič kaj razveseljivi podatki, ki so resda le približni, vendar zaskrbljujoči. Od 900 mladincev, ki bodo letos zapustili osemletke (nad 400 od teh celo v nižjih razredih), se jih želi večina nadalje izobraževati, precej pa je tudi takih, ki se želijo zaposliti. Najbolj so »ogreti« za poklic mehanika, medtem ko za kmetijstvo niso zainteresirani.

Toda kakšne so v resnici možnosti? Nič kaj veliko zadovoljivih rešitev ni. Mest za uk v gospodarstvu je malo, prostih šolskih klopi še manj. Za čuda veliko prostih mest pa je v drugih strokah, za katere ni interesa. Ob tem se velja zamisliti. Nedvomno bi bilo razmerje med interesi dokaj drugačno, če bi mladino že od prvih let v šolah vzgajali v duhu, da je vsak poklic dostojen, enakovreden drugemu, ne pa da je ta »gosposki«, poklic kmetovalca pa n. pr. poniževalen. Premalo je bilo tudi stikov med gospodarskimi organizacijami, ki imajo patronat nad nekaterimi šolami. S številnimi obiski v podjetjih in z drugimi načini sodelovanja med šolo in proizvodnjo bi vsekakor dosegli, da bi mladi sami pokazali, da v življeneju ni samo enega, dveh ali treh poklicev, ampak da jih je cela vrsta. Nič nemogočega ne bi tudi bilo, če bi po dogovoru s šolo v podjetju odšli mladinci na počitniško prakso. Vsekakor se bo treba kmalu na tej ali oni ravni pogovoriti za skupno mizo o resnično perečih problemih, ki jim življeneja ne bi smeli podaljševati, kvečjemu skrajšati.

O vsem tem so se prejšnji petek pogovarjali udeleženci skupnega plenuma občinskega komiteja ZMS in Zveze prijateljev mladine v Novem mestu, kateremu je prisostvovala tudi predsednica centralnega komiteja ZMS tovarišica Francka Strmole. Upamo, da bodo razgovori kmalu našli odmev tudi pri drugih organih, predvsem pa pri ustanovah in gospodarskih organizacijah, ki naj bi vprašanje nadaljnjega razvoja in uveljavitve mladih občanov reševali bolj sistematično.

MED ŽIVLJENJEM IN SMRTJO

Na kirurškem oddelku novomeške bolnice leži BRANKO ŠVAJGER. Nekega popoldneva v maju so ga pripeljali tja vsega krvavega. Prav malo je bilo upanja, da bo še nekaj dni živel, pa se je vse srečno izteklo in je zdaj po štirih tednih boja za življenje že nasmejan in kar dobre volje. Takole pripoveduje:

— Kot avtomehanik pri IMV grem večkrat na preizkušnjo avtomobilov, ki jih izdelamo. Tudi nekega majskega popoldneva smo imeli nalogo preizkusiti naše izdelke. Šli smo v Gorjance, in ko smo se vračali tako kot že neštetokrat prej, nisem prav nič slutil, da bo ta vožnja usodna. Namesto, da bi okoli šestih prišel domov k ženi in otroku, sem se znašel v bolnici. Spominjam se, da je pri Koroški vasi v ostrem ovinku prišel naproti tovorni avtomobil, da so me naložili in odpeljali . . . in operacijske dvorane. Potem sem nekaj dni dobival kri, ker svoje skoro nisem več imel. Dobil sem 1965 kubikov tuje krvi! Medtem ko je potekal boj za življenje, je krvi v bolnici zmanjkalo. Zdravniki so storili vse, da bi mi rešili življenje. Poslali so po kri v Ljubljano in bil sem rešen. Ko so moji tovariši iz IMV zvedeli za nesrečo in da potrebujem kri, se jih je veliko prijavilo za krvodajalce.

Ne najdem primernih besed, s katerimi bi se lahko dovolj zahvalil vsem, ki so mi s svojo krvjo rešili življenje!

Prej nisem nikoli globlje razmišljal o krvodajalcih in njihovi neprecenljivi vrednosti, zdaj pa se tega v polni meri zavedam, saj vem, da bi brez njihove pomoči ne bil več med živimi. Tudi jaz sem se nekajkrat prijavil za oddajo krvi, pa sem bil službeno zadržan, tako da je nikoli nisem dal. Ko bom ozdravel, pa bom, če mi bo le zdravje dopuščalo, prav rad dal svojo kri in se bom v kolektivu in v organizacijah vedno zavzemal za krvodajalske akcije.

PISMA UREDNIŠTVU

Ali imamo starši pravico zanimati se za otroka?

Tovariš urednik!

Šolska vodstva dajejo vedno večji poudarek boljšemu stiku med starši in šolo, v kateri se šola njihov otrok. Starši pomagamo prosvetnim delavcem, da lažje spoznajo otrokov značaj in njegove nagnjenosti. V šoli pa zvemo, kje moramo otroku pomagati, da bo njegov učni uspeh zadovoljiv. S tem namenom prirejajo šole roditeljske sestanke.

Na Tehnični srednji šoli v Krškem je bil tak roditeljski sestanek v aprilu 1963. Vodstvo šole in internata je prikazalo stanje dijakov in njihove učne uspehe, pa tudi težave, s katerimi se je treba boriti za obstoj šole. Sestanka se je udeležilo nad 200 staršev. Ko je prišla na dnevni red razprava, je nastala nenavadna tišina. Prosil sem za besedo, da z dobrim namenom nakažem težnjo gojencev, ki so mi jo pred tem paupali. Povedal sem, da želijo biti večkrat vprašani, ker se zgodi, da je kdo v vsem zaupali. Povedal sem, da želikrat vprašan. Če se mu je med izpraševanjem slučajno zataknilo in je dobil slabo oceno, ga lahko taka ocena spremlja do konca šolskega leta. Gojenec se čuti prizadetega, ker meni, da za znanje in kasnejše prizadevanje ni dobil primernega plačila. Tovariš direktor šole se je z mojimi navedbami takrat strinjal. Poudaril je, da se to dogaja zaradi obsežnega učnega programa, da pa bodo ob koncu šolskega leta vse učence dosledno izprašali, v nekaterih primerih tudi pred komisijo. Lepa izjava, ki pa je ostala le gola beseda, medtem ko je postala moja diskusija usodna za mojega otroka.

Bližal se je konec šol. leta, pa sem se napotil v internat TSS. Zvedel sem, da se učni uspeh mojega sina ni spremenil, da so ocene iste kot v prvem polletju. Otrok se mi je pritoževal, da ga v šoli nočejo vprašati. Tudi upravnik internata mi je pritrdil, da je tak odnos šole do učencev nepravilen. Sin me je prosil, naj grem z njim v šolo in prosim direktorja, naj bi posredoval, da bi ga predavatelji do konca leta še vprašali. Res sva odšla v šolo. Direktorju sem povedal, da sin sploh ni bil vprašan, da pa to želi. Spomnil sem ga na njegovo izjavo na roditeljskem sestanku, češ da bodo do konca šolskega leta vprašani vsi gojenci celo pred komisijo. Tedaj pa kot bi udarila strela! Direktor je pričel kričati: »Vi ste tisti, ki nam hočete pamet soliti!? Zapomnil sem si vas. Marš, izginite iz teh prostorov!« Stopil je proti meni, zamahnil najprej z roko in nato še z nogo, da bi me brcnil. Ker se nisem umaknil, je s poskusom fizičnega napada prenehal. Nekaj časa sem stal kot okamenel (in sin zraven mene) ter razmišljal, kaj sem žalega storil, da me tako nečloveško naganja. Molče sva se s sinom obrnila, s težko mislijo v srcu, da kako se more najti v socialistični družbi človek — prosvetni delavec, razen tega še na odgovornem mestu, ki uporablja srednjeveške metode v odnosih do ljudi in celo svojih gojencev. S sinom sva imela občutek, da je po njegovi zamisli vse, kar pride predenj, popolnoma brezpravno.

Edina tolažba nama je ostala, da so še možnosti, kjer bova segla v roke pravici in dokazala, da ne more samo ena oseba kovati bodočnosti otroku. Taki odnosi tudi ne bodo odpravili mišljenj, »bolje je, da sem tiho, če nočem, da tega ne bo občutil moj otrok.«

IVAN LAVRIČ
Volčičeva 8-a
Novo mesto

Kako dolgo bomo še čakali

Tovariš urednik!

Cesta III. reda Trebež—Zdole—Pečice je strahovito vzkipela po minuli zimi, do kraja pa je bila uničena, ko se je po njej odvijal promet zaradi popravil na cesti Videm - Krško—Brežice. Upali smo, da bodo po končanih delih tudi našo cesto popravili, pa se zanjo nihče ne zmeni. Jame na cesti se vrstijo druga za drugo in so zelo globoke. Žalostno pa je to, da ni niti kupa gramoza za popravilo.

Cestar Franc Omerzo zbira kamenčke in z njimi krpa cestišče, kolikor more, vendar je njegovo delo zaman, ker je to vse premalo. Vedno ga sprašujemo, kdaj bo dobil gramoz, pa pravi, da ne ve.

Razumemo, da vseh cest hkrati ni moč popraviti, z malo dobre volje pa bi lahko vsaj gramoz že davno navozili. To cesto uporablja vsak dan na stotine motoristov, mopedistov in kamionov, od katerih so mnogi težko naloženi s hlodovino. Menim, da bi bila podjetja, katerih kamioni največ tod vozijo, dolžna prispevati za popravilo te ceste.

Ker prebivalci zelo veliko govore o tej slabi cesti, bi bilo prav, da bi nanjo navozili vsaj gramoza, s katerim bi cestar lahko vsaj delno zamašil jame, če že ni denarja za temeljito popravilo, ki bi bilo potrebno.

Vili Bostele,
Zdole 50

Pojasnilo na pritožbo

Tovariš urednik!

16. maja letos ste v tej rubriki objavili članek »Dolenjski list čaka na leseni polici«. Pisec trdi, da prinese pismonoša Dolenjski list do Dolenčevih v Koroško vas, ne piše pa, da v četrtek Jurna vas nima dostave. Dolenjski list sem res prinesel do Dolenčevih, to pa na željo samih strank, da so pošto prej dobile. Zgodilo se je pa tudi katerikrat, da dostave ni bilo zaradi snega, nujnih opravkov ali pa bolezni. V takih primerih se je pošta res zakasnila, zato naj pisec članka to upošteva. Da ob četrtkih v Jurno vas ni poštne dostave, je pa krivo to, da nosim pošto v 24 vasi, kar je za enega pismonošo le preveč. Komisija je zato okrnila dostavo, vendar ne samo za Jurno vas, temveč še za 11 drugih vasi, ki dobivajo zdaj pošto samo dvakrat na teden. Pripomniti moram, da je od Koroške vasi v Jurno vas kilometer in pol, te poti pa nihče ne zmore v petih minutah, kot to piše člankar.

MARTIN UDOVČ
pismonoša, Stopiče

IV. folklorni festival v Kopru

21. junija se je v Kopru začel IV. jugoslovanski folklorni festival, ki bo s krajšimi presledki trajal do 7. septembra. Nastopili bodo tuji in domači ansambli. Folklorni program bodo dopolnjevale tudi športne prireditve.

Prav in narobe v naših gostiščih

Če izvzamemo ljubitelje dobre kapljice (v mislih imamo tiste, ki ga preradi pijejo), je gostišče namenjeno potniku. Nadomesti naj mu dom, od katerega se je moral začasno posloviti bodisi zato, ker je na službenem potovanju ali po opravkih, bodisi zato, ker je na dopustu. Naloga gostišč je torej zelo odgovorna. Kolikor ljudi, toliko značajev — zato je delo gostincev toliko težje, saj se morajo truditi, da bi kar najbolj ustregli vsem. Uspeh je odvisen od tega, kako se svojih nalog lotevajo. Prisluhnite temu, kar smo doživeli na poti, ko smo obiskali gostišča na dolenjskem in posavskem področju. Dobro in slabo je pomešano, vendar z veseljem ugotavljamo, da je dobrega več.

Preden pričnemo, velja še enkrat podčrtati razveseljivo ugotovitev, da je gostinska mreža na našem področju v zadnjih treh letih doživela velik napredek! Ugotovili smo celo vrsto raznovrstnih izboljšav in razveseljivih novosti, ki pričajo o tem, da gostinci skušajo ujeti korak s časom in se trudijo svojemu gostu ustreči. Takšna prizadevanja so vredna pohvale. Žal pa smo hkrati s tem marsikje ugotavljali, da je še vse premalo skrbi za razne drobne stvari, ki so pomembne za gostovo počutje. Gostinstvo je sestavljeno iz malenkosti, prav zanje pa je gost najbolj občutljiv.

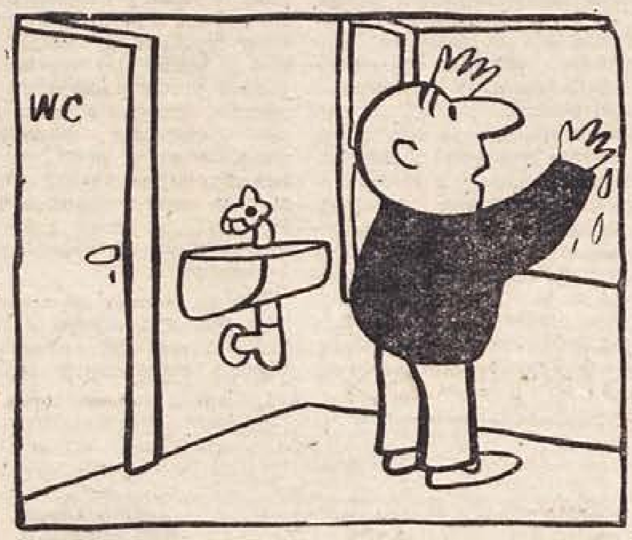

— Je zunaj kaj vetra, da si posušim roke?

Obiskali smo 36 gostišč v dolini Krke, Temenice in Save. Kaj nas je zanimalo najbolj? Odgovor na to vprašanje boste našli v vmesnih naslovih tega reportažnega zapisa. Le redkokje so gostinci ugotovili namen našega obiska. Njim v čast naj povemo, da svojega odnosa niso izpremenili (samo ena izjema je bila) tudi nato, ko so ugotovili, da je naš obisk »uraden«, da se tako izrazimo.

Cenik je namenjen gostu

Samo večja, boljše urejena gostišča nudijo gostu jedilnik in vinsko karto. V obojem je poleg kratkega opisa jedi ali vina navedena tudi cena. Zakoniti predpisi določajo, da mora biti v vsakem gostišču na vidnem mestu obešen cenik alkoholnih pijač in najpogostejših jedi. Cenik alkoholnih pijač mora vsebovati vrsto in poreklo vina, alkoholno stopnjo in ceno. Priznati moramo, da so izpit te vrste gostišča, ki smo jih obiskali, najslabše prestala. V dolenjskem bazenu nismo našli nobenega cenika, ki ne bi vsaj deloma zadoščal tem zahtevam, v posavskem predelu pa je veliko slabše.

Cenik je namenjen gostu. Črna tabla, na katero s kredo vpisujejo poreklo vina, alkoholno stopnjo in ceno, je primerna. Primerna pa je samo takrat, kadar vse zahtevane podatke vsebuje in če so napisani čitljivo. V dolenjskih gostiščih bodo morali poleg oznake vina, maliganske stopnje in cene vpisovati še poreklo vina.

Na posavskem območju smo obiskali 26 gostišč. Med njimi so imela na ceniku vpisano vrsto vina, alkoholno stopnjo in ceno naslednja gostišča: »Pod gradom« v Sevnici, »Pod lipco« v Brestanici, »Kolodvorska restavracija« (Zemljak) v Brestanici, gost. Kužnik v Vidmu-Krškem, gostišče Budič v Čatežu, gostišče Vida Kerin v Podbočju, restavracija »Pod Gorjanci« in gostišče Vinarske zadruge v Kostanjevici. Izmed 26 torej le deset gostišč. Kot je videti, bo tržna inšpekcija na tem področju morala krepko zavihati rokave.

Cenik je namenjen gostu, smo rekli že v uvodu. Kot je videti, v Kolodvorski restavraciji v Brežicah ne mislijo tako. S pisalnim strojem na pisani cenik je prilepljen na vitrino v ozadju točilne mize. Ko smo ga zaman iskali po stenah, nam je natakarica v močno uradnem tonu pojasnila: »Imamo ga, tukaj, kot vidite, na očividnem mestu!« in takoj nato, še bolj uradno vprašala: »S kom imam čast?« Ker je od točilne mize do cenika približno 2 metra daleč, daljnogleda pa nismo imeli s seboj, in ker se natakarica suče za točilno mizo in cenik gostu zakriva s svojim telesom, se z njeno ugotovitvijo pač nismo mogli strinjati.

»Speisekarte«, jedilnik za nemške goste, ki ga imajo v Hotelu Turist Sremič v Vidmu-Krškem, je svojevrstna posebnost. Gost bi dobil dovolj maščobe, če bi s prstom potegnil po polivinilnem ovitku, v katerem je spravljen popisan list močno dvomljive barve. Upamo, da je res, da imajo za goste boljšega, kot je povedal natakar...

Kaj povedo o vinih natakarji in natakarice?

Še bolje zastavljeno vprašanje bi se moralo glasiti: **koliko vedo o vinih natakarji in natakarice? Na žalost, tako vsaj smo ugotovili, zelo malo. Gost, zlasti takšen, ki se ne zaliva s pijačo, ampak pije za boljšo in lažjo prebavo, si zaželi dobre kapljice. Napis na ceniku, ki pravi: vino belo, vino rdeče, ter ima tu in tam navedeno še malingansko stopnjo, pove premalo...**

Sedli smo za mizo, naročili vina, ki jih imajo na zalogi, in poizkušali. Gostincem na čast bodi povedano: **vina, ki smo jih dobili, so bila povsod zdrava, lahko rečemo dobra.** Edinole v gostišču »Na križišču« v Šmarju pri Sevnici so nam postregli z belim ptujskim vinom, ki je bilo malo ciknjeno. **Najboljši cviček, ka smo ga zasledili na obhodu, pa toči Kerinova Vida v Podbočju. Sevniška gostišča točijo največ tuja vina, bodisi primorska, bodisi haloška. Bizeljska in dolenjska vina si, kot je videti, tja teže utirajo pot.**

»Odkod je vino, ki ga točite?« smo vprašali natakarico v gostišču »Na križišču« v Šmarju, ker se nam je zdelo, da cenik pove premalo. Za odgovor je bila v zadregi, na pomoč je bilo treba klicati ostalo osebje. Enako je bilo v gostišču Cil-

— Ja, tovariš, kaj pa delate s temi papirji?
— Pogruntati moram, kako pridete do takih razlik v cenah

Na rešetu spet stari problemi

V četrtek, 20. junija, je bilo v sejni dvorani novomeške občinske skupščine posvetovanje o razvoju otroškega varstva v komuni, ki so ga sklicali: svet za socialno varstvo skupno s Centrom za socialno delo, občinski odbor SZDL, Občinska zveza prijateljev mladine, občinski odbor RK in Konferenca za družbeno aktivnost žena. Zastopniki družbenih in gospodarskih organizacij, ustanov, zdravstva in vseh, ki delajo na tem področju, so se posvetovanja udeležili v lepem številu. Navzoče je pozdravil načelnik za družbene službe pri občinski skupščini Jože Suhadolnik in otvoril konferenco, zatem pa je imela izčrpen referat o stanju otroškega varstva socialna delavka Marija Prah. Po referatu se je k besedi priglasilo 21 diskutantov.

Po anketi DPM je v novomeški občini 1526 otrok, katerih oba roditelja sta zaposlena, in 147 otrok, ki imajo samo matere. Od skupnega števila 1800 pa je zajetih v organizirano varstvo samo 142 otrok. Na ostale pazijo stare mame in tete, precej pa je prepuščenih cesti. Še bolj zaskrbljujoč pa je podatek, da je v vrtcih le en otrok delavca, vsi drugi pa imajo starše iz vrst uslužbencev ali kvalificiranih delavcev. Se pravi, da ravno tisti otroci, ki bi bili varstva najbolj potrebni, ostajajo doma. Zakaj? Občutno premajhna je bila družbena pomoč tistim družinam, ki niso zmogle okoli 4000 din vzdrževalnine v varstveni ustanovi.

V občini je 8087 šoloobveznih otrok, od teh pa ima varstvo le 15 šolarjev, kar ne predstavlja niti pol odstotka vseh. To je stvar, ki jo moramo rešiti! Šole naj bi v večji meri organizirale dodatno pomoč pri učenju in skušale še več mladine pridobiti za izvenšolske dejavnosti. Razen tega bi lahko otroke s ceste privabili na igrišča, (če bi jih imeli!!), kjer pa bi moral vedno nekdo paziti nanje.

Varstvo dojenčkov na programu

Varstvene ustanove za dojenčke pri nas nimamo. Če pa bi jo imeli, bi se ne obnesla, ker je oskrba v taki ustanovi zelo draga in bi je nihče ne zmogel plačevati. Varstvo pa bi lahko organizirali kljub temu in ne bi smeli dopuščati tega, da žene otroke zaklepajo doma ali jih za drag denar dajejo v varstvo osebam, ki niso niti zdravniško pregledane.

Varstvo za dojenčke bi morali organizirati prek stanovanjskih skupnosti. Te bi v redno čelovno razmerje sprejele gospodinje, ki imajo za to delo veselje in smisel. S tečaji bi jih usposobili, jim omogočili zdravniški pregled, potem pa bi lahko začele izvrševati poklic. Patronažne sestre naj bi njihovo delo nadzorovale in jim sproti dajale nasvete za pravilno ravnanje z otroki. Seveda pa je pogoj za tako službo primerno stanovanje. Ta predlog je izvedljiv, uresničiti pa bi ga morali čimprej, da ne bo ostalo le pri načrtih.

Šolske kuhinje se bodo morale postaviti na lastne noge

Mednarodna pomoč, ki so jo dobivale šolske mlečne kuhinje, je iz leta v leto manjša, postopoma pa bo popolnoma ukinjena. Na to je treba že zdaj misliti in šolske mlečne kuhinje postaviti na lastne noge. Pri tem naj pomagajo DPM, starši in šola ter z akcijami za zbiranje prispevkov in materiala zagotove mlečnim kuhinjam nadaljnji obstoj. Na roditeljskih sestankih v šoli naj bi posvečali več pozornosti prehrani otrok se s starši o tem temeljito pogovorili. Pokazalo se je, da prav v krajih, kjer je potreba največja, starši nimajo razumevanja za zdravo prehrano otroka. V mnogih hribovitih krajih, kjer otroci od daleč hodijo v šolo, potem pa ves dan delajo ob neprimerni hrani, pravijo

ke Lukež v Brežicah. Na splošno poznajo natakarji vina samo po barvi (to velja za družbena gostišča), zasebni gostinci pa vam hitro povedo, kje so ga kupili. Izjema je bil natakar v Hotelu Turist Sremič, ki nam je podrobno opisal kvalitete in poreklo vin in je hitro in spretno odgovoril na vešče zastavljeno zanko: »Ali je ritoznojčan krajevo ime ali vrsta vina?« Odgovoril je pravilno: »Ritoznojčan je krajevna oznaka za vino.«

■ **Na vsej poti smo pili najdražje vino v gostišču »Grič« ob stari cesti med brežiškim mostom in Catežem. Cviček točijo tam po 400 din liter, belo bizeljsko vino pa po 450 dinarjev liter!**

Cene vin se vrte v domala vseh gostiščih (le nekaj redkih izjem je) med 300 in 350 dinarji za liter. Cenejša vina kot v gostišču »Grič« pri Brežicah točijo celo v Hotelu Turist Sremič v Vidmu-Krškem, ki brez dvoma šteje med redke, višje kategorne gostinske lokale v Spodnjem Posavju!

Osebna snaga in oprava gostinskega osebja nista brez pomena

Človeka mine tek, če se mu približa natakar v zamaščenem suknjiču in z žalnim robom za nohti ... Seveda ne trdimo, da smo kaj takšnega doživeli na našem obhodu. **Osebna snaga vseh, ki so nam stregli, je bila primerna. Veseli smo bili belih, čipkastih predpasnikov natakaric v gostišču »Grmada« v Trebnjem, snežno belega suknjiča srajce in metuljčka pri natakarjih v »Kolodvorski restavraciji« v Sevnici in v »Hotelu Turist Sremič« v Vidmu-Krškem ter ponekod drugod.**

Po starem ali kar v »civilu« pa še vedno strežejo v gostiščih pri Kraglovih v Gor. Brezovici pri Sevnici (lokal je preurejen in eden najprikupnejših, kar smo jih obiskali na naši poti), pri Divjaku na Blanci, pri Kosarju v Brestanici, pri Kužniku in pri Komočarju v Vidmu-Krškem, pri Budiču na Čatežu, pri Vahčiču v Cerkljah, pri Kerinovi Vidi v Podbočju in v gostišču »Pod lipco« v Kostanjevici.

Pred vojno je bila v gostiščih predpisana za strežno osebje črna obleka. Dandanes, ko uvajamo bela oblačila celo v trgovskih prodajalnah, je pač najmanj, kar lahko zahtevamo od gostincev, da strežejo v belem. Bel, s čipkami obrobljen predpasnik natakarice in bel suknjič natakarja ustvarjata prijetno vzdušje. Prav bo torej, če bodo po obojem posegla tudi tista zasebna gostišča, ki še vedno vztrajajo pri strežbi »v civilu«. V manjših podeželskih gostiščih pa bi morda kazalo uvajati temna, potiskana krila, bele bluze ter rdeče rutke in predpasnike. Kroj za oboje ima Zavod za napredek gostinstva in gospodinjstva v Novem mestu.

Postrežba je bila v vseh gostiščih vljudna, ponekod bolj, drugod spet manj, vendar pa povsod takšna, da se ne bi mogli pritoževati.

Stranišče je ogledalo kulture

To geslo velja za gospodinjstvo, še toliko bolj pa za gostinstvo. Preden začnemo s kritiko, naj poudarimo, da je največji napredek dosežen prav pri ureditvi sanitarnih naprav, ki so bile še pred nekaj leti v domala vseh gostiščih neprimerne.

Najbolj snažna stranišča smo našli v gostiščih, ki so brez vodovoda. To so tako zvana suha stranišča (»na štrbunk« jim pravijo po domače). **Povsod so bila sveže poribana.** V teh straniščih je zračenje svojevrsten problem, zato jih je treba zamenjati z onimi na izplako. Gostišče je namenjeno gostom, zato morajo biti sanitarne naprave v njem dostojno urejene. Izgovori o pomanjkanju sredstev so jalovi, inšpekcija pa bo morala vsa gostišča, ki ne bodo imela sodobno urejenih sanitarnih naprav, zapirati! **Sramotno nesnažno suho stranišče smo našli v gostišču »Pod Lipco« v Kostanjevici**

V gostiščih v Straži in v Suhi krajini, ki imajo stranišča na izplako, so povsod težave z odtokom vode iz tal. Videti je, da je po sredi napaka v projektiranju. V gostišču »Majolika« v Straži so stranišča sicer snažna, zelo neprijeten vtis pa dobi človek, ko mora delati velike korake, da bi se umaknil lužam na tleh, in ko vidi razbit tlak v moškem straniščU. Gostišče istega podjetja v Dol. Toplicah pa ima zgiedne sanitarije, obložene z belimi ploščicami. Družbeno gostišče na Dvoru bi lahko popravilo odtrgano cev na moškem pisoarju, ki je najbrž še precej časa takšna. Gostišče »Grmada« v Trebnjem ima lepo urejene sanitarije, vzdržujejo pa jih ne najbolj.

Polomljena ali vlažna in črviva deska na straniščni školjki, slabo zračeno stranišče, zoprn duh po urinu in pisoar, po katerem se nabira rumeni kamen, niso najboljše izpričevalo za gostišče. Na takšne, sicer drobne, pa vendar pomembne pomanjkljivosti smo naleteli: v Kolodvorski restavraciji v Sevnici, kjer je treba eno desko na školjki zamenjati, v gostišču »Na križišču« v Sevnici, kjer so bile školjke nepomite, v gostišču »Pod gradom« v Sevnici, kjer bo prav tako treba zamenjati desko na školjki, v gostišču »Pod lipco« v Brestanici, kjer se v sicer lepih sanitarijah nabira v pisoarjih rumeni kamen, v gostišču Kužnik v Vidmu-Krškem, kjer so stranišča precej nesnažna in vlada v njih neznosen duh po urinu, v restavraciji »Pod Gorjanci« v Kostanjevici, kjer je v moškem pisoarju zaradi slabega zračenja zelo neprijeten duh, in v sicer lepih sanitarijah gostišča »Grič« pri Brežicah, kjer je zelo slabo zračenje. Pri »Komočarju« v Vidmu-Krškem bodo zelo neurejena stranišča v prihodnjih dneh na srečo zamenjali z novimi. **Največ pomanjkljivosti smo, kot ste lahko razbrali, torej le našli na sanitarnah napravah! Žal!!**

— Kakšno vino imate? — Belo in rdeče ... — Od kod pa je? — Počakajte, da iz Smihela pri Novem mestu.

Ob vsej poti: samo 2 brisači in toaletni papir

Umivalnik ob straniščU, milo in brisača so nepogrešljive stvari. Umivalnike smo našli v domala vseh gostiščih, ki imajo stranišča na izplako

● **Brisačo ob umivalniku ter milo pa smo našli samo v dveh gostiščih: oboje imajo v gostišču »Grič« pri Brežicah in pri Kerinovi Vidi v Podbočju. Toaletni papir so imeli na straniščih samo v gostišču »Grič« pri Brežicah in v restavraciji v Žužemberku.**

Prav dobro vemo, da bodo gostinci, ko bodo brali te vrstice, našteli celo kopico ugovorov: toaletni papir nam gostje sproti odnese, brisače in milo nam pokradejo itd. Morda to vse drži, vendar je tak način opravičevanja kaj jalov. Vsemu temu se da odpomoči s sodobnejšimi napravami. Električnega aparata za sušenje rok (ko si si umil roke, pritisneš na gumb, iz aparata, ki se sam izključuje, pa približno poldrugo minuto puha vroč zrak, ki posuši mokroto na rokah) nima doslej še prav nobeno gostišče na Dolenjskem, v Beli krajini in v Spodnjem Posavju. Takšni aparati pa so nekaj vsakdanjega v večini gostišč na Gorenjskem. Niso dragi in nihče jih ne more ukrasti. Tudi kraja mila se da preprečiti: nad umivalnik montirajte posodico s tekočim milom in tudi te težave bo konec. Sodimo, da je oboje malenkost, ki so jo gosti upravičeni zahtevati. **Ta »malenkost« pa je toliko bolj potrebna tudi zato, ker se pri nas vedno bolj razvija tudi tuji turizem. Vsako gostišče je za gosta iz tujine delček, skozi katerega se mu predstavlja naša država.**

Ko že govorimo o straniščih, naj omenimo še to, da so nekatera preveč izven gostišča in da jih je marsikje težko najti (tako je na primer v gostišču »Pri pošti« v Brežicah, pa tudi v gostišču »Pri gradu« v Brežicah, kjer je stranišče skrajno neurejeno in pravo nasprotje sicer prijetnemu in lepemu lokalu)

V svetlem lokalu se vsakdo boljše počuti kot v temnem

Za stara gostišča tako značilna majhna okna, temni opaži in temno pohištvo se v novih ali v preurejenih gostinskih obratih umikajo svetli opremi, dobro prezračevanim in takšnim prostorom, v katere posije tudi sonce. Ob vsej poti nismo naleteli na prav nobeno gostinsko sobo, v kateri ne bi bilo na oknih okusnih zaves, in prav povsod so bile snažne in oprane. Pohvaliti velja prizadevanja mnogih lastnikov manjših gostišč, ki so uredili lepe točilne mize, opremili svoja gostišča s sodobnim, novim pohištvom in skrbijo za domačnost in dobro počutje gosta. **Zlasti smo bili presenečeni v gostišču Kragl v Gor. Brezovici, ob stari cesti iz Sevnice proti Vidmu-Krškem. V takšni samoti se človek ne bi nadejal tako lepo urejenega lokala, ki je ves v rožah in zelenju, svetal in snažen, da se moraš ušesti.**

V vseh gostiščih so bili na mizah snažni prti, razen tam, kjer imajo mize iz ultrapasa. Najbolj nesnažno je bilo v gostišču Kužnik v Vidmu-Krškem, kjer je bilo okoli enajste ure dopoldne, ko smo bili tam, kar precej smeti na tleh. Sicer pa so bila vsa gostišča prezračena, snažno pometena in brez značilnega vonja po tobakovem dimu, kakršnega smo bili nekdaj vajeni. Prav tako so bili vsi lokali bodisi sveže prebeljeni, bodisi je bil belež še toliko svež, da ne kvari gostovega počutja.

Ocvrta piška ni narodna specialiteta!

Na našem obhodu nas je mimogrede zanimalo, kako so v posameznih gostiščih voljni postreči s specialitetami domače kuhinje. **Žal smo morali ugotoviti, da mnogo bolje vedo, kaj so specialitete, v gostiščih na Dolenjskem kot v Spodnjem Posavju. V Suhi krajini vam, če povprašate, povsod ponudijo domače, kuhane štruklje, tudi ajdove žgance s kislim zeljem in podobne jedi.** Povsod poudarjajo, da po teh jedeh ni povpraševanja. Morda je to res in morda so jih ponudili nam samo zato, ker smo vprašali zanje. **Gostinci pa bodo morali spoznati, da je njihova dolžnost ponuditi gostu domače jedi prav tako kot dunajski ali naravni zrezek, vampe in obaro ter vse drugo, kar imajo vedno na zalogi.**

Svojevrstne odgovore smo dobili v mnogih gostiščih v Spodnjem Posavju, **kjer so nam, ko smo vprašali za domače specialitete, ponujali ocvrto piško, naravni zrezek, dunajski zrezek in domačo salamo ... Upamo, da se bo to tudi tam temeljito popravilo, saj Delavska univerza v Brežicah s pomočjo Zavoda za napredek gostinstva in gospodinjstva iz Novega mesta že prireja tečaje za pripravo domačih kuharskih specialitet. Brez dvoma bodo temu zgledu sledile delavske univerze in gostinske organizacije tudi v ostalih spodnjeposavskih občinah.**

Hrana, s katero so nam postregli na poti, je bila povsod okusna, lepo servirana in ne predraga.

x x x

● **Povsod, kjerkoli smo se ustavili, smo sedli za mizo kot gostje. Bili smo brez posebnih želja, skušali smo se uživeti v vlogo povprečnega gosta in ne biti pikolovci. Morda bo nekatere gostince sestavek neprijetno prizadel. Svetujemo jim, naj skušajo napake, na katere smo opozorili, odpraviti. To bo vsekakor boljše, kot iskati krivdo v našem listu. Najdlje smo se pomudili ob sanitarijah, ker so te še vedno problem, čeprav je tudi tu opaziti precejšen napredek. Ob koncu bi radi znova ponovili trditev:**

gostišče je namenjeno gostom, zato mora vsa skrb veljati njim! Našteli smo marsikaj, kar je poleg okusne in tečne hrane ter zdrave pijače pomembno. Morda smo takšne »malenkosti« doslej vse preveč odrivali in odlagali za poznejši čas. Tržne inšpekcije pa se bodo morale skupaj s sanitarnimi lotiti tudi tega (tam, kjer se še niso). Gostišča, ki ne bodo ustrezala predpisom o sodobni ureditvi, pa bo treba zapreti.

MILOŠ JAKOPEC

---

starši: »Tudi jaz nisem v šoli imel nobene malice, pa sem vseeno zrasel ...« V teh primerih naj bi posredovali učitelji.

Govorili so tudi o kakovosti šolskih malic in predlagali, naj bi kuharice mlečnih kuhinj poslali na tečaje, ker je zdaj na 34 šolah le 8 pravih kuharic. Od 8822 dijakov in učencev v novomeški občini prejema malico 6558 otrok. To je vsekakor lep napredek! Malokje še vidimo otroka s kosom trdega koruznega kruha v torbi, včasih pa ga je nosila s seboj velika večina učencev. Prizadevati pa si moramo, da bi v šoli malicali prav vsi otroci!

Kaj smo naredili za invalidne otroke?

Že tri leta poteka akcija za kategorizacijo otrok, motenih v duševnem ali telesnem razvoju. Po sedanjih podatkih je takih otrok v naši občini 391, doslej pa je bilo pred komisijo pregledanih nekaj čez 100 otrok. Prav zdaj spet po vseh šolah pregledujejo učence, ki so večkrat ponavljali, in bo tudi iz njihovih vrst precejšnje število kandidatov za pregled pred komisijo.

Za šolanje duševno nerazvitih otrok imamo Posebno šolo v Smihelu. Letos poteka osmo leto obstoja te šole in prvih 8 absolventov bo iz nje odšlo v življenje, sposobnih za uk ali za delo v proizvodnji. Šola pa dela v nemogočih razmerah. Za 77 učencev (v taki šoli bi moral imeti vsak razred največ 12 učencev) imajo de učilnici, v lastnem internatu pa 27 gojencev, kjer natrpanost ni nič manjša kot v šoli. Zaradi pomanjkanja prostorov so delovni pogoji v tej šoli taki, da bi jo dala verjetno vsaka komisija za pregled šol zapreti. Šola za duševno manj razvite otroke zahteva posebna skrb in pozornost družbe, zato ni prav, da ji nudimo še manj kot ostalim rednim šolam.

V statutih moramo otroškemu varstvu zagotoviti ustrezno mesto

Konferenca in vsa razprava je pokazala, da se bomo morali v bodoče z razvojem otroškega varstva načrtneje ukvarjati, če bomo hoteli doseči napredek. Izdelati bo treba analize glede potreb po varstvenih ustanovah in igriščih ne samo v mestu, temveč tudi na deželi, po vseh industrijskih krajih in tudi tam, kjer so večji kmetijski obrati. Na podlagi tako dobljenih podatkov naj bi se vsi družbeni činitelji, ki so zainteresirani za otroško varstvo, zbrali in naredili program razvoja. V občinskem statutu, v statutu krajevnih skupnosti in tudi v statutih delovnih organizacij pa naj bo ta program v celoti zajet. Če bomo otroško varstvo na ta način uzakonili in tudi zagotovili reden dotok sredstev v sklad za otroško varstvo, ki je pri občinski skupščini, bomo prihodnjič lahko govorili o uspehih, sicer se bomo spet pogovarjali o istih problemih, starih že deset let in tudi več, ostalo pa bo le pri besedah.

Ria Bačer

Slovesna akademija za dan borca

Občinski odbor ZB Novo mesto in uprava Doma JLA pripravljata za dan borca slovesno akademijo. Po nagovoru tov. Janeza Potočarja, borca iz 1941, bo umetniški program, ki ga bodo izvajali člani ljubljanske Opere Vanda Gerlovič in Friderik Lupša, člana baleta Tatjana Remškar in Metod Janez ter član ljubljanske Drame Franček Drofenik. Na sporedu bodo dela Simonitija, Bučarja, Bora, Grečaninova in drugih. Pri klavirju bo znana pianistka Dana Hubadova.

Akademija bo 3. julija ob 20. uri v Domu JLA.

Uspehi tujskega ribolova na Dolenjskem

V letošnji sezoni je naše vode obiskalo veliko tujih športnih ribičev, največ iz Severne Amerike, iz Francije, Avstrije, Zahodne Nemčije, Švice in Italije. Doslej največjo skupino je sestavljalo 10 švicarskih ribičev. Ta skupina je v desetih dneh pustila na našem področju okoli 1 milijon 400 tisoč deviznih dinarjev, bodisi kot takse, bodisi kot stroške za nočnine in ostale gostinske usluge. Tujci so bili z ribolovom pa tudi z gostinskimi uslugami nad vse zadovoljni. Naša vodna lovišča je doslej obiskalo okoli 100 tujih ribičev, veliko pa je še napovedanih, največ iz Italije.

Ribiška družina Novo mesto namerava v jeseni izdati ribiški prospekt v štirih jezikih, ki bo ribiče v tujini podrobneje seznanil z lepoto naših voda in možnostmi za ribolov. Na letošnjem jesenskem mednarodnem velesejmu v Zagrebu pa nameravajo v sodelovanju s Turistično zvezo Dolenjske urediti v paviljonu razstavo z živimi primerki naših rib.

Kam po zrelostnem izpitu?

Majda Turk: »Študij me ne veseli, šla bom v proizvodnjo . . .«

Ko smo zastavili to vprašanje, je bilo polno maturantov novomeških srednjih šol pred svojo zadnjo nalogo v dvanajstletnem šolanju. Pred zrelostnim izpitom. Šolski hodniki so bili mirni, neobičajno. Tu pa tam na tleh nedokajena cigareta. Pospešeno, tik pred izpitom, ponavljanje snovi. Čitljivo popisani zvezki s snovjo raznih prirodnih in družbenih ved so bili v zadnjih dneh glavni predmet njihove pozornosti. Zaključene že tudi diplomske naloge. Torej samo še hrabro pred komisijo. Nekateri so že diplomirali. Nje in druge čaka ena od glavnih odločitev v življenju. Morda najvažnejša. Kam po srednji šoli? Vprašnje je zelo kočljivo, treba je veliko premišljati pred dokončnim sklepom, kajti tudi majhna napaka ima lahko kasneje usodne posledice. Nekateri so se odločili za nadaljevanje študija, drugi gredo v gospodarstvo. No, naj nam povedo sami.

Roman Zupanič, maturant učiteljišča:

»Svoje novo življenjsko razdobje bom nadaljeval v Ljubljani. Rad bi malo poštudentoval.«

»S kakšnim študijem?« smo se pozanimali.

»Zmeraj sem si želel delati tisto, kar me zanima. Tako bom tudi tokrat izpolnil svojo željo na filozofski fakulteti, in sicer v skupini moderna pedagogika in psihologija. Ta panoga je v zadnjem času zelo cenjena in obeta tudi prihodnost. Je perspektivna.«

Roman Zupanič: »Privlačuje me moderna pedagogika s psihologijo . . .«

Majda Turk, maturantka srednje ekonomske šole, ki ne misli nadaljevati študija, je povedala o svojih načrtih:

»Študij me ne veseli. Kmalu me boste lahko našli v pisarni Industrije motornih vozil.«

»Čudno. Saj vemo, da se večina mladih ljudi hoče danes čimbolj izobraziti . . .«

»Sodim, da ni vse samo v študiju. Ali pa sem jaz druge sorte. Saj poznate pregovor o ženski muhavosti . . . Dolgoletno šolanje me utruja.«

»Koliko ur dnevno posvetite maturitetni nalogi?«

»Pet ur resnega dela zadostuje.«

»Nedvomno,« smo pritrdili. Še nekaj: Majda spada med tiste, ki ljubijo miren kotiček . . .

Jožeta Bregarja, maturanta srednje šole, smo srečali tik pred njegovo izpitno nalogo.

»Mučijo me hudi problemi,« je rekel.

»Lahko pomagamo?«

»Na žalost ne! Rad bi študiral, toda ne vem, kako bo s štipendijo. Mika me gozdarska fakulteta.«

»Pa imate kaj upanja?«

»Malo že. Pri KGP v Novem mestu. Mislim, da bi jim kasneje lahko koristil.«

»Torej — srečno v Ljubljani!«

Marijo Razpotnik, maturantko učiteljišča, smo pobarali zadnjo. Povedala je:

»V septembru bom stopila za kateder. Torej z nadaljevanjem študija ne bo nič. Vračam se v svoje rodno mesto — Zagorje ob Savi.«

»Imate posebne vzroke za to odločitev?«

»Če je vzrok ta, da me veseli poučevanje v osnovni šoli, ga kar napišite.«

»Je bila zadnja ovira v študiranju težka?«

»Potegnila sem Franceta Bevka in Toneta Seliškarja. Mislim, da sem zadovoljila komisijo, ker sem bila tudi sama zadovoljna.«

Da, zadovoljstvo je najvažnejše v življenju. Upamo, da se ji bo nadaljevalo tudi v Zagorju.

Če bi uporabili športni izraz, bi rekli, da se je naša anketa zaključila z rezultatom 2 : 2. Dva gresta študirat dalje, dva v proizvodnjo. Zanimivo, da sta se za proizvodnjo odločili dekleti, fanta pa se bosta vnovič spoprijela z debelimi učbeniki. Vendar ne smemo sklepati prezgodaj, saj vemo, da ena lastovka še ne prinese pomladi. Gotovo bodo tudi dekleta, ki bodo jeseni zapisala svoje ime na levi strani indeksa. Vendar njihovi prvi koraki v življenje obetajo pomlad novega rodu.

Tekst in slike:
EDO PEZZI

Marija Razpotnik: »Veseli me delo z otroki. Torej — za šolski kateder!«

Jože Bregar: »Rad bi študiral — toda štipendija . . .«

»KRKA« pokrovitelj XVIII. novomeške MDB

»Farmisov« obrat »Krka« iz Novega mesta je sprejel pokroviteljstvo nad XVIII. novomeško srednješolsko MDB »Partizanski Rog«, ki bo v avgustu delala na avtomobilski cesti v Srbiji. Prejšnji teden pa so sporočili, da je obrat »Krka« odobril tuid pomoč v višini 120.000 dinarjev, ki jih bo brigada porabila za nabavo opreme. Primer, da je neko podjetje sprejelo pokroviteljstvo podobne akcije, v novomeški občini ni nov, saj je bil lani pokrovitelj mladinske brigade že »Novoteks«, »Krkin« zgled pa je še posebnega posnemanja vreden.

Brigada, ki jo bodo sestavljali srednješolci, bo štela 120 brigadirjev. Od tega bo Novo mesto dalo 60 mladincev, ostalo število pa Ljubljana-Center, Kamnik, Kočevje in Jesenice, tako da bo to pravzaprav brigada ljubljanskega okraja. Komandant brigade bo Jure Perko, ki je že lani uspešno vodil novomeško-kranjsko brigado, eno najboljših na avtomobilski cesti v preteklem letu.

V avgustu se bo razen tega okrog 20 mladincev (srednješolcev, delavcev in kmečkih fantov) iz Novega mesta udeležilo lokalne brigade v Karlovcu, kjer bodo delali pri premestitvi železniške proge.

Zanimanje za delovne akcije daleč prekaša možnosti in potrebe, da bi organizirali mladinske brigade, tako da je mladina skoraj neugodno sprejela to vest.

Klepač v Londonu

Znani jugoslovanski fagotist Rudolf Klepač bo z londonsko filharmonijo izvajal v Royal Festival Hallu Mozartov fagot-koncert. Klepač se bo zatem predstavil kot solist tudi na Dunaju. Nastopil bo na treh koncertih, od tega ga bo na enem koncertu spremljala Zagrebška filharmonija.

Vozniki, kolesarji in pešci: bodite na cestah vljudni!

KRI, KI REŠUJE ŽIVLJENJA

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: **Marija Žura, Milan Znidaršič, Dušan Zunič, Rudi Aubar, Ljubo Murnik, Jože Novak, Marija Fink, Dane Rifelj, Ludvik Bartolj, Anton Kamenšek, Bernard Windisch, Boris Guštin, Franc Šuštaršič, Vinko Dolenc, Alojz Derganc, Maks Rajc, Vladimir Kusič,** člani kolektiva Elektro, Novo mesto; **Milka Murn,** gospodinja iz Novega mesta; **Alojz Kuplenik,** član kolektiva Elektro, Novo mesto.

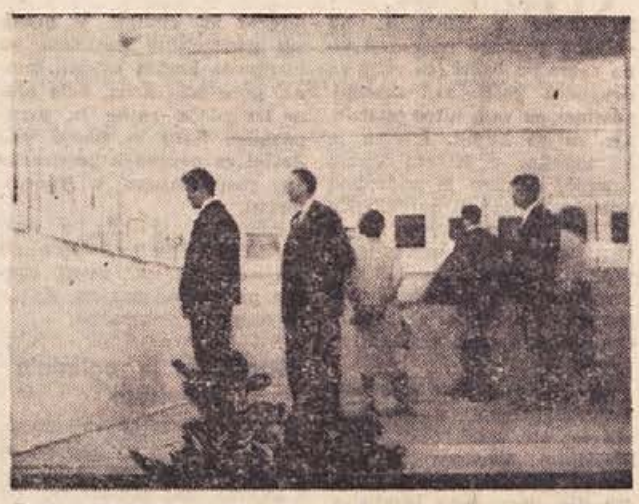

Prvi obiskovalci v obnovljenem Lamutovem razstavišču v Kostanjevici na Krki so presenečeni ogledovali bogato zapuščino slikarja in kiparja Jožeta Gorjupa

SPREHOD PO NOVOMEŠKIH ULICAH

Prostor okrog novega poštnega poslopja so zadnje dni delavci kaj lepo uredili, prav tako tudi otroško igrišče. Vsa pota so lepo obsekana in posuta s peskom. Tudi klopce so popravljene in vabijo k prijetnemu počitku. Zato bo prav, da se tudi mladi sprehajalci zavedajo tega in ne sedajo na naslonjala klopi ter drsajo s čevlji po sedežih.

Prostor med stopnicami ob pošti in stavbo JNA oziroma mimo barake proti občini je ob vsakem večjem dežju pod vodo in pešci morajo čofotati po lužah. Morda bi kazalo tudi to nekoliko urediti. Tudi travnate gredice, tam okoli bi bilo treba dvigniti nad cestišče, da voda na njih ne bi zastajala.

Tabla z napisom »Sem za vozila JNA« z zadevnim prometnim znakom na vrhu, ki naj bi povedala, da je prostor pred stavbo samo za vojaška vozila, naj bi bila smiselna in razločneje napisana!

Nič koliko besedi je bilo tudi že o našem slavnem Bregu. Kdor ima opravka v tem delu mesta, se mora prijeti za glavo. Debelo kamenje se kot v kaki podgorski vasi vali človeku pod nogami, ulica, ki je sama po sebi ozka, je ponekod zatrpana z navlako, tako da ni moč priti z vozom od enega konca do drugega. Vsa ulica, če jo smemo tako imenovati, pa je poraščena s plevelom in koprivami, da je po sredi komaj meter široka stezica. Morda bi se pa le kdo usmilil tudi našega staroslavnega Brega oziroma ulice, ki nosi to ime, in bi ji dal malo boljši videz?

Župančičevo sprehajališče je sicer zelo idilično, saj se vije vseskozi ob zeleni Krki, vendar pa ima tudi hibo. Zelo nevarno mesto je malo od Doma TVD Partizan proti mostu, kjer se je zemlja tik ob poti udrla in pada precej globoko proti Krki. Po lesenem mostiču, ki veže Loko s kandijskem delom mesta, pa še vedno kaj radi vozijo kolesarji, čeprav je prepovedano. No, pa saj tudi nobenega opozorila ni več na tem mostiču.

Cemu so na Prešernovem trgu pod kostanji nametani kupi kock in drugega kamenja ter peska, se je že marsikdo vprašal. In zakaj ležijo kupi smeti, ki jih pometo iz tržnice, včasih po več dni pod kostanji nasproti tržnice?

Pometanje cest in čiščenje ulic je v našem mestu tudi še problem. Očistijo jih pač, kadar jih. Problem zase je pometanje prometnejših cest in ulic. Če gre človek takole okrog pol šestih po mestu, ne opazi nikjer nobenega čistilca na cesti. Pač pa se pojavijo okrog sedmih, potem pa kar ves dan strgajo in pometajo in dvigajo prah in smeti mimoidočim v nos. Posebno aktivni so zjutraj okrog sedmih, ko je na cesti največ gospodinj, ki nakupujejo mleko, meso, kruh in druga živila. Ali se stvar ne da urediti kako drugače? Zakaj ne bi čistili ulic v nočnem in zgodnjem jutranjem času? Tako pa se delavci gneto s svojimi vozički in metlami ter strguljami med množico pešcev in vseh mogočih vozil, kjer delajo njihovi vozički gnečo na pločnikih. Mislimo, da bi to že smeli zahtevati, če že ne zaradi splošne higiene, pa vsaj zaradi tujcev, ki v vedno večjem številu prihajajo tudi k nam.

–r–

TRIJE TURISTIČNI SEMINARJI V PROGRAMU

Delavska univerza v Brežicah ima v načrtu tri eno in večdnevne tečaje za potrebe razvijajočega se turizma v občini. Razmišljajo o tečaju za natakarje in kuharje gostinskih organizacij, ki bi trajal tri dni. Tečaj ne bi bil samo gostinski, ampak bi se na njem udeleženci seznanili tudi s turistično platjo gostinskega dela. Teoretični pouk bi bil za kuharje in natakarje skupen, praktični pa ločen. Drugi tečaj bi bil enodneven in bi bil namenjen pouku o pripravljanju nacionalnih jedi, torej raznih posebnosti našega domačega jedilnika, ki jih žal še vedno pogrešamo na jedilnih listih naših gostišč. Tudi tretji tečaj, ki ga imajo v načrtu, bi bil enodneven, na njem pa bi udeležence seznanili z vlogo in nalogami turističnih informatorjev.

»Ni tako!« me zavrne izkušeni mož. »Če dan na dan ješ beli kruh, ga hoče jesti tudi družina. Če si kmet, bodi pravi kmet; če si pa gosposki kmet, se ti bajta že naprej podira!« Za nekaj časa sva obmolknila. Prvi se je zopet oglasil Boštjan: »Nazadnje pa še kako žensko iz mesta privlečeš!«

»Oženil se bom na Jelovem brdu!«

Oče me je plašno pogledal, kakor bi hotel reči: Ali si še sedaj nisi iz glave izbil te neumnosti? Počasi je vprašal: »Kje češ na Jelovem brdu dobiti žensko, ki bi bila zate? Pri Mlačanovih je trda, kar se dela tiče!«

»Kar odkrito ti povem, Boštjan: oženim se pri Presečnikovih!«

Presenetilo ga je tako, da mu je padla pipa iz ust, in sicer naravnost v vodo. Z nervozno hitrico jo je lovil po vodi, dokler je ni z mokrim rokavom zopet izvlekel.

»Seve , če bo dekle hotelo in če bosta vidva zadovoljna,« — tako sem ponižno pristavil.

Pri Boštjanu bi bil prejkone le s težavo zmagal, da mi ni pomagala mati Barba. Dosedaj je molčala, nerada molčala, in prežala je na priliko, da je posegla v govorico.

Nekako v šali je vprašal Boštjan:

»Koliko boš pa dote hotel imeti? Veliko ne bom mogel dati od hiše.«

Barba se je kar razpočila: »Boga zahvali, da se ti hči možil! Skoraj si res tako neumen, da bi takega zeta od hiše metal! Že nekaj časa se mi zdi, da ti nekaj v možgane uhaja!« V največji razjarjenosti je dostavila: »Sedaj pa pravi: ‚Veliko ne bom mogel od hiše dati!' Presečnik je Presečnik, a kadar možiš edino hčer, se vendar ne boš ljudem dajal pod zobe!«

Pomirim jo, da za doto niti ne vprašam.

Ali Barba še ni bila potolažena: »Nič tisto! To ti povem, Boštjan: gnojnice ne boš bredel, kadar bo šla punca z ženinom v cerkev! Moja beseda pri Presečniku tudi nekaj velja! Midva sva zadovoljna, če jo vzameš, Janez, nimava prav nič proti temu, prav nič !«

Boštjan je molčal in se ni upal upirati.

»Predvsem moram izvedeti pri dekletu, če me sploh hoče.« Po teh besedah sem odrinil v vas, Boštjan in Barba pa sta še ostala pri vodi. Ko sem včasih pogledal nazaj, je bila Barba še vedno v plamenu in prav videlo se je, kako pridigo je delala svojemu možu.

Pri Presečniku je lazil okrog hleva Danijelov naslednik. Ni me poznal, zatorej se za mojo osebo niti zmenil ni. Bil je štulast, nekako polomljen je bil videti in ni mi bil všeč, ker je kadil, hodeč okrog hleva. Tudi nova dekla se je prikazala izza hišnih vrat, a je takoj izginila, ko me je ugledala.

V hiši pri mizi je prebirala Meta fižol in, ko sem vstopil, je bila za velikim kupom, ki ga je imela prebrati, skoraj popolnoma skrita. Polagoma se je prikazal njen obraz izza fižola, spregovorila pa ni, dasi me je spoznala. Z velikimi očmi je gledala proti meni, a opazil sem takoj, da je bila upadlega lica in zelo potrta.

»Spet sem pri vas,« sem spregovoril pri vstopu.

»Fižolico prebiram,« mi je odgovorila, »pa je hudo plažnata.« Z roko je mešala po kupu pred seboj, a do dela ni prišla. »Zgodaj si prišel — kje je še Božič!«

»Dolgčas mi je bilo v Ljubljani.«

Nato sva oba nekaj časa molčala. Obrnila je oči proti stropu, potem pa je govorila plaho in tiho kakor otrok pri prvi spovedi:

»Mati tudi misli, da bi ne bila tista reč nič čudna.«

»Katera?«

»No, da bi vzel sorodnico k sebi, da bi ti kuhala in gospodinjila.«

»Kje naj jo dobim, če bi ti ne hotela?«

Nič posebno je ni zalila kri, ko je odgovorila:

»Mati pravi, da bi ne bilo tudi to nič čudno. V mestu bi se veliko dobrega naučila.«

»Si očeta že vprašala?«

»Ne še, mislila sem, da ga ti vprašaš.«

»Ne vem.«

»Če nočeš, pa ne!« Že jo je grabila jeza in na vsakem licu se ji je nabrala rdeča lisa.

»Ne jezi se, Meta,« sem jo miril, »na kaj takega ni treba več misliti!«

»Če torej nočeš —?«

»Kaj naj živim v Ljubljani, če sem lahko tu med vami!«

»Se boš pač naveličal!«

»Ne bom se! Kupil sem zemljo, kupil sem živino. Gospodaril bom, sejal bom, prideloval bom.«

SLOVENSKO FESTIVALSKO VZDUŠJE V KOSTANJEVICI NA KRKI

V soboto in nedeljo je Kostanjevica na Krki zaživela v svečanem vzdušju letnih prireditev DOLENJSKEGA KULTURNEGA FESTIVALA. Starodavnemu mestecu pod Opatovo goro so dale praznično podobo zastave držav, udeleženk tretjega mednarodnega simpozija kiparjev, ki se bo začel v »dolenjskih Benetkah« prihodnjo nedeljo. V soboto zvečer je godba na pihala Tovarne celuloze in papirja iz Vidma-Krškega priredila prvi koncert pred Domom kulture v Kostanjevici, v mraku pa so se pred njim zbrali številni domačini in gostje iz Ljubljane, Novega mesta, Brežic, Vidma-Krškega in okoliških krajev. Slavje je začel tovariš Miloš Poljanšek, sekretar sveta za kulturo in prosveto SRS, ki je v krajšem nagovoru pozdravil zdaj že tradicionalne letne prireditve v Kostanjevici. Podčrtal je, da združuje obsežni in bogati program odrskih, likovnih in filmskih manifestacij tako visoko raven, da bi ga moglo Kostanjevici zavidati marsikatero veliko mesto. Pobudnikom in organizatorjem prireditev je izrekel vse priznanje. Tradicija kostanjeviških prireditev dobiva daleč opazno obsežnost, njen glavni namen pa je: služiti interesom delovnih ljudi in krepiti večjo zavzetost človeka tudi za materialni razvoj, kar spet povečuje kulturni, turistični in vsesplošni pomen takih prireditev. Tovariš Poljanšek je nato prižgal festivalski ogenj, z balkona Doma kulture pa so se oglasile fanfare.

Že prva prireditev letošnjega Dolenjskega kulturnega festivala je potrdila njegovo visoko raven: gostovanje Drame Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane, ki je uprizorila znano Krleževo delo V AGONIJI, je poželo nedeljen in iskren, navdušen aplavz številnih domačinov in gostov, ki so prvi večer napolnili dvorano. Sava Severjeva, Stane Sever in drugi člani ljubljanske Drame, ki so s prav to dramo nedavno dosegli enega največjih uspehov slovenskega kulturnega dela v zveznem merilu, so tudi na kostanjeviškem odru nudili presenečenim gledalcem čudovit umetniški užitek. Uvod v festival je bil z gostovanjem ljubljanskih umetnikov takoj postavljen tako visoko, da smo organizatorjem letnih prireditev zares lahko samo iskreno hvaležni. Posebno veseli so bili gostovanja domačini, katerim so v zadnjih letih številna gostovanja izbrusila občutek za umetniško podajanje na odru in znajo ceniti lepoto domače besede in umetnin.

Originalna grafična dela velikih mojstrov

V nedeljo dopoldne so v Kostanjevici odprli kar tri umetniške razstave. V prostorih osnovne šole so si gostje in domačini z zanimanjem ogledali dragoceno celjsko grafično zbirko: 30 originalov in 2 kopiji grafik starih mojstrov od 15. do 18. stoletja. Med njimi so znana imena — Dürer, Rembrandt, Tiepolo in drugi. Mojstre in njihove večno lepe liste je predstavila obiskovalcem kustosinja Mestnega muzeja iz Celja Milena Moškonova. Poudarila je, da nas razstavljena dela sama silijo, da spoštujemo in vrednotimo umetniško dovršenost, s katero so stari mojstri izražali svoje lirične in druge izpovedi. Razložila je, na kako zanimiv način ugotavljajo originalnost takih grafičnih listov, kar so dosegli s sodelovanjem zagrebškega grafičnega kabineta. Kakor je zanimiva vsebinska stran razstavljenih grafik, tako je privlačna tudi njihova izvirnost, saj gre za liste, ki so bili odtisnjeni z originalnih plošč. Bogastvo razstave grafik starih mojstrov je spričo dejstva, da gre za prave, izvirne umetnine, seveda tolikanj večje. V času, ko v raznih galerijah vedno znova srečujemo moderno, sodobno grafiko, je srečanje s starimi mojstri v Kostanjevici še prav posebno zanimivo doživetje. Obiskovalci razstav, ki bodo odprte v Kostanjevici do 1. septembra letos, bodo ob celjski grafični zbirki lahko imeli redko priložnost, videti eno najbogatejših grafičnih zbirk v naši državi. Obisk razstave zato seveda lahko vsem samo najtopleje priporočamo!

Tovariš Miloš Poljanšek prižiga festivalski ogenj pred Domom kulture

Človek z občutkom za lepo in boljše je zaradi takih svojih želja in potreb tudi koristnejši delavec in upravljavec

Ko je v soboto zvečer tovariš Milan Poljanšek, sekretar sveta za kulturo in prosveto SRS, pred kostanjeviškim Domom kulture pozdravil domačine in goste ob otvoritvi Dolenjskega kulturnega festivala 1963, je med drugim dejal tudi tole:

»... Neštetokrat smo že govorili, ugotovili in povedali, da se naši delovni ljudje lotevajo kulturnih problemov z vedno bolj zrelo zavestjo, kar kaže na njihov živi interes za prihodnost kulturnega dela. Pri tem je bila največkrat močno živa, podčrtanja vredna misel, da je človek z vsemi svojimi spoznanji, hotenji in možnostmi centralna osebnost vsega dogajanja. Tisti človek, ki mu gre polna pravica, da živi, dela in gospodari, saj se v njem kali zavestna potreba po nadaljnji humanizaciji družbe, osvobajanju dela in človeka, in ker je prav on nosilec suverenosti.

Kulturna dejavnost ni aktualna samo zaradi tega, ker lajša monotonost vsakdanjega življenja, marveč tudi zato, ker ljudje z občutkom za lepo in boljše ne marajo živeti v slabem, zanemarjenem, umazanem okolju, dolgočasni puščobnosti; ker je takšen človek zaradi želja in potreb predvsem tudi koristnejši delavec in upravljavec. Takšno resnico tukajšnji ljudje že dolgo poznate, zato je v vas tolikšna volja do kulturnega dela.

Gledališki dosežek, ki je dosegel najvišje letošnje priznanje v širši domovini, je za tolika hotenja in takšna prizadevanja Kostanjevičanov in širše Dolenjske lep in vsega spoštovanja vreden pričetek kulturnih dogodkov.

Naj s pridom zagori in gori ogenj Dolenjskega kulturnega festivala, živo opozorilo vsem, ki bodo hodili tod mimo, da si tukajšnji ljudje veliko prizadevajo za kulturno delo in s tem za kulturnega človeka.«

Božidar Jakac: dopisni član JAZU

V nedeljo opoldne so na letni skupščini Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu izbrali 7 rednih in 17 dopisnih novih članov. Med novimi dopisnimi člani izven delovne sestave te ustanove je tudi akademik Božidar Jakac.

Ljudski umetnik Ivan Napotnik

Kmalu po deseti uri so na razstavišču v Domu kulture odprli drugo razstavo. Ravnatelj Narodne galerije v Ljubljani dr. Karel Dobida je predstavil domačinom in gostom življenje in delo slovenskega kiparja Ivana Napotnika. O njem je dejal:

»V slovenski kiparski umetnosti, ki se je uveljavila v začetku našega stoletja, je Ivan Napotnik kmalu zavzel poseben položaj in dosegel zelo zgodaj veliko pomembnost. Kasen potomec daljnih prednikov — kmečkih rezbarjev, se je po vrnitvi s študija v svojo gorsko, z nepreglednimi gozdovi obdano domačijo posvetil skoraj izključno lesni plastiki, saj se mu je žlahtno gradivo kar samo ponujalo. Prav zato je ta razstava v tem kraju, kjer je les v tolikšnem obilju pri roki, še prav posebno upravičena. Še bolj zanimiva pa je prav tod, kjer sodelavci simpozija Forma viva oblikujejo les v duhu današnjega časa...«

Dr. Dobida je nato v bežnih potezah orisal Napotnikovo življenjsko pot, učna leta v Celju, Ljubljani, na Dunaju in v Budimpešti. Po prvi svetovni vojni je Napotnik doma kmetoval, zraven pa neutrudno ustvarjal umetniška dela. Na svojem gorjanskem domu je živel dobrih 20 let, hkrati kot umetnik in kmet. Umrl je 19. junija 1960 kot svojstven ustvarjalec in velik umetnik lesa. Najlepše umetnine je ustvaril v lesni plastiki, pri čemer je predvsem uporabljal les žlahtnega sadnega drevja, pa jesenovino, hrastovino, lipovino in predvsem mnogobarvni les nagnoja. Lesu je vtisnil vedno pečat svoje osebnosti, ki jo odlikuje nevsakdanja tehnična spretnost, saj so, kot pravi dr. Dobida, »njegova muzikalno ubrana dela prava lirična pesem, polna harmonije in ritma... Brez vsiljivih vnanjih folklornih znamenj je ta umetnost tako domača, tako naša, kakršne so naše preproste, vedre in prisrčne narodne pesmi. Ta poetični realizem je Napotniku v slovenskem kiparstvu prvih desetletij našega veka zagotovil izjemno mesto...«

Obiskovalci so si nato ogledali Napotnikove plastike, skice in figure, ki bodo prav gotovo navdušile vsakogar, kdor jih bo v tem poletju obiskal.

Ravnatelj dr. Karel Dobida odpira retrospektivno razstavo kiparja Ivana Napotnika

Zaokrožena podoba kostanjeviškega rojaka Jožeta Gorjupa

Če sta bili že prva in druga razstava zanimivo odkritje in prijeten kulturni dogodek, je bila tretja razstava nedeljskega dopoldneva čudovito presenečenje: na obnovljenem Lamutovem razstavišču smo spoznali izredno bogat opus slovenskega umetnika, slikarja, grafika in kiparja Jožeta Gorjupa. Umetnikov rojstni kraj je po 31 letih zbral Gorjupovo raztreseno delo in strnil njegovo ustvarjanje v zbirko, ki nedvomno predstavlja že zdaj največje kulturno bogastvo mesta na Krki. Retrospektivno razstavo Jožeta Gorjupa je odprl akademik dr. France Stele. »Če se danes z bolestjo spominjamo Jožeta Gorjupa, je to dokaz, da nam je ostal v spominu kot neizpolnjen obet, podobno Ketteju, Murnu, Kosovelu, Cvelbarju ali slikarju Franju Golobu. Čeprav je njihove cvetove prezgodaj pomorila slana slepe usode, se nam zdi njihov spomin neumljiv in se vračamo k njemu z grenkim občutkom mikavne, a neizpolnjene obljube... Gorjup ni izpel svoje pesmi, katero je komaj začel, ubral pa jo je tako, da še danes odmeva v nas kot sik počene strune...« Dr. Stele je zatem orisal življenje in delo umetnika Jožeta Gorjupa, prikazal njegovo mladost in študijska leta, predvsem pa ga je pokazal kot mnogo obetajočega umetnika z lirično, nekoliko romantično narodno nastrojeno dušo. Gorjup je bil v globljem bistvu bolj kipar kakor slikar. Svoj najvišji cilj, svojo skupnostno umetnino, kjer enakopravno sodelujejo vse tri glavne stroke: arhitektura, kiparstvo in slikarstvo, je dosegel s poslikanim prezbiterijem Miklavževe cerkvice v Kostanjevici. To delo je in ostane ena največjih umetnostnih zanimivosti Kostanjevice. Dr. Stele je podrobneje ovrednotil to Gorjupovo delo, v katerem je pomembni češki slavist Frank Wollman našel »sled velike ljubezni umetnikove, ki je ustvarjala to delo«. To pa je za umetnika, ki prestopa prag iz šole v samostojno življenje, največja pohvala. Napoved nečesa z ljubeznijo ožarjenega je dragocena za nas, četudi ni mogla polno izpolniti obeta. In prav zato je umetnik Jože Gorjup tudi 30 let po smrti za nas še vedno živ in mikaven.

Zares: bogata zbirka iz raztresene umetnikove zapuščine, zbrana na sedanji razstavi, je čudovito presenečenje. Gorjupova zbirka bo kot ena prvih v celoti prišla v obnovljeni kostanjeviški grad, saj nedvomno zasluži trajno pozornost. Tov. Lado Smrekar, ki se je zahvalil vsem trem govornikom, je na Lamutovem razstavišču izrekel posebno zahvalo prof. Mirku Šubicu, predstojniku katedre za restavriranje pri Akademiji upodabljajočih umetnosti v Ljubljani, za veliko pomoč pri reševanju Gorjupovih slik, prav tako pa tudi akademskemu slikarju Viktorju Povšetu, ki je kvalitetno opravil ta zahtevna restavratorska dela. Enako zahvalo je izrekel tudi skladu za pospeševanje kulturne dejavnosti pri svetu za kulturo in prosveto SRS, vsem Kostanjevčanom in zlasti sorodnikom pokojnega umetnika, ki so pripomogli, da je razstava odprta.

Spominu Jožeta Cvelbarja

V nedeljo popoldne so se organizatorji festivala spomnili tudi pesnika in slikarja Jožeta Cvelbarja na Prekopi. Pred njegovo rojstno hišo je akademski slikar Stane Jarm odkril umetniku doprsni kip, o življenjski poti prezgodaj umrlega Jožeta Cvelbarja pa je govoril Lado Smrekar, kostanjeviški šolski upravitelj. Pevski zbor »Janko Gallus« iz Kočevja je zapel več žalostink, s pesmijo pa so počastili umetnikov spomin tudi kostanjeviški pionirji pod vodstvom Jožeta Jankoviča. Z večernim koncertom kočevskih pevcev v Kostanjevici je bil nedeljski spored prireditev uspešno zaključen. **Tg.**

Basist Ladko Korošec bo v nedeljo popoldne pel Kecala v Prodani nevesti na grajskem dvorišču v Kostanjevici

Obeta se nam nova knjigarna v Novem mestu

Pretekli teden je pričela založba Mladinska knjiga, takoj ko se je iz svojih prostorov na Glavnem trgu izselil potovalni urad Transportnega podjetja Gorjanci iz Straže, preurejati prostore. Knjigarna in papirnica bo v preurejenih prostorih odprta približno čez 3 mesece. Zvedeli smo, da bo celotna preureditev veljala okoli 16 milijonov 600 tisoč, od tega pa odpade na zidarska dela 8 milijonov 800 tisoč. Preostanek je namenjen raznim instalacijam, ureditvi centralne kurjave, novi, sodobni opremi in za druga dela. Glavni vhod bo ostal tam, kjer je zdaj, prodajalna bo imela 6 izložb v arkadah, stranski vhod pa bo iz Jenkove ulice. V prostorih potovalnega urada bo knjigarna (ločeno za domače in ločeno za tuje knjige), v preostalih prostorih pa poseben oddelek za tehnični pribor (računski in pisalni stroji ter sodobni pripomočki) ter papirnica s pisarniškimi potrebščinami. V času preurejevanja so knjige potrošnikom na razpolago v papirnici na Cesti komandanta Staneta.

Držić v Moskvi

V moskovskem gledališču Vahtanova so nedavno uprizorili komedijo jugoslovanskega avtorja Marina Držića »Dundo Maroje«. Delo je za moskovski oder zrežiral Bojan Stupica, on in igralci pa so bili na premieri deležni burnega aplavza.

Milan Filipčič: REICHSTAG V PLAMENIH

24

Vem, da nihče v Bolgariji ne verjame v naše namišljeno sodelovanje pri požigu Reichstaga. Vem, da bo v inozemstvu redko kdo to verjel. Toda tukaj, v Nemčiji, so drugačne razmere. Tukaj lahko verjamejo v takšne nenavadne trditve. Glejte, zakaj sem želel dokazati, da kompartija ni imela in nima ničesar skupnega z udeležbo pri takem zločinu.

Ako je govor o propagandi, tedaj moram pripomniti, da so mnoga pričevanja tukaj nosila takšen karakter. Göringova in Goebbelsova pričevanja so imela prav tako indirekten propagandistični učinek v prid komunizma, toda nihče ne more smatrati, da sta odgovorna za to, ker sta njuni pričevanji imeli takšen propagandistični učinek. (V dvorani je vrvenje in smeh!)

Tisk me je na vse mogoče načine klevetal — kar mi je bilo popolnoma vseeno. Tako je v zvezi z menoj imenoval bolgarski narod ‚divji' in ‚barbarski', mene je imenoval ‚mračni balkanski tip', ‚divjega Bolgara' in preko tega ne morem molče.

Res je, da je bolgarski fašizem divji in barbarski, toda bolgarski delavski razred in kmetje, bolgarska inteligenca sploh, niso divjaki in barbari. Nivo materialne kulture balkanskih narodov gotovo ni tako visok kot v drugih evropskih državah, toda duhovno in politično naše ljudske množice niso na nižji ravni kot množice v drugih evropskih državah. Naš politični boj, naša politična prizadevanja v Bolgariji nikakor niso nižja kot v drugih državah. Ljudstvo, ki je 500 let živelo pod tujim suženjstvom in ni izgubilo pri tem svojega jezika in narodnosti, naš delavski razred in kmetje, ki so se borili in ki se borijo proti bolgarskemu fašizmu, toda za komunizem — tako ljudstvo ni divje in barbarsko. Divjaki in barbari so v Bolgariji samo fašisti. Toda vprašam vas, gospod predsednik, v kateri državi fašisti niso barbari in divjaki?«

Predsednik sodišča prekine Dimitrova: »Ne namigujete morda na politični položaj v Nemčiji?«

Dimitrov z ironičnim nasmehom: »Oh, razume se, da ne, gospod predsednik . . .«

Še mnogo prej, ko je nemški cesar Karel V. izjavil, da govori nemško samo s svojimi konji in so nemški dvorjani in nemški intelektualci pisali samo latinsko in so se sramovali nemškega jezika, sta v ‚barbarski' Bolgariji Ciril in Metod ustvarjala in širila staro bolgarsko pismenstvo.

Bolgarski narod se je z vsemi svojimi silami in zelo uporno boril proti tujemu suženjstvu. Glejte, zakaj protestiram proti napadom na bolgarski narod. Nimam vzroka, da se sramujem, ker sem Bolgar. Ponosen sem na to, ker sem sin bolgarskega delavskega razreda.

Preden preidem na osnovno vprašanje, moram izjaviti sledeče: dr. Teichert nam je očital, da smo se mi sami postavili v položaj obtoženih za požig Reichstaga. Na to moram odgovoriti, da je od 9. marca, dneva, ko so nas zaprli, in začetka tega procesa, preteklo mnogo časa. V tem času bi lahko pregledali vse momente, ki vzbujajo sum. V času predhodne preiskave sem se pogovarjal z odgovornimi uradniki tako imenovane komisije za požig v Reichstagu; ti uradniki so mi rekli, da Bolgari niso krivi požiga, obtoževali so nas samo, ker smo živeli s tujimi potnimi listi, pod tujimi imeni, neprijavljeni itd.«

Predsednik: »O tem, kar sedaj govorite, na procesu nismo govorili, zato o tem nimate pravice govoriti.«

Dimitrov: »Gospod predsednik, v tem časovnem obdobju je bilo potrebno preveriti vse podatke, da bi nas pravočasno oprostili take obtožbe. Obtožnica navaja, da Dimitrov, Popov in Tanev trdijo, da so bolgarski emigranti, toda kljub temu je potrebno smatrati kot dokazano, da so živeli v Nemčiji z namenom, da ilegalno delajo. Oni so, pravi obtožnica, ‚poslani od komunistične partije v Moskvi, da pripravijo oboroženo vstajo.'

Na 83. strani obtožnice se navaja, da, čeprav je Dimitrov izjavil, da od 25. do 28. februarja ni bil v Berlinu, to ne spreminja stvari in ga ne osvobaja obtožbe zaradi sodelovanja pri požigu Reichstaga. To se vidi — navaja dalje obtožnica — ne samo iz pričevanja Helmerja, temveč tudi druga dejstva kažejo na to, da . . .«

Predsednik sodišča: »Ni vam potrebno tukaj čitati cele obtožnice, dovolj jo poznamo.«

Svojci obtožencev med poslušalci na procesu v Leipzigu. Od leve proti desni: Torglerjeva mati, Torglerjeva žena, Dimitrova mati ter sestri Popova in Taneva

„Mladost nas druži"

V nedeljo, 23. junija, je bil v Kamniku velik shod mladine pod geslom »Mladost nas druži«, ki se ga je udeležilo nad 400 mladincev in mladink iz Cerknice, Ribnice, Novega mesta in domačinov iz Kamnika, medtem ko so Kranjčani zadnji hip udeležbo odpovedali.

Shod sta pred spomenikom revolucije otvorila predsednik mladinskega komiteja ZMS Kamnik Peter Lavrič in predsednik občinske skupščine France Vidervol, ki sta zaželela dobrodošlico vsem udeležencem in izrazila željo, da bi se take oblike sodelovanja med mladino nekaterih slovenskih občin še organizirale. Tov. Lavrič je poudaril, da se na podobnih shodih mladina lahko spoznava in navezuje stike ter na uspešen način izmenjuje izkušnje in način svojega dela.

Lahko rečemo, da je majhna skupina zastopnikov Novomeškega občinskega komiteja ZMS uspešno zastopala Dolenjsko, saj so skupno s predstavniki JLA, ki so se jim pridružili, poželi nekaj lepih uspehov. Na športnem področju so Novomeščani tekmovali v šahu in namiznem tenisu. V obeh disciplinah so zasluženo zasedli prvo mesto. Šahovska ekipa je zmagala nad ekipo iz Cerknice s 4 : 0 in nad ekipo Kamnika s 3 : 1, z drugoplasirano ekipo Doma invalidne mladine pa so igrali neodločeno 2 : 2. Še večjo premoč so imeli Novomeščani v namiznem tenisu, kjer so po prostem prvem kolu premagali Cerknico s 5 : 0 in v finalu še Ribnico, prav tako s 5 : 0. Ostale udeležence so vodili kamniški mladinci po Kamniku in jim razkazali zgodovinske in druge znamenitosti tega prijetnega gorenjskega mesteca.

Popoldne so priredili v kulturnem domu zabavno glasbeno prireditev. Novomeški ObK ZMS je zastopal ansambel Dizzy Combo s pevci Tatjano Gros, Milanom Zucajičem in Borisom Blažonom, razen tega pa je še nastopil Toni Gašperšič, ki je s svojim prijetnim humorjem razgibal vse poslušalce. Hvaležno občinstvo je nagradilo nastop Novomeščanov že med samim izvajanjem in so morali nekaj skladb na željo občinstva tudi ponoviti. Največje navdušenje pa je požel vojak Milan Zucajić s skladbo »Bibapalua twist«, ko navdušenja v dvorani kar ni hotelo biti konec.

Na prireditvi so domačini podarili vsem predstavnikom sodelujočih občin tradicionalne kamniške majolike in diplome za uspehe na športnem področju. Zastopnice ObKZMS Novo mesto Erika Levičar se je zahvalila za darila in izrazila željo, da bi se prihodnje leto v še večjem številu zbrali v Novem mestu, kar so vsi navdušeno sprejeli.

Po prireditvi so vsi udeleženci odšli v Kamniško Bistrico, kjer so si ogledali rokovnjaške jame in izvir Bistrice. Po mladinskem plesu na terasi Kulturnega doma se je shod končal.

Čeprav so bili vsi udeleženci zadovoljni s prijetno preživelim dnevom v Kamniku, so bili nekoliko razočarani nad slabo organizacijo, ki se je kljub lepim idejam domačinom izmuznila iz rok. Vse prireditve so bile organizacijsko dokaj slabo pripravljene in lahko dodamo, da so ravno predstavniki Novega mesta rešili pred neuspehom zabavno glasbeno oddajo.

Prihodnje leto bodo verjetno prišli mladinci v Novo mesto. Tako leži pred ObK ZMS v Novem mestu dokaj velika odgovornost, saj je častna naloga gostiteljev povezana tudi s precejšnjim trudom. Zavedati pa se moramo, da bo shod v Novem mestu prireditev, na kateri bomo morali dokazati, da bo že tradicionalna dobra organizacija podobnih množičnih prireditev v Novem mestu tudi tokrat uspešna.

»Želimo vam, da bi bil prihodnje leto shod veliko bolj še organiziran kot pri nas. Torej — na svidenje na shodu »Mladost nas druži« v Novem mestu, je dejal predsednik ObK ZMS Kamnik 30 mladincem in mladinkam iz Dolenjske, ki so jim zaželeli srečno pot številni prisrčni stiski rok mladih Kamničanov.

Janez Korošec

Največ uspeha sta požela med pevci zabavnih melodij Tatjana Gros in vojak Milan Zucajić

11-letni šolar zadel avtomobil

Na nedeljski tomboli v Murski Soboti je zadel »Fiat — 600 D« 11-letni učenec Koloman Favidij iz Ženavelj. Pač nevsakdanja sreča otroka, ki se takega darila ni nadejal!

Ne jezite se, če ga v trafiki zmanjka: DOLENJSKI LIST si naročite na svoj naslov!

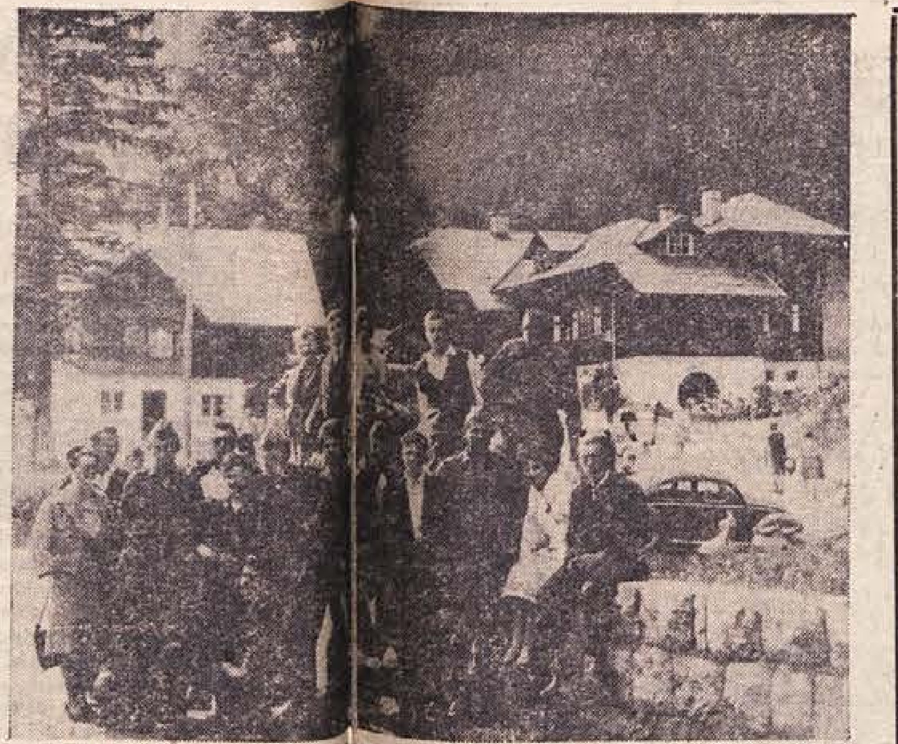
Mladinsko srečanje »MLADOST NAS ZDRUŽUJE«: Spominski posnetek Novomeščanov s skupino vojakov tukajšnje garnizije JLA pred domom blizu izvira Kamniške Bistrice

Ptiči požgali vas

Pet tisoč prebivalcev ubožne egiptovske vasi Al Abadiya je bilo zelo ponosnih na svoje golobe. Ptiči so v rojih gnezdili pod slamnatimi strehami hiš in s čivkanjem razveseljevali vaščane, le-ti pa so z ljubeznijo skrbeli za njihovo hrano.

Toda prav te priljubljene živalce so povzročile požar, ki je imel tragične posledice za vso vas: do tal je zgorelo nad 300 hiš in koč, 20 oseb je izgubilo življenje, velik del vaščanov pa je ostal brez strehe nad glavo.

Povod za požar je povsem nebogljen: dala neka kmetica, ki je v kuhinjskem ognjišču poskušala zanetiti ogenj, da bi pripravila večerjo za moža. Okno je imela v tem času odprto, zunaj pa so v gnezdih pod okni čivkali golobčki. Nekaj isker iz ognjišča je po naključju prešlo skozi okno v golobja gnezda. Vse, kar je sledilo, se je zgodilo v trenutku: ptiči so z gorečimi perutnicami vzleteli in prestrašeno letali nad vasjo. Z njihovih gorečih perutnic so padale iskre in zanetile požar na sosednjih strehah — v Al Abadiyi so vse strehe iz slame. Sedaj so tudi ostali ptiči, ki jih je dosegel požar, vzleteli in vedno bolj širili požarni krog. Zaman so bili vsi napori prebivalcev — ki so se medtem zavedli, kaj se dogaja — da bi jih pregnali ali pobili. Iz Aleksandrije in bližnjih centrov so kmalu prispeli gasilski vozovi. Toda gašenje je bilo izredno težavno. V Al Abadiyi namreč ni vode in edini vrelec v bližini je 7 kilometrov oddaljen od vasi. Gasilski avtomobili so nenehno švigali od vrelca do vasi in nazaj, toda tako je bilo izgubljenega mnogo dragocenega časa, medtem pa se je ogenj vedno bolj širil. Policija je s kordoni morala zadrževati prebivalce vasi, ki so skušali vdreti v goreče hiše, da bi rešili svoje premoženje.

Po devetih urah gašenja je 14 skupinam gasilcev končno uspelo omejiti požar. Iz ruševin so doslej potegnili 20 zoglenelih trupel, 150 vaščanov pa je več ali manj hudo ranjenih. Brez strehe nad glavo jih je ostalo 1500. Med kadečimi razvalinami 300 hiš so tudi golobje zaman iskali svoja gnezda. Tudi oni so ostali brez strehe.

»GALEB« je prestal preizkušnjo v pariškem salonu aeronavtike

V 25. mednarodnem aeronavtičnem salonu v Parizu je naše reaktivno šolsko letalo »Galeb« v celoti izpolnilo vsa pričakovanja in prikazalo svoje izredne zmožnosti med letali svoje kategorije. Te zmožnosti se kažejo predvsem v pomembnih tehničnih kvalitetah. Tako ima naše letalo največji razpon med najmanjšo in največjo hitrostjo, je najbolj »skromno« glede na prostor, potreben pri vzletu in pristanku, ker potrebuje samo navaden travnik. Razen tega je obiskovalce salona seznanilo z najtežavnejšo točko svojega programa, ko je prikazalo najbolj zahtevne načine letenja in akrobacij ter zadostilo vsem ostalim zahtevam, ki jih stavijo letalom njegove kategorije.

Tuji strokovnjaki so se zelo zanimali za naše letalo, s katerim smo nedavno seznanili tudi naše bralce.

FRANK SINATRA
ameriški pevec in filmski igralec
Že petkrat sem videl ukročene leve in tigre, toda dresiranega metulja še nikoli.

NEVSAKDANJI DOGODEK

MED SPANJEM JE PADEL S TOVORNJAKA

Naključja ni, pravi znanost. Toda naključje, ki se je primerilo prejšnjo nedeljo, govori skoraj nasprotno. Spada pa v vrsto »srečnih naključij«.

Kazalci so se bližali polnočni uri, ko se je skupina mladincev, mladink in vojakov s kamionom IMV vračala iz Kamnika proti Novemu mestu. Ravno 20 km pred mestom so se nenadoma odprla vrata na zadnjem koncu tovornjaka in neki mladinec se je hipu znašel na ohlajenem asfaltu avtomobilske ceste. Na tovornjaku je zavladalo razburjenje. Bilo je potrebnih trideset sekund, da se je tovornjak ustavil in da so ugotovili, kdo je padel na cesto. Bil je to mladinec, uslužbenec IMV Milan Burgar. Takoj je nekaj mladincev in vojakov steklo nazaj po cesti, pričakujoč najhujše. Kako pa so bili presenečeni, ko jim je Milan prišel naproti cel in zdrav. Saj je bilo kar težko verjeti, da se je tako srečno končalo, kajti Milan je padel s precejšnje višine in med spanjem. Na srečo je tovornjak vozil le 50 km na uro. Zavladalo je splošno veselje, Milanu pa so hitro obvezali odrtine na rokah in obrazu, edino, kar je pri padcu odnesel.

Kako se je stvar zgodila? Milan je sedel pri zvočniku tik zraven vrat, in ker je bilo že pozno, ga je premagal spanec. Ko je tovornjak zmanjšal hitrost, je Milan verjetno rahlo trčil v vrata, ki jih je verjetno v Ljubljani pozabil dobro zapreti. Tako so se odprla in Milan je med spanjem padel na cesto. Na srečo nihče ni vozil za tovornjakom . . .

»Zbudil sem se na cesti,« je rekel Milan, »in takoj uganil, kaj se mi je zgodilo. Videč, da sem srečno ‚izvozil', sem začel žvižgati za tovornjakom. Vtem pa so tovariši že prihiteli k meni.«

EDO PEZZI

Higiena v vesolju

»Komsomolskaja pravda« navaja zanimive tehnične podrobnosti o prehrani in higieni sovjetskih kozmonavtov. Znano je, da imajo kozmonavti s seboj ne le primerno zalogo hrane, ampak tudi vode. **»Voda,« piše omenjeni časopis, »ki jo je pil med svojim poletom Titov, mu ni ugajala. V kabino so mu namreč postavili kanto vode s kozmodroma v Bajkonuru, in niso pomislili na to, da je Titov vajen moskovske vode. Nikolajevu in Popovu so zato pripravili vodo, katere sta bila oba kozmonavta vajena, in tega sta bila zelo vesela.«**

Zaloga vode, ki jo ponesejo astronavti s seboj v vesolje, ustreza približno polDrugemu litru na dan, kar je normalna količina za vsakodnevno človekovo porabo. Voda je v vesoljski kabini zaprta v zelo močnem rezervoarju, ki je v notranjosti razdeljen na posamezne predele, tako da voda ob okvari rezervoarja ne more v celoti izteči.

Kozmonavti, tako poroča nadalje omenjeni sovjetski časopis, se tudi umivajo, in sicer z majhnimi brisačami, namočenimi v detergentu. Za sedaj se sicer še ne brijejo, tudi si ne umivajo zob, le usta si po vsaki jedi izplakujejo. Toda v prihodnjih poletih bodo ponesli kozmonavti s seboj v vesolje tudi električne brivske aparate in užitno zobno kremo, kar pomeni, da jo bodo pojedli in si hkrati z njo umili zobe.

TELESNA KAZEN ZA KRAJO AVTOMOBILA

»Ta kazen iz 18. stoletja je najbolj primerna za krajo avtomobilov, najbolj tipični zločin 20. stoletja.« S temi besedami je vrhovni sodnik ameriške zvezne države Delaware obsodil 20-letnega Franklyna Cannona zaradi ponovne kraje avtomobila na 20 udarcev z bičem. Kazen so izvršili javno na dvorišču vrhovnega sodišča.

William Saroyan:

PEČENA GOS

Neki naivni mož je prinesel nekega jutra svoji ženi gosko in dejal:

— Speci mi tole gosko! Ko pridem zvečer domov, jo bom pojedel.

Žena je oskubila gos in po pripravila za jed. Popoldne je prišel k njej ljubimec in opazil pečeno gos.

— Daj mi jo, — je rekel. — Če mi je ne daš, te ne bom več ljubil.

Ljubimec je odšel z gosjo.

Zvečer je mož sedel za mizo in rekel:

— Prinesi mi gos!

— Kakšno gos?

— Gos, ki sem jo prinesel davi.

— Nobene gosi mi nisi prinesel, — je rekla žna. — Morda se ti je sanjalo.

— Prinesi mi gos! — se je zadrl mož.

Žena je pričela vreščati.

— Moj ubogi mož je izgubil razum! Moj ubogi mož je znorel! Nekaj se mu je sanjalo in zdaj je prepričan, da se je to v resnici zgodilo.

Zbrali so se sosedje in so verjeli ženi. Mož je odšel lačen spat.

Naslednjega jutra je mož zopet prinesel gos in vprašal ženo:

— Ali je to gos?

— Da, — je rekla žena.

— Ali sanjam?

— Ne.

— Prav, — je dejal mož. — Speci mi jo!

Žena je pripravila gos. Prišel je ljubimec in jo odnesel, čeprav se je žena nekaj časa upirala.

Zvečer je mož dejal:

— Prinesi mi gos!

— Moj ubogi mož! — je zavpila žena. — Čisto je znorel! Gos, gos, gos! Kakšno gos? Nimam nobene gosi! Ubogi mož!

Sosedje so se zopet zbrali in so zopet verjeli ženi. Mož je odšel lačen spat.

Naslednjega jutra je zopet kupil v mestu gos. Najel je visokega možakarja, da jo je nosil na pladnju na glavi. Najel je tudi orkester šestih muzikantov, ki so ga spremljali na poti domov.

Ko je prispel domov, se je zbrala velika množica. Mož se je obrnil k ljudem in dejal:

— Sosedje, ljudje, nebo zgoraj, ribe v morju, tole pa je gos. Oglejte si jo!

Izročil je gos svoji ženi.

— Zdaj mi speci to prekleto stvar — je dejal. — Ko pridem zvečer domov, jo bom pojedel.

Žena je spekla gos. Prišel je ljubimec. Nastal je nežen prizor, solze, poljubi, objemi, zopet solze, zopet poljubi in ljubimec je odšel z gosjo.

Mož je srečal v mestu svojega starega prijatelja in mu dejal:

— Pojdi nocoj z menoj! Žena peče gos.

Tako sta mož in njegov prijatelj prišla domov. Mož je vprašal ženo:

— Ali si spekla gos?

— Da, — je rekla žena.

— Dobro, — je rekel mož. — Zares nisi bila nikoli slaba žena. Moj prijatelj in jaz bova najprej popila kakšno čašico, potem pa bova pojedla gos.

Ko sta popila nekaj čaš, je dejal mož:

— Dobro, prinesi gos!

Žena se je znašla:

— Ni kruha pri hiši. Pojdi k bratrancu po kruh. Gos ni dobra brez kruha.

— Dobro, — je rekel mož in odšel.

Žena pa je dejala moževemu prijatelju:

— Moj mož je znorel. Nimamo nobene gosi. Privedel te je sem, da bi te ubil s temle nožem in temi vilicami. Najbolje bo, če jo pobrišeš.

Prijatelj je odšel. Mož se je vrnil domov in vprašal, kje sta prijatelj in gos.

— Tvoj prijatelj je pobegnil z gosjo, — je rekla žena. To je lep prijatelj.

Mož je pograbil nož in vilice in stekel po ulici. Naposled je zagledal v daljavi bežečega prijatelja in mu zaklical:

— Stoj, samo bedro! Samo eno bedro, nič več.

— Moj bog! — je vzkliknil prijatelj. — Resnično je znorel!

Ker ga ni dohitel, se je mož vrnil domov in premlatil ženo.

— Lahko bi mi rekla, da tvoj ljubimec potrebuje vsak dan gos, — je rekel. — Jutri ti bom prinesel dve gosi. Veš, včasih sem tudi jaz lačen.

— Zaradi take malenkosti že ne bomo klicali monterja . . .

G. Simenon: MAIGRETOV MRTVEC

5

»Drugega mi ni treba, kot da mi pošljete poročilo, Lequeux.«

Ali ni Maigret v tem trenutku prevzel mrtveca, ko je zlezel spredaj na voz?

Takšen je bil vso noč. Takšen je bil še zmerom zjutraj. Lahko bi rekli, da je truplo pripadalo njemu, da je bil tisti mrtvec njegov mrtvec.

Ukazal je, naj ga na sodnomedicinskem inštitutu čaka Moers, eden od specialistov na oddelku za sodno identificiranje. Moers je bil mlad, suh in dolg, obraz se mu nikoli ni smehljal in njegove plašne oči so bile zabrisane od debelih očal.

Spravil je na noge tudi doktorja Paula, ki je moral priti vsak trenutek. Z njimi je bil samo čuvaj in v ohlajenih omarah mrtveci brez imena, ki so jih v zadnjih dneh nabrali po Parizu.

Luč je bila ostra, med natančnimi gibi rok je redkokdo spregovoril. Videti so bili kot vestni delavci, sklonjeni nad kočljivo nočno delo.

V žepih niso našli skoraj nič. Zavojček sivega tobaka in papirnato cigaretnico, škatlico vžigalic, precej navaden nožič, ključ skoraj starinske oblike, svinčnik in robec brez monograma. V hlačnem žepu malo drobiža, ampak nobene listnice, nobene legitimacije.

Moers je previdno jemal v roke oblačila drugo za drugim, jih deval v vrečice iz naoljenega papirja, ki jih je potem zapiral. Tako je storil s srajco in prav tako s čevlji in nogavicami. Vse to je bilo povprečne kakovosti. Suknjič je nosil znamenje neke trgovine s konfekcijo na Sevastopoljskem bulvarju in hlače so bile bolj nove in druge barve.

Mrtvec je bil čisto gol, ko je prišel doktor Paul.

»Kaj nam torej pripoveduje ta ubogi fant, dragi Maigret?«

Zdaj je bilo namreč treba doseči samo to, da bo mrtvec spregovoril. To je stvar izurjenosti. V navadnih okoliščinah bi Maigret moral iti spat in zjutraj bi v svoji pisarni dobil razna poročila.

Vendar je pri vsem hotel biti zraven, s pipo v ustih, z rokami v žepih, z motnimi in zaspanimi očmi.

Preden se je lotil dela, je doktor moral počakati na fotografe, ki so se zamudili, in ta čas je izkoristil Moers, da je mrtvecu skrbno očistil nohte na rokah in nogah in tudi najmanjše ostanke pazljivo spravil v vrečice, na katere je narisal skrivnostna znamenja.

Potem je prišel fotograf. Najprej fotografije telesa, rane. Potem za razširjanje po časopisih fotografija obraza, ampak kolikor mogoče živa fotografija, zato da bi ga kdo prepoznal. S tem namenom je strokovnjak umetno polepšal mrtveca, ki je bil zdaj v mrzli svetlobi videti veliko bolj prsteno bled, vendar je imel na licih rožnate lise in pobarvane ustnice.

»Zdaj pa vi, doktor . . .«

»Ali boste ostali, Maigret?«

Maigret je ostal. Do konca. Ob pol sedmih zjutraj sta se doktor Paul in on napotila na belo kavo v majhno zajtrkovalnico.

»Zdi se mi, da ne želite čakati na moje poročilo . . Čujte, ali je to važna zadeva?«

»Ne vem,« je rekel Maigret.

»Najprej naj vam povem,« je začel doktor, »da je ta človek živel v skromnih razmerah. Najbrž so bila njegova otroška leta klavrna in niso dosti skrbeli zanj, če lahko sodim po razvitosti kosti in zob. Njegove roke ne razodevajo določenega poklica. Krepke so, ampak nič kaj grobe. Mož ni mogel biti delavec. Tudi ne uradnik, ker njegovi prsti nimajo niti najbolj rahlih znamenj skaženosti, ki kažejo, da je človek veliko pisal bodisi z roko ali na pisalni stroj. Nasprotno pa ima občutljive in potlačene noge človeka, ki je vse življenje na nogah.«

Maigret si ni nič zapisoval; vse to se mu je vtisnilo v spomin.

»Preidiva h glavnemu vprašanju: čas zločina. Ne da bi se bal pomote, ga lahko določim med osmo in deseto uro zvečer.«

Maigretu so medtem po telefonu že sporočili, kaj so povedali tisti trije ponočnjaki in da je bil malo po prvi uri zjutraj na Trgu de la Concorde rumeni citroën.

»Poslušajte, doktor, ali ne opazite nič nenavadnega?«

»Kaj hočete reči?«

Doktor je bil sodni zdravnik že petintrideset let in zločinske zadeve so mu bile znane bolj kot večini policistov.

»Zločin ni bil storjen na Trgu de la Concorde.«

»To je očitno.«

»Najbrž.«

»Najbrž so ga umorili na odročnem kraju.«

»Kadar se človek predrzne truplo prenesti na drug kraj, posebno v mestu, kot je Pariz, ga navadno hoče skriti, zato da bi po možnosti izginilo ali pa da bi ga odkrili pozneje.«

»Imate prav, Maigret. Na to nisem pomislil.«

»Tokrat pa gre nasprotno za ljudi, ki se spustijo v nevarnost, da bi jih ujeli ali da bi nam vsaj pokazali sled za seboj, in odložijo truplo ravno v središču Pariza, na najbolj vidnem kraju, kjer tudi sredi noči ni moglo ostati deset minut, ne da bi ga odkrili.«

»Z drugimi besedami, morilci so hoteli, da bi ga odkrili. Saj to mislite, kajne?«

»Ne čisto. To ni važno.«

»Vendar so iz previdnosti poskrbeli za to, da bi ne bil zlahka prepoznan. Udarci po obrazu niso od golih pesti, pač pa od težkega orodja, katerega oblike žal ne morem opisati.«

»Pred smrtjo?«

»Potem . . . Nekaj časa pozneje.«

»Ste prepričani, da šele nekaj časa pozneje?«

»Manj kot pol ure, po moji sodbi . . . Potem pa je še neka druga podrobnost, Maigret, ki je v svojem poročilu najbrž ne bom omenil, ker ne vem zanesljivo in ker ne maram, da bi mi odvetniki ugovarjali, ko bodo to zadevo obravnavali pred porotnim sodiščem. Dolgo časa sem preiskoval rano, saj ste me videli. V svojem življenju sem moral natančno pregledati že nekaj sto vbodov z nožem. Prisegel bi, da v našem primeru morilec ni udaril kar na slepo. Predstavljajte si človeka, ki se stoje prepirata . . . Obstala sta drug nasproti drugemu in eden od njiju sune . . . Udarec tudi ni bil namerjen v hrbet . . . Recimo pa, da nekdo sedi ali pa tudi stoji, vendar je ves zatopljen v kak drug opravek . . . Morilec se mu od zadaj počasi približa, se ga oklene z roko in natanko, z vso močjo porine nož . . . . Takole bo še bolj določno: če bi bila žrtev zvezana ali pa bi se ne mogla premakniti in bi jo torej nekdo dobesedno operiral . . . Razumete?«

»Razumem.«

Maigret je dobro vedel, da Ninin mož ni mogel biti napaden nepričakovano, saj je že štiriindvajset ur bežal pred morilci.

Kar je bilo za doktorja Paula tako rekoč teoretičen problem, je v Maigretovih očeh imelo toplejšo človeško naravo.

Njemu je bilo dano, da je slišal glas tega človeka. Skorajda ga je videl. Korak za korakom mu je sledil iz bistrója v bistró, ko je mož v blaznem strahu letal skozi nekatere pariške četrti, ves čas skozi iste v okolišu Châtelet-Bastille.

Oba moža sta hodila po nabrežjih, Maigret je kadil pipo in doktor cigareto za cigareto — med ogledi mrličev ni nikoli nehal kaditi in je rad trdil, da je tobak najboljše razkuževalno sredstvo. Zasvitalo se je. Vrste ladij so začele odhajati po Seini.

»Mož je bil umorjen zelo malo časa potem, ko je radnjič jedel, morebiti takoj nato.«

»Ali veste, kaj je jedel?«

Iz skromnih začetkov do velike zmage

Po več kot štirih letih napornega, tihega in skromnega dela je mlečna restavracija v Brežicah prerasla v sodoben obrat družbene prehrane, kakršnega zahteva hitri razvoj. Skupina gospodinj, ki so pod vodstvom Pepce Špindler v okviru gospodinjskega centra Brežice odprle majhen lokal in v zadnjih dneh januarja 1959 morda tudi s strahom v srcu čakale prve goste, si najbrž takrat ni niti upala slutiti, kako hitro se bo mali obrat razvijal. Za prve začetke so nosile od doma posodo, krožnike, nože in vilice in ostajale pozno v noč pri pospravljanju in čiščenju ter pripravljanju vsega, kar bo mala, lahko bi rekli čarodejna kuhinja, potrebovala prihodnji dan. Kolektiv žena in deklet, ki se je polagoma zbral, je prebredel prve težave in počasi dokupoval inventar ter ostalo opremo. Marsičemu so se odpovedale in so v svoje pionirsko delo vložile nemalo naporov.

Njihova prizadevanja je ljudski odbor v Brežicah po najboljših močeh podpiral, v lanskem letu pa so pričele razprave o preselitvi obrata v nove prostore. V prvotnem lokalu ni bilo pogojev za razširitev, prostori so bili pretesni, potrebe po sodobno urejenem obratu družbene prehrane v Štirnovi hiši. Kolektiv mlečne restavracije je prispeval 1 milijon 900 tisoč dinarjev v inventarju in sredstvih, vse to pa je v štirih letih ustvaril iz nič.

Preurejeni obrat ima dva dela: v prvem sta dva prostora namenjena prehrani, v drugem pa je prostor, ki služi kot pivnica, kavarna in slaščičarna ter delikatesa. Vse pohištvo je novo, zelo lepo in sodobno. Poleg hladilnika ima obrat tudi hladilni pult. Zidarska dela pri preureditvi stavbe so veljala 1 milijon 580 tisoč dinarjev, nova oprema (mize, stoli, hladilni pult in ostali inventar) 3 milijone dinarjev, pečarska dela 180 tisoč dinarjev, električna napeljava 360 tisoč, vodovod 480 tisoč, drobni inventar (krožniki, jedilni pribori in ostalo) 400 tisoč dinarjev, vsega torej 6 milijonov. Del teh sredstev je prispevala stanovanjska skupnost v Brežicah, ki je obrat prevzela, del je prispeval ljudski odbor, za preostanek pa so najeli posojilo.

Tudi otrokom radi postrežejo v novem obratu družbene prehrane. V brežiško gimnazijo se vozi mnogo otrok z vlakom, zato so mnogi izmed njih tu redni gostje

Celodnevna oskrba (zajtrk, kosilo in večerja) velja 300 dinarjev, v prvem mesecu obratovanja pa so ustvarili 1 milijon 800 tisoč dinarjev prometa. Samo 300 tisoč dinarjev je iztržek od alkoholnih pijač, vse ostalo pa prehrana, slaščice in delikatese. Da bi lahko krili obveznosti do družbe in odplačila najetih posojil, bo moral obrat ustvarjati 3 milijone dinarjev prometa na mesec. Do zdaj se hrani v obratu več kot 100 stalnih abonentov, prijavljajo pa se vedno novi in novi. Hrana je cenena, hkrati s tem pa okusna in tečna.

BREŽIŠKE VESTI

ne prehrane v Brežicah pa vedno večje. Napore kolektiva mlečne restavracije je podprla družba z dodatnimi investicijami in v zadnjih dneh aprila je bil odprt sodobno urejen obrat družbe-

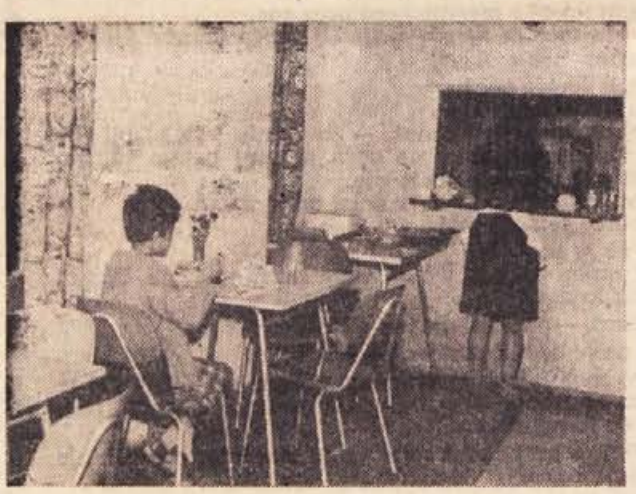

Pridno in požrtvovalno delo — glavna odlika kuharic, sodelavk in organizatork v brežiškem obratu družbene prehrane!

UNIVERZA ZA VSAKOGAR

Družbeno, ali kakor bi rekli, pošolsko izobraževanje v brežiški občini je danes že tako uveljavljeno, da ga ne bi smeli uvrščati izven splošnega izobraževanja. Delavska univerza v Brežicah je, kot kaže, do tega hotenja vzpostavila pravilen in dober odnos in je danes za znanja željne delovne ljudi spodnjeposavskega področja nepogrešljiva ustanova. Njen v splošnem merilu in s posebnim namenom zasnovani okvir dejavnosti je iz dneva v dan izpolnjen z zelo pestrim repertoarjem izobraževalnih oblik, kar popolnoma ustreza potrebam.

Program delavske univerze je pravzaprav narejen na podlagi analiz splošnih izobraževalnih potreb v delovnih organizacijah in manj po željah teh organizacij. Toda če se spomnimo, da je namen take ustanove nuditi dopolnilno znanje članom delovnih kolektivov (na položajih in drugih delovnih mestih), sam princip nudenja izobraževalnih uslug malce moti, ker delavska univerza, ko na lastno pobudo organizira izobraževanje v taki in drugačni obliki, ne more (kar je razumljivo) stoodstotno zadovoljiti. Na drugi strani je to vprašanje povezano z vprašanjem zadostnega strokovnega kadra, zlasti ekonomistov. Spričo tega, da so predavatelji preobremenjeni, res ne bi mogli pričakovati kdove kakšnih posebnih uspehov. No, v Brežicah pa so delo delavske univerze in prizadevanje predavateljev pohvalili; se pravi, da so bili navzlic težavam in problemom doseženi zelo dobri uspehi.

Za potrebe občine je delavska univerza organizirala razne izobraževalne oblike. V pretekli in sedanji izobraževalni »sezoni« so se obnesle predvsem nekatere najbolj ustaljene.

Večerna politična šola, ki jo je obiskovalo 32 slušateljev, je bila namenjena sekretarjem osnovnih organizacij ZK. Šola je začela z delom lanskega decembra, končala pa se je v marcu 1963. Program je bil obdelan v 96 urah, predelane pa take teme, da so slušatelji lahko razširili svoje znanje, ki je potrebno pri sedanji stopnji razvoja družbenega življenja in usmeritve ZK.

Podobno šolo je delavska univerza organizirala za vodstva sindikalnih podružnic v gospodarskih organizacijah. To sindikalno šolo, kakor jo imenujemo, je obiskovalo 27 slušateljev, ki so postopno pregledali osnove družbenega plana, vlogo delavskih svetov, način vodenja sestankov, delitev dohodka, statut, ustavna določila in podobno. Za spoznavanje določil statutov delovnih organizacij in pripravo teh statutov pa je bil organiziran poseben seminar, ki se ga je udeležilo 30 slušateljev.

Seminar je pravzaprav priljubljena izobraževalna oblika v brežiški občini. V turistično-gostinske namene je bil pred nedavnim organiziran enodnevni seminar, podoben seminar pa bo jeseni, ko bo govora zlasti o estetiki v turizmu.

Predavanja v gospodarskih organizacijah, namenjena delovnim kolektivom v celoti, so zajela taka vsebinska področja, da so dobili proizvajalci in upravljavci odgovore na vsa ustrezna vprašanja, ki so jih zanimala glede delavskega samoupravljanja, pravnega položaja delovnega kolektiva, volitev delavskih svetov in odgovornosti njegovih članov, zakona o delovnih razmerjih in druga.

Vrsto strokovnih, jezikovnih in drugih tečajev ter seminarjev je delavska univerza organizirala z namenom, da bi interesenti v določenem času prišli do osnovnega ali boljšega znanja v medicinski in živilski stroki in skupini jezikov, ki se v mednarodnem poslovanju najčešče uporabljajo. —

Seveda je na tako ozko odmerjenem prostoru nemogoče govoriti tudi o tistih dejavnostih, katerim je v sklopu delavske univerze odmerjeno manj časa, so pa prav tako pomembne za širjenje splošne izobrazbe. Zlasti bi kazalo posvetiti več pozornosti šoli za življenje (uspešno je delelala v Brežicah in Veliki Dolini trenutno pa je v Globokem), ki lahko precej prispeva zlasti k spolni vzgoji mladega človeka.

J. Z.

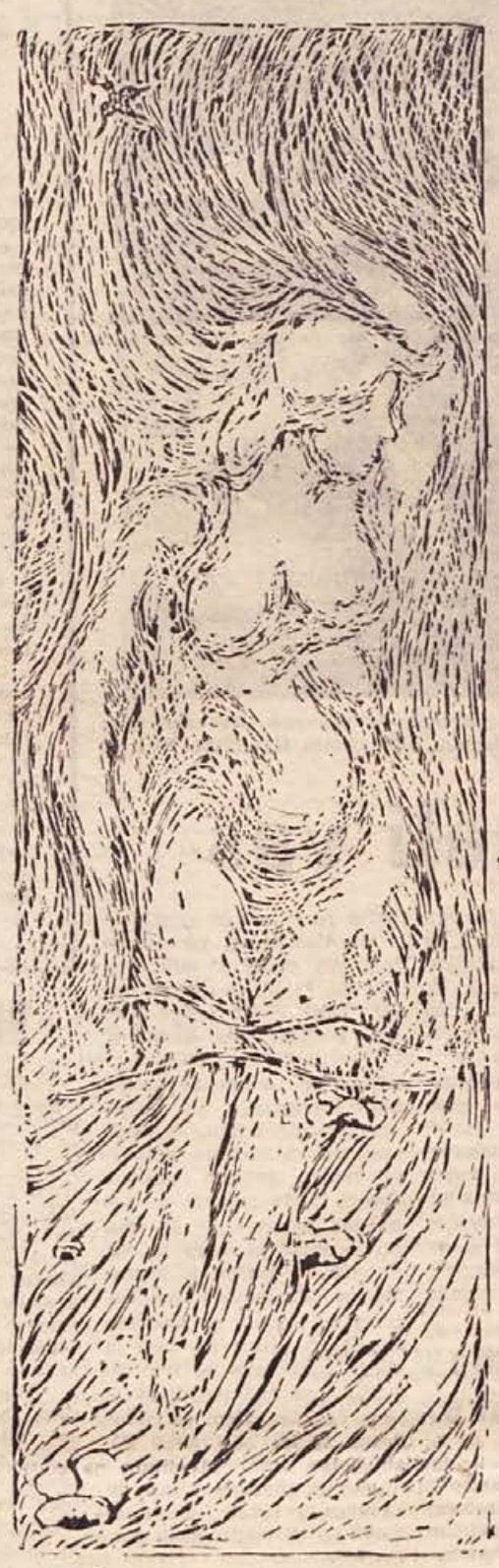

Miro Kugler: POLETNI DAN

Kaj bo s Humekovimi otroci?

Vaščani iz Jesenic in okoliških vasi vse do Krškega in Brežic poznajo »primer Humek« in vedo povedati, da ti otroci nimajo ne zadostne obleke ne hrane, še manj pa so deležni pravilne vzgoje.

Gre za 12-letnega Milana, za 10-letnega Stanka, za 4-letno Slavko, za dve leti staro Majdo in še enega otroka, kateremu pa prebivalci teh krajev ne vedo ne imena ne starosti, ker živi večinoma pri stari mami.

Oče teh otrok je zidar in je včasih priložnostno delal, kadar ni pil. Že od vsega začetka, ko so prišli na svet otroci, pa je bila ta družina družbeni problem. Humek ni delal, doma pa ni bilo ničesar. Na prošnjo babice in patronažne sestre so ga nato vzeli v tovarno v Bregano, kjer pa je kmalu začel s »plavimi«. Dva dni je delal, tri dni je pil in spet tako naprej. Večkrat so ga hoteli odpustiti, a so ga zaradi otrok obdržali. Nekoč pa je moral zares ostati doma in od takrat je brez zaposlitve.

Kmalu zatem je dobila službo čistilke mati, ki pa je zbolela na pljučih in se je morala zdraviti, tako tudi njeni otroci. Nekaj časa pa je bila le zaposlena, zato ji družba daje invalidsko pokojnino in otroški dodatek. Otroci od tega zelo malo dobijo ali pa nič, ker gre vse za pijačo. Pri hiši je revščina, in lahko si mislimo, kakšna je vzgoja, če je alkohol najvažnejši.

Leta so tekla, in ko je najstarejši, Milan, prišel v šolo, se je začelo. Šolo je zanemarjal, potepal se je po več dni, če je bila priložnost, je tu in tam kaj izmaknil. Moral je v vzgojni zavod v Kodeljevo in v Veržej, od tam pa je že petkrat ušel in prišel brez denarja domov. Miličniki so ga že večkrat našli na cesti mokrega in lačnega. Fant pravi, da v Veržeju ne bo živel, ker so ga tovariši enkrat nalašč opekli po roki, da je moral v bolnico. Drugi — Stanko je menda v šoli priden, s starejšim bratom pa se je že tudi on potepel. Trije manjši otroci se bodo pač zgledovali po svojih starejših bratih...

Družba je pripravljena za otroke poskrbeti in jih dati v rejo dobrim družinam, vendar starši na to ne pristanejo, ker bi bili ob otroške doklade, in trdijo, da jim je dobro.

Letos je sredi najhujše zime morala mati v bolnico. Tako so otroci ostali še brez nje, ki je vsaj nekoliko poskrbela zanje. Ker je bila zima huda, otroci brez tople obleke, dom brez drv, sta Humekova le pristala na to, da oddata otroke za nekaj časa. Milan je šel spet v Veržej, trije mlajši pa v Dol. Pirošico v rejo, kjer so bili dobro oskrbovani. Videti je bilo, da bo enkrat le konec tej zgodbi, pa...

Milan je iz Veržeja ušel, hodil po vaseh in zvedel za brata in sestrici. Kmalu so mater iz bolnice odpustili, ker se ni vedla tako, kot bi se morala, šla je po otroke, ki jih je Milan našel, in pripeljala domov.

Zdaj je spet ista pesem, ista revščina, in ko bo zima, bodo spet lačni in goli. Nikomur ne uspe očeta prepričati, naj bi se zaposlil, matere pa, da ne bi denarja dajala za pijačo. Škoda pa je petih Humekovih otrok, ki niso krivi, da imajo slabe starše in slabo vzgojo, ki jih vede na pot kriminala. Pomagali bi jim lahko edinole tako, da bi jih oddali k družinam, ki poznajo ljubezen, dobroto in poštenost, kjer bi ti otroci lahko videli, kako je treba živeti. Kaj pa bo s Humekovimi otroki, če jim po krivdi staršev tega ne bomo mogli omogočiti, se sprašujemo vsi in menimo, da bi neko rešitev le morali najti!

Ra

SPODNJE

Zmaga v Radečah

16. junija je ženska mladinska ekipa Partizana iz Brežic gostovala v Radečah. Brežiške rokometašice so močno porazile Radečanke z rezultatom 25:5. Mladinke iz Radeč zavzemajo drugo mesto v ljubljanskem centru, mladinke iz Brežic, sedaj tudi okrajne prvakinje okraja Celje, pa so ekipa bodočnosti. Povprečna starost v ekipi je 15 do 16 let in igrajo hiter in prodoren rokomet. Ta tekma je bila zadnja priprava Brežičank za kvalifikacije v slovensko ligo, ki je bila 23. junija v Trbovljah.

Za tako visoko zmago v Radečah so bile predvsem zaslužne Lončaričeva, Božančičeva, Florjančičeva, Pavliničeva in Vebletova.

Leskovec prvi v Brestanici

Na nedavnem brestaniškem rokometnem turnirju so prvo mesto zasedli tekmovalci iz Leskovca pri Krškem. Zelo dobro pa so se uveljavili tudi v zasavski skupini rokometne lige, kjer so dosegli tretje mesto.

Beseda na zač etku

● »Predsednika ni doma, toda če želite, ga poiščem.«
● Prijazna sekretarka v skupščinski pisarni je dvignila slušalko in nekajkrat zavrtela telefonske številke. Čez trenutek, dva se je iz tovarne celuloze in papirja javil moški.
● »Halo! Tovariš predsednik, želijo vas za intervju!«
● »Hvala, pridem!« je rekel glas v telefonu.
● Uvod mojega obiska je bil končan. Predsednika občinske skupščine sem pričakoval v njegovi delovni sobi. Vprašanja, ki sem jih pripravil, so obetala dolg, pester in poglobljen razgovor.

»Tu sem,« je rekel v pozdrav prišlec, v katerem sem spoznal predsednika videmsko-krške občinske skupščine inž. Franca Dragana.

Uvodne besede sva posvetila vsakdanjim rečem. Še beseda sem, beseda tja, pa se je začel najin prijateljsko-uradni razgovor. Seveda sem pričakoval, da bom moral prvi odgovoriti jaz, ker se takle razgovor navadno začne takole: »Kje me nameravate načeti?« Bojazen pa je bila popolnoma odveč, ker je tovariš predsednik brez posebnega vprašanja takoj začel pripovedovati. Takole je dejal:

»Z veseljem ugotavljam, da smo se z občani našli na tiru skupnih interesov. Se pravi, da je bil most za medsebojno sodelovanje že prej vzpostavljen, le podpornike mu bo treba še pojačati. To smo nedvomno dosegli v času zadnjih volitev.«

»Kako si zamišljate sodelovanje?«

Predsednik Dragan je po krajšem premisleku odgovoril:

»Sodelovanje, ki sem ga omenil, naj bi pomenilo več kot formalno oporo pri uresničevanju nalog. Da bo to uresničeno, bomo morali večjo pozornost posvetiti vrsti drugih činiteljev.«

»Na primer?«

»Prizadevali si bomo, da bodo zbori volivcev resnična tribuna ljudskega mnenja. Zlasti želimo, da bi bil tu dosežen poglavitni smoter zborov: da bi občani na teh zborih ugotavljali dobre in slabe strani izpolnjevanja nalog oblastvenih organov, pripominjali, predlagali, kritizirali, kar je treba kritizirati itd.«

»To pa bo možno ...

»... le tedaj, kadar bodo seznanjeni s problemi vseh področij, predvsem s problemi komune kot celote.«

»Potem bo moralo biti tudi hotenje občanov bolj upoštevano?«

»Vsekakor, razen tega pa jih bomo kar najbolj pritegnili pri sami obdelavi problemov.«

»Kako boste to dosegli?«

Na zborih volivcev bomo obdelovali »formirane« probleme, se pravi tiste, ki so najbolj potrebni rešitve; sam prioritetni red rešitev bo določen na razpravah. Volivci bodo morali odločiti, kaj je

POROČEVALEC KOMUNE VIDEM-KRŠKO

potrebno v okviru možnosti najprej rešiti, skupščina pa bo po svojih odbornikih upoštevala sleherno mnenje, pametne in uporabne predloge. Vseh stvari ne bo mogoče takoj rešiti. Pričakujemo pomoč občanov, ki so se že neštetokrat odzvali in pomagali.«

»Kako bi pa naloge najbolje izpolnili?«

»Potrebno bo izdelati okvirni program dela, razen tega pa tudi programe za posamezna področja. Z dobrim delom na teh področjih bomo dosegli kolektivne uspehe.«

»Imate kakšno naročilo za občane?«

»Celotno problematiko, ki so jo posredovali v času zadnjih predvolilnih akcij, bomo proučili in uskladili hotenja z možnostmi.«

»Kakšno vlogo naj bi pri tem odigrale gospodarske organizacije?«

»Apeliram na gospodarske organizacije, da pomagajo moralno in materialno. Ko to pravim, mislim, da problemov gospodarskih organizacij ne bi mogli ločevati od problemov komune, ker so podjetja del komune. Predvsem pa je treba poudariti naslednje: prav je, da gospodarske organizacije izgrajujejo svoj notranji sistem, nujno pa je tudi, da vidijo življenje okrog sebe. Z drugimi besedami bi se reklo: s svojim deležem naj prispevajo k razvoju ostalih panog (zdravstva, šolstva itd.).«

»Kaj boste obravnavali na letošnjih sejah skupščine?«

»Naloga skupščine v tem letu bo izpolniti gospodarski plan kvalitetno in kvantitetno, po možnosti pa ga tudi preseči. Na drugi, delovni seji bo skupščina analizirala dosedanje uspehe v tej smeri in dobila boljše poglede za orintacijo v prihodnje.«

»Naštejte prosim, poglavitne naloge, ki jih bo morala skupščina reševati predvsem v letu 1963.«

»Realizirati plan, izdelati sedemletni gospodarski načrt, izdelati občinski statut.«

»Kakšni naj bodo odborniki, da bodo naloge uspešneje izpolnjene?«

»Na podlagi dobro pripravljenih sej pričakujemo največjo angažiranost slehernega odbornika. **Odbornik naj bi ne bil lokalistično usmerjen, pač pa naj prispeva svoj delež v okviru širše družbene skupnosti. Skratka: raven odbornika mora biti nad ravnijo ozkih lokalnih pogledov.«**

»In vloga predsednika?«

»V kratkem bi povedal: predsednik je iniciator, povezovalec in objektivni usmerjevalec dejavnosti skupščine in občinskega aparata.«

»Kaj pa kadri v občinski upravi?«

»Spodbuditi bo treba nekatere službe, ki so že formirane. Dobili bomo še enega ekonomista za plansko-analitični oddelek in pravnika.«

»Kako bo uprava najbolje delala?«

»Če bomo v okviru kolektivnega dela zaostrili osebno odgovornost in izpopolnili način samega nagrajevanja.«

»Kateri gospodarski dogodki so aktualni v tem letu?«

»Oči občanov so uprte v tovarno celuloze in papirja, kjer bo v teh dneh končana montaža drugega papirnega stroja. Kolektivu Celuloze je treba dati vse priznanje, saj je v delo vložil lastne investicije. Naj naštejem še nekaj takih zadev! Strojna »Kovinarska« je začela graditi na desnem bregu Save nove prostore, ki bodo njenemu prizadevnemu kolektivu omogočili še večje delovne uspehe. V tem letu pa bo dograjen zdravstveni dom, kar je tudi veliko delo.

Naloga daljšega obdobja: graditev nove šole na Vidmu, ker so tamkajšnje zmogljivosti vedno manjše, ureditev krškega mostu, ker sedanji povzroča občutno gospodarsko škodo.«

Ivan Zoran

S sobotne otvoritve Dolenjskega kulturnega festivala v Kostanjevici: pogled na skupino gostov in domačinov pred Domom kulture med otvoritvenim govorom tovariša Miloša Poljanška

80 let loških gasilcev

7. julija bo gasilsko društvo v Loki slavilo 80-letnico obstoja in dela. Redke so vasi, ki se lahko ponašajo s tako visokim jubilejem. Iz nekdanje »požarne brambe« se je razvila na prostovoljni podlagi vaščanov čvrsta gasilska družina. V začetku so jo vaščani vzdrževali sami, da bi tako varovali svoje premoženje. Vztrajno dolgoletno delo in požrtvovalnost, po vojni pa tudi pomoč ljudske oblasti je društvu omogočilo, da ima še kar primerno opremo. Gasilski dom so domačini zgradili z lastnimi sredstvi že pred vojno, v zadnji vojni pa so vse izgubili. Po vojnem času so gasilci, zvesto sledeč dolgoletnim tradicijam, spet nabavljali potrebno opremo in načrtno vzgajali kader. V bivšem trboveljskem okraju so prvi ustanovili na podeželju pionirsko gasilsko desetino. Danes ima društvo lepo število aktivnih in podpornih članov, dobro motorno brizgalno, svoj avtomobil in še marsikaj.

Seveda je med ljudmi za jubilej tako delavnega društva precej zanimanja. V nedeljo, 7. julija, bo v Loki pravcati ljudski praznik. Pri jubileju bodo sodelovale vse domače množične organizacije in društva. V soboto pred jubilejem bo PD Primož Trubar priredilo slavnostno akademijo, v nedeljo pa bo v Loki sektorska gasilska vaja sevniške občine. Sodelovala bo tudi odlična železničarska godba iz Zidanega mosta, v parku Doma počitka pa bo običajna veselica.

S. Sk

O cesti Loka–Breg–Sevnica

Zadnje deževje in hudi nalivi so precej poškodovali cesto na več krajih, v prejšnjem tednu pa jo je naliv močno uničil tudi v Loki, Račici in še drugod. Cestar tov. Prašnikar je začel takoj popravljati, vendar ni bilo nikjer gramoza. Zasul je večje luknje, nekaj pa so ljudje popravili sami pred svojimi hišami. Šele pred kratkim so navozili nekaj gramoza, da se je stanje vsaj malce izboljšalo. Ljudje se sprašujejo, zakaj je cesta proti Radečam, ki spada že pod laško občino, prav dobra in ima na voljo vedno dovolj gramoza. Mar je sevniški predel zanemarjen glede oskrbovanja zato, ker ne spada pod celjsko cestno podjetje? Menda bi se dalo tudi tu pomagati!

S. Sk.

Spomenik Milanu Majcnu

Preteklo nedeljo so na osemletki v Šentjanžu odkrili spomenik narodnemu heroju Milanu Majcnu. Slovesnosti sta poleg domačinov prisostvovala tudi predsednik občinske skupščine Sevnica Jože Knez in zastopnik ZB Rudi Malešič. Na pobudo šolskega upravitelja Vladimirja Gala sta spomenik izdelala s prostovoljnim delom tovariša Peter Rau in Marjan Jan.

Šolska mladina je za slovesnost pripravila program in igrico »Povodni mož«, o narodnem heroju Milanu Majcnu in njegovih zaslugah pa je govoril upravitelj šole. Spomenik stoji v veži šolskega poslopja, tako da bo šolarjem vedno na očeh in da se bodo spominjali človeka, ki je s svojo herojsko borbo proti veliko močnejšemu sovražniku postal legendarni junak našega naroda. Vsa Majcnova družina je padla v NOV: belogardisti so 1943. leta ubili očeta in mater, brat je padel v bo-

SEVNIŠKI VESTNIK

ju z Italijani, trije drugi bratje pa so darovali svoje življenja kot borci NOB. Šola v Šentjanžu nosi ime Milana Majcna.

M.

Ob vsaki spremembi naslova nam sporočite svoj stari in nov naslov!

Proslava v Rorah

Predsedstvo osnovne organizacije ZB NOV obvešča vse občane, da bo v četrtek, 4. julija 1963, ob 14. uri pred spomenikom v Rorah nad Krškim, kjer so bili leta 1941 zajeti prvi krški borci, spominska komemoracija. Po svečani proslavi bo ljudsko rajanje. Da bomo dan borca čimbolj svečano praznovali, vabimo k številni udeležbi! Do kraja proslave bo vozil avtobus od 13. ure dalje s postankom pred poslopjem občinske skupščine v Vidmu-Krškem.

Ugodna bilanca ob koncu šolskega leta

20. junija je bila odprta razstava izdelkov učencev III. osnovne šole v Brežicah. Med gosti so bili tudi zastopniki političnih organizacij in društev.

Prav prijetno smo bili presenečeni ob tako lepih izdelkih in aktivnosti učencev v okviru JPI, saj so zbrali papirja za 51.000 dinarjev in za to kupili potrebščine za foto krožek. Na razstavi so že prikazane njihove prve slike.

Tudi v športni dejavnosti so dosegli lepe rezultate. V rokometu je ženska vrsta na prvem mestu v okraju, moška vrsta pa je dosegla v občinskem tekmovanju 5. in 6. mesto. Tudi v lahki atletiki so se pomerili z ostalimi šolami in dosegli lepe uspehe.

Na kulturnem področju je njihovo delo prav uspešno. Občinstvu so se predstavili z dvema igricama (Tajno društvo PGC in Grudica) in dobrim pevskim zborom, ki je imel 11. t. m. samostojen koncert. Z igrico »Tajno društvo PGC« so sodelovali tudi na medobčinski kulturni reviji v Brežicah. Škoda, da v tej reviji ni sodeloval tudi pevski zbor.

Po otvoritvi razstave je bila tudi šolska proslava, katere se je poleg gostov udeležilo precej staršev. Proslava je bila prav prisrčna. Po proslavi je ravnatelj šole tov. Marjan Gregorič poročal o učnih uspehih. Najboljši učenci so prejeli lepe knjižne nagrade.

Ba.

Dolenjska rojakinja Vilma Bukovčeva bo pela v nedeljo popoldne Marinko v Smetanovi komični operi »PRODANA NEVESTA« v arkadnem dvorišču kostanjeviškega gradu. Zagotovite si pravočasno vstopnice (Kostanjevica, telefon št. 19). Predstava se bo začela ob 16. uri

Razstava, vredna pohvale

Razstavo likovnih izdelkov II. osnovne šole v Brežicah je res treba pohvaliti. Pojavil se je stil, ki je pri ročnih izdelkih na naših šolah še vedno redkost. V Brežicah se zelo poudarja, kako nujno moramo razvijati turizem. Atribut dobre turistične dejavnosti je tudi prodajanje svojstvenih stilskih drobnarij. Marsikje v Jugoslaviji so podeželani v službenem odnosu s podjetji, ki izvažajo košare, cekarje in podobno. Ob motelu na avtomobilski cesti pri Brežicah bi se stilsko urejena stojnica z lepimi izdelki kmalu uveljavila, zato je taka oblikovna vzgoja, ki se poraja na brežiški drugi osnovni šoli, nujno potrebna osnova za razvoj omenjene gospodarske dejavnosti.

M. K.

Mali oglasi v domačem listu: zanesljiv uspeh! V vsako hišo: DOLENJSKI LIST!

POSAVJE

„Oh, ko bi imel plačanega...“

Marsikdo je medtem že pozabil, da smo pred šestimi meseci razpisali nagradno žrebanje za vse stare in nove naročnike. Določili smo tudi 99 nagrad, namenjene so srečnim izžrebancem, katerim smo letos 10. januarja obljubili:

HIMO HLADILNIK (75 litrov), SESALEC ZA PRAH (30.000 dinarjev) in JEDILNI SERVIS (10.000 dinarjev), razen tega pa še 96 KNJIŽNIH DARIL naših znanih domačih založb.

Do srede junija smo vendarle uspeli razknjižiti vse plačane naročnine za letošnje prvo polletje; teh pa ni malo, saj je bilo zadnje mesece treba kar po večkrat obrniti nad 18.600 kartotek. Tako smo se v ponedeljek dopoldne le lotili žrebanja. Upoštevali smo vse naročnike, ki so Dolenjski list do tega dneva naročili in plačali vsaj polletno naročnino. Kako je bilo? Takole:

Brez težav ni šlo — zataknilo se je že pri izbiri članov komisije. Radi bi imeli v njej vsaj nekaj tovarišic, a so nam kar vse po vrsti odpovedale: ta ni mogla zaradi otrok, ona ne zavoljo dopusta, tretja spet »nima časa« itd. Iz zadrege so nas rešili naši zvesti sodelavci — pismonoše:

Franc Glogovšek iz Brežic, Ludvik Kocjančič iz Žužemberka in Jože Vranešič iz Novega mesta, na pomoč pa jim je prišel tudi tovariš **Gustelj Burger iz Šmihela pri Novem mestu**, eden izmed ustanoviteljev našega tednika.

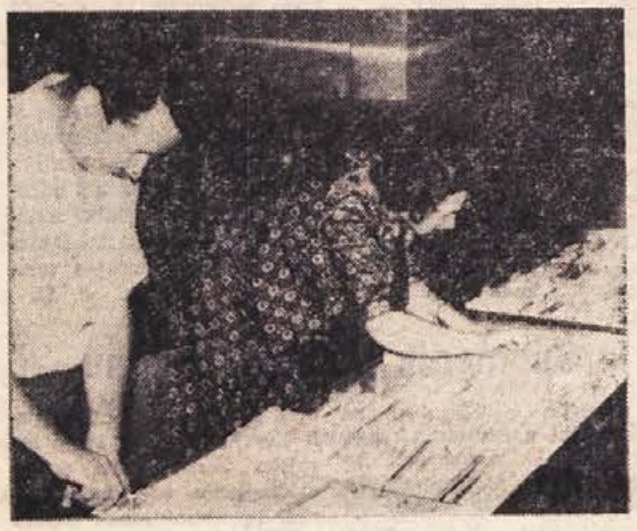

Med 18.608 karticami naših naročnikov jih je Sreča obiskala le 99 — zato ji ne zamerite, če niste tudi Vi vmes! Če bi ugodila vsem, potem ne bi bila več Sreča...

Številke je vlekla iz vrečic **6-letna Renata Šali** iz Novega mesta (da je bila pri delu vseskozi nepristranska, pove že fotografija — le poglejte jo, kako vseeno ji je, kaj bo izvlekla!).

Vsi stari in novi naročniki so imeli oštevilčene kartoteke; potem, ko se je komisija dogovorila za način dela, se je začelo. Najprej so izžrebali 96 knjižnih daril, nato pa »glavne dobitke«... Sreča je tokrat mahala s svojo vrečo kar »po celem bivšem kraju« — nič se ni ozirala na nove in stare meje, kakor da bi hotela tudi s tem poudariti regionalni značaj našega tednika, ki sega s svojimi 19.670 izvodi zares že v vsak kotiček Dolenjske, Bele krajine in Spodnjega Posavja. Stranke, ki so ta dan prišle v našo upravo, so z začudenjem opazovale iskanje kartotek, žrebanje številk in pisanje zapisnika o poteku tega svečanega dela. **Miha Knafelje** iz Velikih Škrjanč 5 pri Novem mestu je prišel poravnati naročnino za drugo polletje, pa ga je žrebanje tako pritegnilo, da ga je nekaj časa opazoval in dejal: »Saj je tako vseeno, kje čakam, v mestu ali pri vas...« Zanimalo ga je, kakšno številko ima njegova kartoteka. Postregli so mu s kozarčkom sladkega, da je lože čakal — po žrebanju, ko je odšel že domov, pa se je komisija dogovorila, da bo dobil Miha »tolažilno nagrado« — lepo knjigo, ker je tako zvesto sledil žrebanju...

Zataknilo pa se je tudi naročnikom — tistim namreč, ki niso imeli poravnane polletne naročnine. V Novem mestu so bili trije taki primeri, 2 iz Tržišča, 1 iz Boštanja in nekaj posameznikov še od drugod. Največjo smolo pa ima vsekakor naročnik V. iz Šmihela pri Novem mestu: na vrsti je bil, da bi **zadel sesalec za prah**, vreden med brati nekaj nad 30 tisočakov, a nima poravnane naročnine! Sam je napisal na hrbet položnice: »Pridem sam uredit na upravo lista...«, vendar ga doslej še ni bilo...

»Oh, ko bi bil imel plačanega...« je namesto V. vzkliknil član komisije... Vendar je za letos prepozno. Morda prihodnje leto? Bomo videli.

Tile so pomagali Sreči, da je razdelila med naše naročnike 99 nagrad: Jože Vranešič iz Novega mesta, Franc Glogovšek iz Brežič, 6-letna Renata Šalijeva iz Novega mesta, Ludvik Kocjančič iz Žužemberka in eden izmed ustanoviteljev Dolenjskega lista: Gustelj Burger Burger iz Šmihela pri Novem mestu

Čestitamo srečnim izžrebancem!

Sreča je bila v ponedeljek dopoldne naklonjena naslednjim izžrebankam in izžrebancem:

96 knjižnih daril bodo dobili prihodnje dni po pošti:

1. **Anton Krnc**, Konjsko, p. Boštanj; 2. **Alojz Miketič**, Gorenjci 8, p. Adlešiči; 3. **Anton Rodič**, Sela 4, Bela cerkev; 4. **Alojz Miklavčič**, Hrib 5, Bela cerkev; 5. **Vinko Simončič**, Kompolje 11, Boštanj; 6. **Franc Železnik**, Vrh 36, p. Boštanj; 7. **Franc Plevnik**, Gorjane 30, p. Koprivnica pri Brestanici; 8. **Jurij Gerdin**, Ilovški stradon 13, Ljubljana; 9. **Vlado Kocjančič**, Drnovo 73, Leskovec pri Krškem; 10. **Anton Semenič**, Nova vas 9, p. Jesenice na Dol.

11. **Alojz Meke**, Veliki Podlog 17, p. Leskovec pri Krškem; 12. **Marija Femec**, Grmada 2, Trebnje na Dol.; 13. **Anton Cesar st.**, Orkljevec 10, p. Mirna peč; 14. **Minka Semen**, Delavska cesta 23, p. Kranj; 15. **Janez Nemanič**, Radovica 65, p. Metlika; 16. **Drago Košir**, Globel 26, p. Sodražica; 17. **Janez Stravs**, Srednji Lipovec 22, p. Dvor pri Žbk.; 18. **Ivan Zupančič**, Šentvid pri Stični 66; 19. **dr. Franjo Ivanetič**, Glavni trg 5, p. Novo mesto; 20. **Marija Miklavc**, Mrzla planina, p. Zabukovje;

21. **Rudi Černelič**, Poklek 28, p. Podsreda; 22. **M. Košmrlj**, Potovrh 6, p. Novo mesto; 23. **Stana Sevšek**, Celovška cesta — Runkova 18, novi blok, p. Ljubljana; 24. **Polde Rožič**, Cesta bel. odreda 11, p. Črnomelj; 25. **Terezija Zupančič**, Verdun 9, p. Uršna sela; 26. **Franc Kuhelj**, Stranska vas 4, p. Žužemberk; 27. **Jože Popolar**, žagar, Sevnica ob Savi; 28. **Jože Premru**, Dol. Prekopa 8, p. Kostanjevica na Krki; 29. **Vinko Vidmar**, Podvinje 15, p. Kapele; 30. **Ana Kozina**, Zalog 15, p. Novo mesto;

31. **Janez Režek**, Radovica 59, p. Metlika; 32. **Franc Tomšič**, Bodganja vas 17, p. Žužemberk; 33. **Florjan Jaklič**, Ivanja vas 7, p. Mirna peč; 34. **Marija Tomšič**, Občine 8, p. Dobrnič; 35. **Jože Drenšek**, Bodganja vas 15, p. Žužemberk; 36. **Zali Turk**, Trdinova 25, p. Novo mesto; 37. **Stefan Spudič**, Regerča vas, p. Novo mesto; 38. **Stanko Erjavec**, Brezje 13, p. Senovo; 39. **Ivana Cizelj**, Gor. Lenart 22, p. Brežice; 40. **Franc Bukovec**, Jelševnik 13, p. Črnomelj.

41. **Ivan Legat**, Šmihel 7, p. Novo mesto; 42. **Fračiška Bojanc**, Mala Cikava 4, p. Novo mesto; 43. **Janez Barbonič**, Šentjošt 4, p. Stopiče; 44. **Alojz Granda**, Muzejska 6, p. Novo mesto; 45. **Štefan Mikuš**, Okrog 18, p. Šentrupert; 46. **Anica Jazbec**, Dobrilova 30, p. Ljubljana; 47. **Marija Šoti**, Subotica — Radialni put br. 3; 48. **Alojz Pogačar**, Kolodvorska ulica 49, p. Sevnica; 49. **Franc Žnidaršič**, Pijavice 2, p. Tržišče na Dol.; 50. **Ivan Jakše**, Dol. Straža 50, p. Straža;

51. **Lojze Kovačič**, Radohova vas 3, p. Šentvid pri Stični; 52. **Drago Škarja**, Gor. Jesenice 4, p. Šentrupert; 53. **Jožefa Golob**, Kmetijsko posestvo Trška gora, p. Otočec ob Krki; 54. **Poldka Bavdek**, učiteljica v pokoju, Ogulin, p. Vinica pri Črnomlju; 55. **Anton Šobar**, Veliki Vrh 3, p. Tržišče na Dol.; 56. **Franc Saje**, Gor. Kamenje 11, p. Otočec ob Krki; 57. **Anton Klenovšek**, upravitelj, Studenec pri Sevnici; 58. **Mihael Slak**, Podgorje 59, p. Pišece; 59. **Bogomir Milost**, Savska cesta 8, p. Sevnica; 60. **Anton Volf**, Srednje Ložine, p. Stara cerkev pri Kočevju;

61. **Zofka Vahčič**, Resa, p. Videm-Krško 3; 62. **Mar. Repar**, Poljska pot 19, p. Sevnica; 63. **Alojz Tomažič**, Otavnik 3, p. Tržišče na Dol.; 64. **Ludvik Matoh**, Vrhpeč 6, p. Mirna peč; 65. **Anton Koračin**, Veliki Kal 17, p. Mirna peč; 66. **Jože Bojanc**, Veliki Orehek 34, p. Stopiče; 67. **Anton Zidar**, Bratnice 3, p. Veliki Gaber; 68. **Franc Mlakar**, Jurka vas 10, p. Straža pri N. m.; 69. **Vinko Klobučar**, Uršna sela 101; 70. **Bojan Novšak**, Boštanj 32;

71. **Miko Vidnjevič**, Paunoviči 6, p. Adlešiči; 72. **Ljudmila Jerman**, Braće Nedića br. 1 a/4, Beograd; 73. **Angela Podlipnik**, Boštanj 45; 74. **Mirko Benčina**, Partizanska 29, Novo mesto; 75. **Janez Matkovič**, Kanižarica — Stara Kolonija 25, p. Črnomelj; 76. **Franjo Husič**, Kettejev drevored 39, p. Novo mesto; 77. **Franc Šimc**, Irča vas 50, p. Novo mesto; 78. **Jože Simonič**, Ulica na trg 1, p. Metlika; 79. **Ivan Jordan**, Ostrog 44, p. Šentjernej; 80. **Franc Gorišek**, Arnovo selo 8, p. Artiče;

81. **Slavko Lozar**, Rožanc 17, p. Črnomelj; 82. **Aleksander Mole**, Gomila 7, p. Mirna; 83. **Franc Bebar**, Dragovanja vas 14, p. Dragatuš; 84. **Vinko Žnidaršič**, Leskovec 75 pri Krškem; 85. **Ana Pavlin**, Dolž 17, p. Stopiče; 86. **Rafael Zupančič**, Zdole 28; 87. **Angela Popelar**, Bistrica 73, p. Tržič na Gorenjskem; 88. **Anica Počkar**, Dol. Težka voda 28, p. Stopiče; 89. **Marjan Obrč**, Orešje 29, p. Šmarjeta; 90. **Ana Solner**, Cesta prvih borcev 1, p. Brežice;

91. **Marija Hudoklin**, Dol. Mokro polje 15, p. Šentjernej; 92. **Frančiška Remar**, Gabrijele 60, p. Krmelj na Dol.; 93. **Ana Cizerle**, Glavni trg 32, p. Sevnica; 94. **Zvone Perc**, Jerebova 20, p. Novo mesto; 95. **Andrej Franko**, Češnjice, p. Cerklje ob Krki; 96. **Tone Zigante**, Gasilska cesta 2, p. Videm-Krško I,

97. **Franc Šraj**, Orehovo 2, p. Sevnica ob Savi — jedilni servis; 98. **Marija Vovko**, Gotna vas 14, p. Novo mesto — sesalec za prah; 99. **Nace Vrščaj**, Mala Bučna vas 14, p. Novo mesto — hladilnik.

Lep je takle pomladanski motiv ob Krki! Jože Kovačič iz Broda pri Podbočju je pred nedavnim potegnil izredno lepo ščuko iz sicer mirne gladine te lepe dolenjske reke, ki teče mimo njegove žage. Po napornem delu lahko najde tudi naš delovni človek trenutek oddiha, ki je bil to pot Jožetu tako lepo nagrajen. Svoj skromni prosti čas Jože posveča mimo tova tudi dramski igri, saj že več let deluje kot uspešen amater v kostanjeviškem prosvetnem društvu, z uspehom pa se tudi uveljavlja kot fotoamater. Toda tale posnetek ni njegov! Po uplenitvi orjaške roparice so ga fotografirali drugi!

Tekmovanje na Veliki Loki

9. junija je Društvo kmetijskih strojnikov občine Trebnje organiziralo občinsko tekmovanje s traktorskimi in ročnimi kosilnicami BCS na Veliki Loki. Tekmovanje je imelo namen javno pokazati kmetijsko mehanizacijo, njeno storilnost in racionalnost v boju za večjo produktivnost in ekonomičnost kmetijskih del. Med samim tekmovanjem si je lahko več sto gledalcev, ki so z velikim zanimanjem spremljali tekmovanje, ogledalo tudi delovanje novega silokombajna znamke »Zmaj-TAARUP«, kombiniranih traktorskih grabelj »SONCE V« in prevozne traktorske stiskalnice za seno znamke »FORTSCHRITT«.

Tekmovanje je dobro uspelo. Tekmovalo je 10 tekmovalcev na ročnih in 5 na traktorskih kosilnicah. Vsak tekmovalec je pokosil 5 arov ročno oziroma 10 arov s traktorsko kosilnico na točno odmerjeni površini. Tekmovalce so ocenjevale tri komisije po treh kriterijih: kvaliteti košnje, ravnanju s strojem in po hitrosti košnje. Prvo mesto sta si v kategoriji ročnih kosilnic delila traktorista KZ Trebnje Milan Žabkar in Vinko Kastelic; v kategoriji traktorskih je zmagal traktorist Anton Oven, drugi pa je bil Lado Abina. Sedem tekmovalcev je prejelo lepe denarne nagrade, doseženo število točk pa se pri vseh tekmovalcih šteje za podelitev naslova občinskih prvakov za celo koledarsko let. Najboljši se bodo udeležili tudi okrajnih tekmovanj, in če bodo tam uspešni, tudi republiških. V jeseni bo društvo organiziralo tudi tekmovanje v traktorskem oranju, spretnostni vožnji in površinski kultivaciji zemlje.

Pozdravljamo take prireditve, ker ima naša družba in sleherni naš človek velik interes za napredno, modernejšo kmetijstvo, ki si ga brez ustrezne mehanizacije in njene popularizacije ni mogoče zamišljati.

-an

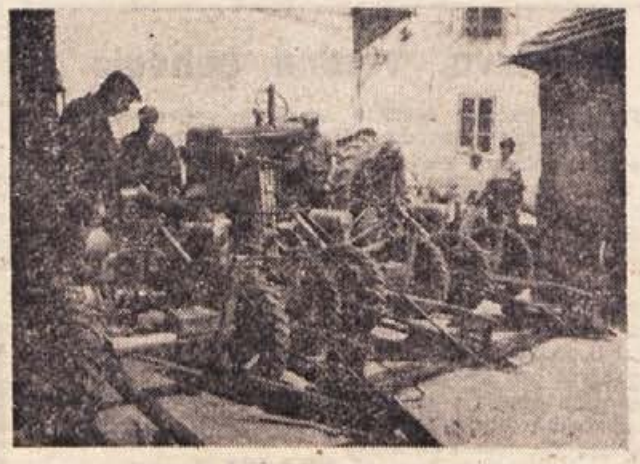

Priprava kosilnic pred tekmovanjem

TREBANJSKE NOVICE

Subskripcija za knjige Conana Doyla

Državna založba Slovenije je razpisala subskripcijo za Izbrana dela Conana Doyla v šestih knjigah, v katerih nastopa kot glavni junak kriminalnih povesti Sherlock Holmes. Knjige bodo izšle v dveh serijah v oktobru in decembru 1963. Naročnina za vseh šest knjig v broširani izdaji je 4.500 dinarjev, knjige s platnenim ovitkom pa bodo veljale skupaj 6000 dinarjev.

Vse to pomeni oddih - in denar

Kaj dela Turistično-olepševalno društvo v Črnomlju

Na seji upravnega odbora Turistično-olepševalnega društva v Črnomlju so 13. junija temeljito razpravljali o ukrepih za razvoj turizma v komuni. Poudarili so, da morajo gospodarske organizacije, organi občinske skupščine in občani z vso resnostjo izkoriščati prirodne lepote in etnografska bogastva, ki jih imamo.

Sklenili so, da bodo po strokovnih nasvetih prof. Jegliča uredili parkove nasade v Črnomlju, okolica Kampinga na Vinici in okolico planinskega doma na Mirni gori. Podčrtali so, da postaja Bela krajina vse bolj privlačna za inozemske turiste, saj so se že mnogi zanimali za belokranjske narodne noše, za našo folkloro, izdelke domače obrti in spominčke z etnografskimi motivi, za pisanice in podobno.

Turisti iz Švice in tudi drugi so se zanimali za ostanek Mitrovega templja, ki je pri vasi Rožanc, 5 km od Črnomlja. Bela krajina ima neprecenljive etnografske vrednote, ki jih je treba oživiti. Tako bi bili lahko tamburaši v narodnih nošah zanimivost za turiste. Kulturno-prosvetna društva, šole in prosvetni delavci bi morali prav temu posvetiti več pozornosti kot doslej. Vse to bi lahko vključili v pouk in izvenšolsko delo z mladino. V programih dela vaške mladine bi tega tudi ne smelo manjkati. Predstavniki občine, Dolenjske turistične zveze in občani Adlešičev so se že pogovorili o izdelovanju predmetov domače obrti. Prvi izdelki (za 300.000) so že v prodaji. Doma in v svetu je zagotovljena neomejena prodaja domače belokranjske obrti, ki mora postati pomembna gospodarska panoga v Beli krajini. To lahko hkrati predstavlja dopolnilni zaslužek kraškim in pasivnim predelom te deželice.

Na seji so se pomenili tudi o trgovini v komuni. Ne vsega v vsakem lokalu — v mestu morajo biti specializirane prodajalne, ki omogočajo občanom boljšo izbiro. Trgovine s suho robo v Črnomlju še nimamo, prav tako nimamo prodajalne izdelkov domače obrti. Na seji so sklenili, da bodo organizirali seminarje za vse, ki so zaposleni v trgovini in gostinstvu, ter za uslužbence Ljudske milice in jih

NOVICE ČRNOMALJSKE KOMUNE

seznanili s tem, kako naj turistom tolmačijo posebnosti domačih krajev itd. Zasebni gostilničarji bodo morali nuditi gostom tudi jedila, zlasti domače posebnosti, kot so: klobase, štruklji, potice, izmed pijač pa ne le vino. Dogovorili so se, da bodo v Črnomlju organizirali turistično informativno pisarno, in o gradnji avtobusne postaje. Sekcije turističnega društva bodo organizirali tudi v Adlešičih, na Vinici in v Semiču. Turizem mora postati pomembnejši vir dohodkov za vse občane!

Na seji je bil tudi predstavnik Dolenjske turistične zveze Niko Paulič, ki je dal društvu vrsto napotkov za delo.

Jš.

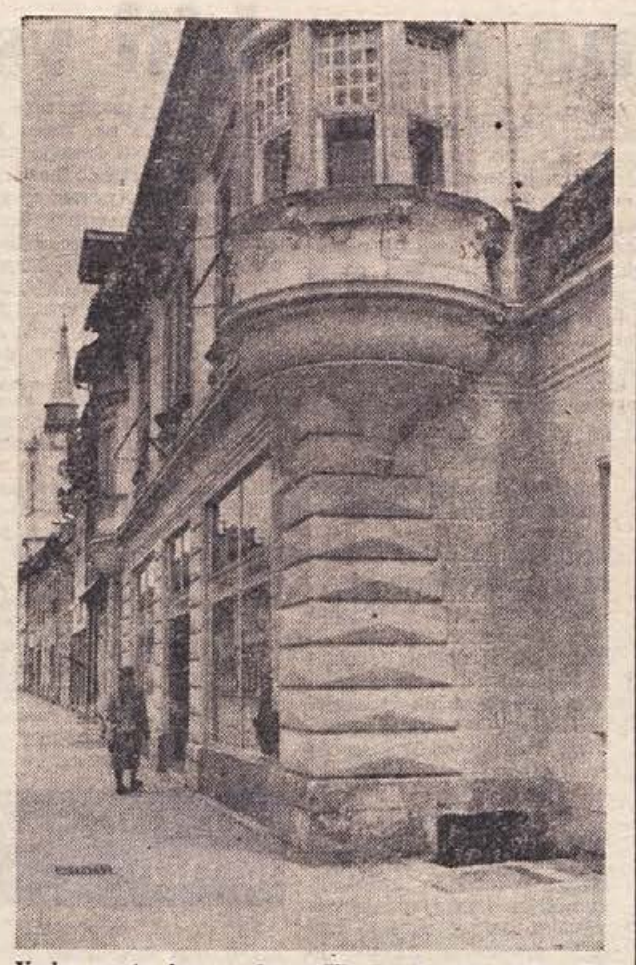

Vsako mesto ima svoje značilnosti in spomenike. Tudi Črnomelj ni brez njih. Prav redko pa med značilnostmi omenjamo arhitektonske posebnosti mesta, zgradb in hišnih pročelij. V objektiv fotoaparata smo ujeli pročelje tele zgradbe, v kateri je ljubljansko podjetje »Veletekstil« uredilo svojo prodajalno. To je tudi primer, v katerem se lepo skladata starejši in novejši slog v gradbeništvu.

»Gospodična« usahnila?

Nekateri ljubitelji Gorjancev, ki so v zadnjem času obiskali Paderšičev dom nad znanim izvirkom Gospodična na Gorjancih, so nam te dni povedali, da je studenček po zadnjem močnejšem potresnem sunku pred tedni usahnil. Hkrati pravijo, da iz neobzidanega izvirka (nekateri mu pravijo tudi »gospod«) voda še teče, iz Gospodične pa ne. Pripominjamo, da vesti nismo preverili. Naprošamo naše bralce, ki o tem kaj več vedo, da bi nam poročali.

Že 8 skupin rojakov na obisku v starem kraju

V preteklem tednu sta iz ZDA spet prišli dve skupini naših rojakov na obisk v staro domovino. V sredo je priletela z letalom skupina Slovenske ženske zveze, ki jo vodi častna predsednica te organizacije Marie Prislandova, v petek pa je glavna tajnica te zveze gospa Albina Novakova pripeljala drugo skupino žensk. Doslej je prišlo v rojstno deželo iz ZDA že osem skupin rojakov, v kratkem pa pride k nam tudi precej rojakov iz Kanade. Prva skupina pride z letalom »Adria avio-prometa«: vkrcali se bodo v Torontu.

Razširjajte Dolenjski list!

Do konca julija: novi vpadnik

Kmalu bosta minila dva meseca, kar so v Kanižarici spustili v pogon novo separacijo in transporterni trak od vpadnika. To je eden najmodernejših in najrentabilnejših rudniških objektov, ki jih premoremo v Sloveniji, z njim pa je možno ceneje in hitreje separirati premog, ki prihaja iz bogatih belokranjskih ležišč. S tem je opravljen velik del rekonstrukcije v Kanižarici, v novo separacijo in opremo pa so do zdaj investirali 180 milijonov dinarjev.

Nova separacija dela po principu avtomatičnih naprav, ker jo je možno pognati in ustaviti z enega mesta s pritiskom na gumb. Premog, ki pride po transporternem traku v separacijo, se na resonantnem situ sortira v pet razredov — od »grahovca« do »kockovca«. Tu tudi odrejajo, kakšen premog bo za kurjavo v industriji, kakšen za zasebne naročnike itd. V posebnih lijakih se sortirani premog zbira, nakar ga natovarjajo in odpremljajo do potrošnikov.

Zmogljivost separacije je okrog 42 ton premoga na uro; to pomeni, da pri sedanji dnevni proizvodnji 325 ton še daleč ni izkoriščena. V tem mesecu bodo nakopali okrog 6500 ton. Ko bo urejen vpadnik za ljudi (do konca julija), kar bo znatno vplivalo na produktivnost, bodo proizvodnjo še povečali. Pod takimi, ugodnejšimi pogoji kanijo ob koncu leta doseči že povprečno 9000 ton mesečne proizvodnje. To bi bil v neki meri tudi smoter v okviru rudniške zmogljivosti.

Seveda se v Kanižarici izboljšujejo tudi ostali pogoji. Predvsem so se občutno zmanjšali najrazličnejši režijski stroški. Vse to pa bo z vrsto drugih činiteljev vplivalo na boljše počutje in delovno zmogljivost kanižarskih rudarjev.

Veselijo se obiska predsednika Tita

Letošnjo jesen bo predsednik republike tovariš Tito obiskal Mehiko, Bolivijo, Brazilijo in Čile; znano je, da živi v teh krajih tudi precej naših izseljencev. Poročila iz izseljenskih društev naših rojakov v Rio de Janeiru, Sao Paolu, La Pazu, Santiagu, Punta Arenasu, Cochabambi in drugih mest govorijo o številnih pripravah na razne kulturne prireditve v pozdrav in počastitev tovariša Tita. Podružnica Hrvatske izseljenske matice v Splitu je že dobila številna pisma naših starih izseljencev in izseljenskih organizacij v naštetih državah, da se naši rojaki iskreno veselijo bližnjega obiska predsednika Tita.

Sindikat o planih in statutih

Občinski sindikalni svet v Črnomlju je imel 14. julija razširjeni plenum, na katerem so bili navzoči predstavniki političnih organizacij, delovnih kolektivov in občinske skupščine. Razpravljali so zlasti o izpolnitvi plana gospodarskih organizacij za prvih pet mesecev in o izdelavi statutov gospodarskih organizacij.

Na plenumu niso bili zadovoljni z izpolnitvijo planov gospodarskih organizacij, saj je plan za šest odstotkov nižji, kot je bilo predvideno za to obdobje. V razpravi so poudarili, da je eden izmed glavnih razlogov za tako stanje premalo investicij za gospodarske organizacije, saj manjka komuni za dograditev okoli 960 milijonov dinarjev. Razen tega so pomanjkljivi delovni programi, slaba organizacija prodaje blaga, pomanjkljiva organizacija dela in slabo obveščanje kolektivov o uspehih in neuspehih podjetja pripomogli k temu, da plan ni bil v celoti dosežen.

Plačevanje delavcev po učinku je še vse premalo proučeno in uveljavljeno. Organizacija ekonomskih enot še zdaleč ni zadovoljiva, zato so na plenumu razpravljali o vseh teh stvareh. Nekatera podjetja pa so delala zadovoljivo. Tako je Obrtni servis v Semiču presegel plan za 68 odstotkov, črnomaljski »LIČ« za 7 odstotkov, podjetje »Kovinar« pa za 10 odstotkov.

Da bi se stanje v podjetjih izboljšalo, je plenum sprejel sklep, naj vsi izvršni sveti sindikalnih podružnic do 15. julija temeljito analizirajo v svojih kolektivih vzroke, zakaj plan ni bil izpolnjen, ter s tem seznanijo samoupravne organe in kolektiv. Ti naj potem skupno ukrenejo vse potrebno, da bi napake odpravili in izpolnili plan.

Plenum je nadalje sprejel sklep, da se pri občinskem sindikalnem svetu formirajo strokovni sindikati. Tako se bo do 1. julija osnoval strokovni sindikat za družbene službe, do 15. julija pa strokovni sindikat za industrijo in rudarstvo.

Izdelava statutov gospodarskih organizacij v komuni je vse prej kot zadovoljiva, čeprav so za to osnovane komisije pri samoupravnih organih. Da bi poživili delo pri izdelavi statutov, je plenum sprejel sklep, da skupno z ljudsko univerzo organizira seminar za predsednike komisij za izdelavo statutov pri gospodarskih organizacijah.

284 milijonov za NOVOLES

18. junija je upravni odbor Splošne gospodarske banke SRS odobril 206 milijonov dinarjev kredita podjetju »Novoles« iz Novega mesta, ki namerava v Straži graditi obrat za proizvodnjo drobnega pohištva. Pri tej gradnji pa sodeluje tudi Jugobanka, ki je novomeškemu podjetju odobrila kredit v višini 78 milijonov dinarjev.

Priznanje zavednim krvodajalcem

Na majhni svečanosti, ki je bila v Metliki zadnjo nedeljo, je predsednica občinskega odbora RK Anica Molek razdelila 5 zlatih in 33 srebrnih značk — skromna priznanja našim požrtvovalnim krvodajalcem. Zlate značke so dobili: Ivan Turšič, Marija Grošič, Karlina Mavretič in Tone Vergot iz Metlike, iz Gradca pa Julka Kastelc. Srebrne značke so dobili: inž. Janez Gačnik, Ana Guštin, Jože Okorn, Tine Molek, Ana Kompare, Dragica Kompare, Angela Mehak, Jože Agnič, Pavel Cigler, Martin Logar, vsi iz Metlike; Anica Spehar, Julijana Kočevar in Brigita Doltar, vse iz Gradca; Martina Matkovič iz Geršičev, Karlina Kraševec iz Drašičev, Karlina Urbas z Grabrovca; Martin Plesec iz Slamne vasi; Ivana Režek iz Bojanje vasi; Zofka Grahek iz Lokvice; Avgust Štefanič iz Primostka; Vekoslav Jerkič s Suhorja; Marija Savor iz Dol; Marija Krštinc iz Dragomlje vasi; Marija Kampič iz Gornje Lokvice; Jože Petruša iz Železnikov; Jože Govednik iz Bušinje vasi; Jože Petric iz Ravnac; Anton Črnugelj iz Božakovega; Rozalija Marinčič iz Škemljevca; Anica Klepec iz Krasinca; Marta Perenčevič iz Drage; Milka Udovč iz Gradca in Marija Mavretič iz Boldraža.

Odlikovanim krvodajalcem je tamburaški zbor metliške osnovne šole zaigral nekaj pesmi, recitatorka Branka Lazukinova pa je prebrala črtico Klusovega Jože »Bolničarka Pavla«.

Li.

Kratke iz Metlike

METLIŠKI TEDNIK

● V Belokranjskem muzeju v Metliki so 11. junija odprli razstavo »Veterinarska služba v NOB«. Razstavo si je do 23. junija ogledalo več kot 1000 obiskovalcev.

●

● V Belokranjskem muzeju smo zvedeli, da si je v zadnjem času ogledalo ta muzej, ki je med najlepšimi pokrajinskimi muzeji v Sloveniji, veliko skupin, zlasti šolskih otrok in študentov. Prišli so iz različnih krajev Bele krajine, pa tudi iz Birčne vasi, Mirne peči, Novega mesta, Prečne, Velikega Gabra, Kamenja, Idrije, Trate pri Škofji Loki in od drugod. Ta muzej so obiskale tudi sindikalne skupine iz Ljubljane, Maribora, Karlovca, Kopra, Slovenjega Gradca, Trbovelj itd. Ko bo obnovljena gorenjska cesta, bo pritok domačih in tujih turistov v Belokranjski muzej še večji.

●

● Preteklo nedeljo so v Metliki ob 10,34 začutili daljši potresni sunek, ki pa na srečo ni napravil škode.

●

● Tudi letos je bila v Metliki ob zaključku šolskega leta razstava likovnih in tehničnih del učencev osnovne šole. Namen razstave je bil, da bi starši šolskih otrok videli različne dejavnosti in sposobnosti svojih otrok. Pod strokovnim vodstvom tov. Mladenke Brancljeve je razstava zelo lepo uspela. Prikazane slike, včasih že kar majhne umetnine, so pokazale razvoj likovnega dela od prvega razreda naprej. Številni obiskovalci so bili zelo zadovoljni z uspelo razstavo.

Li

Obiščite novo, sodobno

SAMOPOSTREŽNO TRGOVINO

V ČRNOMLJU

V KOLODVORSKI ULICI!

Na izbiro so vam vsakovrstna živila, mleko, sveže meso (pakirano in od kosa), sadje, zelenjava, kruh, delikatesne specialitete, tobačni izdelki in razne gospodinjske potrebščine.

V bifeju poleg trgovine nudimo tople enolončnice, delikatesne izdelke, vsakovrstne pijače in kavo ekspres.

● SAMOPOSTREŽNA TRGOVINA POSLUJE NON-STOP IN OB NEDELJAH DOPOLDNE!

VELETRGOVINA

REHRANA

LJUBLJANA

Ne sme nam biti vseeno!

● Sanda je bila stara sedem let, ko je prišla v »Posebno šolo« v Šmihel. Govorila je malo in nerazločno, hodila pa je tako slabo, da jo je mama nosila vsak dan na rokah v šolo... Nekaj let jo je morala spremljati, potem pa je seveda sama hodila v Šmihel. Letos je končala osemletko z zelo dobrim uspehom in si bo lahko služila kruh, čeravno je kazalo, da bo vse življenje v breme staršem in družbi. Tako zelo je napredovala, da je začela misliti na to, da bi postala učiteljica. Na voljo pa ji je le uk za pletiljo. Tudi to je iskan in lep poklic...

● Janez je hodil dve leti v Novem mestu v prvi razred, in ga ni končal. Ko je prišel v njemu primerno in Posebno šolo v Šmihel, je tako napredoval, da bi se lahko prešolal spet v redno šolo. Janez pa tega ni hotel. Letos je šolo končal, zdaj pa se bo učil za ključavničarja...

Že od nekdaj je bilo na Dolenjskem precej duševno prizadetih otrok, za katere do nedavnega ni bilo poskrbljeno. Dokler je tak otrok doraščal, so ga zasmehovali in pretepali, ko pa je dorastel, je bil vsem odveč. Marsikateri je živel nečloveško življenje in se potikal iz kraja v kraj. Pozabili smo že na tresoče se roke, ki so se na cerkvenih stopnicah stegovale za vbogajme, ker tega ni več, včasih pa je bilo takih nesrečnežev precej... Duševno prizadeti otroci pa še prihajajo na svet, vendar jim je zdaj usoda bolj mila kot nekoč.

Pred osmimi leti smo na Dolenjskem dobili prvo šolo za duševno manj razvite otroke. Vanjo so prišli otroci iz mest in vasi, ki so zaostali v umskem razvoju in so bili bebčki. Nekateri so že hodili v šolo in so bili vedno tarča zasmehovanja svojih zdravih — sošolcev, nekateri pa še hoditi niso znali, jesti tudi ne in niso poznali človeških navad in ne vedenja. Taki so prišli. Nekateri od teh so letos po osmih letih šolanja končali učno obveznost in odhajajo domov s spričevalom v rokah o zaključeni osemletki ter sposobni za vsako fizično delo ali uk. Sami si bodo služili kruh in nikomur ne bodo v napoto!

Ni lahko to delo! Začelo se je pred osmimi leti...

Letos so imeli v Posebni šoli 77 učencev, od teh 50 fantov in 27 deklet. Izdelalo je 90 % otrok, 5 jih ni izdelalo, trije pa so bili neocenjeni. Na šoli poučuje 7 učnih moči, katerih zasluga je, da so ti otroci postali ljudje, ki se bodo vključili v našo družbeno stvarnost. Za ta poklic pa je treba izredne ljubezni do otrok in pa dobrih živcev. Tovarišj in tovarišice, ki uče te otroke, niso samo učitelji, temveč morajo biti tudi defektologi. Pouk je namreč povsem drugačen kot v rednih šolah, ker duševno prizadetim otrokom ne zadošča razlaga in pisanje na tablo. Z raznimi učili in učnimi pripomočki jim je treba nazorno prikazati snov tako, da jo dojemajo tudi s čutili, in ne samo z umom. Res ni lahek ta poklic! V marsikaterem primeru lastna mati obupa nad otrokom, tu pa ga vzgoje in nauče vsega, kar mora vedeti za življenje.

Ne more biti slabše

Učil potrebujejo več kot v ostalih šolah, do zdaj pa denarja zanje skoroda niso imeli. Vsa leta ne, razen letos, ko so dobili denarja precej več in bi lahko nabavili potrebna učila (precej so jih že!). Vendar jih nimajo kam spraviti. Šola posluje v desnem krilu internata Majde Šilc v Šmihelu, tam, kjer so včasih imele nune vrtec. Po lesenih stopnicah se pride na ozek hodnik, ki vodi v dve učilnici in pisarno, ki pa je tudi učilnica, shramba za učila in prostor, kjer otroci malicajo. Učilnici sta zračni in lepi, ne zadoščata pa za tolikšno število učencev, kajti Posebna šola ima lahko v vsakem razredu največ 12 šolarjev. Letos je bil pouk v dveh izmenah, obeta pa se še veliko večji dotok učencev. Kaj bo potem? Naj uvedejo nočno izmeno kot v tovarnah? Umsko nerazvite otroke je treba usmerjati predvsem v fizično spretnost, tudi to pa je v tej šoli nemogoče, ker nimajo delavnice.

NOVOMEŠKA KOMUNA

Za učence iz oddaljenih krajev ima šola lasten internat. V dveh sobah je 26 postelj druga tik druge, da morajo otroci skakati vanje čez ležišča svojih sosedov. Ko so prosti in je v njihovi učilnici druga izmena, morajo biti v spalnicah... Veliko truda je treba, preden te otroke naučijo reda. Kako naj jih reda nauče tu, ko nima vsak učenec lastnega kotička (omarice), kjer bi ga lahko vzdrževal?

Izhod za silo

Ker v takih razmerah ni moč več delati in ker bo šola z novim šolskim letom dobila še več učencev, je treba hitro ukrepati. Nepopravljivo škodo bi delali duševno prizadetim otrokom, če bi jih morala šola odklanjati samo zaradi pomanjkanja prostorov! Šola ima že denar za izdelavo načrtov za novo gradnjo. Ta pa ne bo zrasla čez noč in tudi v doglednem času ne, zato je treba poiskati začasno rešitev. Če bi dobili vsaj nekaj prostorov od sosednjega internata, bi bil začasno kočljivi položaj rešen. Iz internata je letos odšlo 30 gojenk s kmetijske šole na Grm. Če bi internat ne sprejel novih gojenk medicinske srednje šole, bi se dalo z malo dobre volje to urediti. Vsekakor pa zdrava in normalno razvita dekleta laže hodijo v Bršlin, kjer je prostor za internatsko bivanje, kot pa defektni otroci.

Zadeva je zelo pereča in jo bo treba rešiti. Ni pa stvar samo te šole, internata in njunega dogovora, temveč vse družbe. Ne sme nam biti vseeno, kako je otrokom, ki jih je narava prikrajšala! Nuditi jim moramo vse, kar le moremo, da jim bomo življenje napravili znosno in da jih bomo lahko vzgojili v dobre fizične delavce.

Do novega leta: nočno zabavišče

Kaže, da se bodo večletne želje kolektiva kavarne na Glavnem trgu v Novem mestu naposled le uresničile. Podjetju so prejšnji teden odobrili 12 milijonov dinarjev kredita za preureditev kletnih prostorov, kjer bo nočni lokal. Celotna investicija bo znašala okrog 17 milijonov dinarjev, od tega bo okrog 5 milijonov dinarjev prispevala kavarna iz lastnih sredstev.

Vprašanje nočnega lokala v stilu sodobnih zabavišč je torej tik pred uresničitvijo. Nočni lokal bo imel na okrog 200 kvadratnih metrih 80 sedežev, odprt naj bo predvidoma trikrat na teden, vanj pa se bo prišlo skozi vhod pod teraso ob glavni cesti. Projektant inž. arh. Danilo Lapajne je v načrtih za adaptacijo predvidel tudi kotiček za orkester, se pravi, da bodo gostje lahko poslušali tudi glasbo. Kdo bo prevzel gradbena dela, še ni znano, predvidevajo pa, da bi nočni lokal za novo leto lahko že odprli.

Zamisel, da bi na ta način dobilo Novo mesto zabavišče tudi za nočne ure, je treba vsekakor pozdraviti, zlasti še, ker bo to pospeševalo turizem na Dolenjskem. Ob konkretizaciji tega vprašanja pa gre vse priznanje zlasti kolektivu kavarne, ki si je neprestano prizadeval izboljšati lokal in nuditi gostom kar največjo udobnost. Samo v zadnjih letih je bilo v izpopolnitev lokala vloženih nad 14 milijonov dinarjev.

Prejšnji teden so lokal na Glavnem trgu za nekaj dni zaprli, Novomeščani pa so spet ugibali, kaj bo novega. Ob koncu tedna pa je kolektiv kavarne ugodno presenetil goste z nekaterimi novostmi. Nabavil je troje naprav: stroj za sladoled, stroj za ekspresno kuhanje kave in stroj za mešanje alkoholnih in nealkoholnih pijač (mikser) ter s tem razširil poslovanje še na predmete, ki so v sodobnem gostinstvu nujni. Za te uspehe kolektivu lahko samo čestitamo.

Mizarstvu na Dvoru primanjkuje delavcev

32-članski kolektiv Splošnega mizarstva na Dvoru bo letos ustvaril okoli 56 milijonov dinarjev vrednosti. V zadnjih letih so razvili sodelovanje s podjetjem Lesnina iz Ljubljane, ki jim odkupi približno 95 odstotkov njihove proizvodnje in jih oskrbuje z naročili. Doslej so delali največ šolsko opremo, letos pa so prevzeli naročilo za izdelavo notranje opreme za novi hotel Slavija v Mariboru. Oprema mora biti narejena do 15. julija.

Razpoložljiva strojna oprema v obratu je dobra, vsaj kar se tiče osnovnih strojev, nekoliko na slabšem pa so s stroji za boljšo obdelavo lesa. Največ težav je z zaposlovanjem delavcev. V prvih petih mesecih letošnjega leta so imeli 8 zaposlenih manj ko v enakem razdobju lanskega leta. Kvalificiranih delavcev iz okolice se jim ne izplača najemati, ker so preveč oddaljeni, priučeni pa takoj po priučitvi ubeže v industrijo.

Iz Suhe krajine nam pišejo

Zdaj, ko je trgovsko podjetje »Dolenjka« v Žužemberku na novo uredilo trgovski lokal, nameravajo v njem nuditi špecerijo in manufakturo. Žužemberčani so svoje mnenje o tem že nekajkrat povedali in bi bilo prav, če bi podjetje mnenje potrošnikov upoštevalo, ne pa govorilo le o trenutnih težavah. Če bosta špecerija in manufaktura v skupnem lokalu, bo še manj prostora, kot ga je sedaj. Treba je dobro premisliti, potem pa se odločiti!

ŽITNA LETINA SLABŠA OD LANSKE, KROMPIRJEVA PA BOLJŠA

Po oceni bo v Suhi krajini letos slabši pridelek pšenice, ječmena in rži kot lansko leto, medtem ko pridelek krompirja kaže na boljše. Razen tega bo obilen pridelek sena in tudi koruza je v dobri rasti. Prva košnja detelje je bila zaradi slabega vremena zamujena, pridelek pa slabše kakovosti.

Od visokorodnih sort pšenice sta se najbolje pokazali sorti »Helkorn« in »Etole de Chicy«. Obe sta namreč dobro prenesli zimo, medtem ko je sorto »San pastore« občutno uničila snežna plesen. Ker pa je ta v prejšnjih letih lepo uspevala, je še ne bi kazalo zaradi izredne zime izločiti iz setve.

OSNUTEK STATUTA PRIPRAVLJEN ZA RAZPRAVO

V žužemberški zadrugi so že izdelali osnutek statuta, ki bo v prihodnjih dneh dan v razpravo. Z novim statutom bodo organi upravljanja dobili važno notranjo listino za svojo nadaljnjo utrditev.

M. S.

Čestitke družini Milana Medveška

Poročali smo že, da je tovariš Milan Medvešek, upravnik slovenskega dnevnika »PROSVETA« v Chicagu, na oddihu v Žabji vasi pri Novem mestu pri svojem očetu. Te dni pa smo zvedeli, da je njegova starejša hčerka Milena Medvešek pred dnevi diplomirala na univerzi v državi Illinois, to jesen pa bo začela učiti kot profesorica angleški jezik v East St. Louisu (Ill.). Na univerzi študira tudi mlajša hčerka Mira, obe pa sta prizadevni društveni delavki v mladinskem krožku Slovenske narodne podporne enote. Družini našega zvestega rojaka prisrčno čestitamo ob uspehu hčerke Milene!

»REMONT« v Straži: letos 30 milijonov

Kolektiv gradbenega podjetja Remont iz Straže štejе 28 ljudi, letos pa bodo z novim gradnjami in preureditvami stavb ustvarili približno 30 milijonov dinarjev prometa. Največ se ukvarjajo s preurejanjem stavb in poslovnih prostorov. Avtoprometu Gorjanci letos preurejajo v Straži delavnice in garaže, v Novem mestu so prevzeli več manjših adaptacij, hkrati s tem pa gradijo tudi več manjših stanovanjskih stavb.

Novomeška kronika

■ **Novomeščanke zelo hvalijo** preureditev v frizerskem lokalu Šmid poleg živilskega trga. Prej je bil tu salon za moške in ženske, zdaj pa brivskih uslug ne nudijo več in je ves lokal preurejen v ženski frizerski salon. Pohvaliti moramo res lepo in sodobno ureditev v tem lokalu, zlasti pa vgrajene umivalnike za pranje glave, ki jih v Novem mestu še ni nikjer drugje.

■ **V Koloniji rastejo iz tal** štirje stanovanjski bloki, ki jih gradi podjetje SGP Pionir za prodajo. Zidati so pričeli nekako pred dvema mesecema, gradnja pa bo še letos končana. Dva bloka bosta vseljiva že avgusta, dva pa mesec dni kasneje. Posamezna stanovanja bodo odkupila razna podjetja in ustanove za svoje delavce in uslužbence, lahko pa jih dobe tudi zasebniki.

■ **Na matičnem uradu** so imeli preteklo soboto svojevrstno slovesnost: zlato poroko sta svečano praznovala Anton Seničar, star 81 let, in njegova žena Antonija, ki je izpolnila 71. leto starosti. Oba sta doma iz Smolenje vasi pri Novem mestu. Želimo jima, da bi jesen življenja preživela zadovoljna v krogu svojih otrok in njihovih družin!

■ **Pretekli teden** je bila v kandijskem vrtcu razstava otroških izdelkov. Namenjena je bila predvsem staršem, da bi videli, kaj so se njihovi otroci v vrtcu naučili, česa so zmožni in da jim nudi vrtec precej več kot samo varstvo. Otroci so iz lepenke, lesa in drugih snovi izdelali igrače, maketo mesta in živali, ki so poleg risb najmlajših vzbujali občudovanje obiskovalcev.

■ **Vrtna zabava s plesom** se je začela v tej sezoni prejšnjo soboto na vrtu hotela »Kandija«. Lepaki so sicer otvoritev napovedali že teden dni prej, pa so vsi, ki so takrat prišli na ples, odšli z dolgim nosom, ker godbe ni bilo. Ko pa so teden dni kasneje zares začeli, so prijetni zvoki jazza privabili številne obiskovalce. Nedvomno bo ta vrtni ples, če bo reden, postal priljubljen med domačini, saj poleti vsakdo raje sedi na hladnem vrtu, kot v zakajenem in toplem prostoru.

■ **Na tržnici je bilo v ponedeljek** navsezgodaj vsega dovolj, okoli osme ure pa se trg že prazni in ob devetih že malokdo še kupuje in prodaja. V letnem času je to že v navadi, ker hite kmetice domov, kjer jih čaka na polju obilo dela. Prodajali so nov krompir po 60 in 70 din, vrtne jagode po 400 din kg, jajca po 28 din, gozdne jagode po 300 din liter, lisičke po 100 din liter, češnje po 80 do 100 din, grah po 100 din, gobe-jurčke po 400 din kg, špinačo na merice po 40 din, solato po 80 din kg, peso v šopkih po 30 do 40 din ter razno zelenjavo za juho v šopkih po 20 in 25 din.

■ **»Frizerji se selijo«** je te dni slišati ljudi, ki hodijo mimo delavske restavracije. Nasproti Doma JLA urejujejo v bivši prodajalni lokal, v katerega se bo preselil frizerski salon »Adams«.

■ **Ob zadnjem potresu** v nedeljo dopoldne je s kuhinjske mize padla steklenica, darilo mojega svaka ob moji šestdesetletnici,« je v torek na živilskem trgu povedala neka novomeška gospodinja. Novomeščani so potres različno doživeli. No, potresnih sunkov pa je bilo zadnje čase že toliko, da ni prišlo do vznemirjenja.

■ **Hiše ob Glavnem trgu** belijo in pleskajo te dni, razen tega pa zidarji odkrivajo pri nekaterih stavbah nekdanje arhitektonske zračilnosti. Zlasti zanimive so nekdanje arkade vrat. Ali bo naše mesto dobilo v teh predelih nekdanjo podobo?

■ **»Krka je za kopanje še premrzla,«** so izjavili nekateri novomeški kopalci, ki se zadnje dni pogostokrat poskušajo v lenobnih vodah največje dolenjske reke. Kaže, da je letošnje neugodno vreme na pragu poletja zelo zagodlo kopališki sezoni.

■ **Gibanje prebivalstva. Rodile** so: Silva Vidic iz Šmihelske 13 — Gregorja, Jožica Bobnar iz Volčičeve 15 — Miroslava. — **Poročila sta** se: Pavel Šuštaršič, avtomehanik iz Gotne vasi, in Mihaela Smrke, uslužbenka z Brega. — **Umrla sta:** Jože Klajder, trgovski pomočnik iz Novega mesta — gasilski dom, 27 let, in Ludvik Perlič, mesar iz Germove 2, star 59 let.

KINO KRKA predvaja

28., 29., 30. junija in 1. julija: nemški glasbeno-zabavni film v barvah

»SKRIVNOST Y« (»GORSKA ROZA«)

Igrajo: Selma Karlovac-Karin Dvor

Režija: Dr. Harald Reini

2., 3. in 4. julija sovjetski film

»IVANOVO OTROŠTVO«

Velika ustvaritev sovjetske kinematografije, ki jo posvečamo borcem ob prazniku »DNEVA BORCA«

Pikica je za špagete, drugi so za meso in tretji za omlete...

V kletnih prostorih novomeške osemletke se sučejo tovarišice v belih predpasnikih in belih čepicah okoli ogromnega štedilnika. Sem in tja vzame katera izmed njih v roke tako kuhalnico, da bi se je še »korajžni« ustrašil. Kdo so in kaj delajo?

Tovarišice v belih predpasnikih so: Slavica Novak, Pepca Radešček, Majda Kranjc, Jožica Bučar, Ana Hrovat in Fausta Jamnik, in kuhajo za dijake novomeških srednjih šol, vajence in učence osemletke, ki se hranijo v dijaški kuhinji.

Vsak dan pripravijo hrano za 230 abonentov, ki plačajo za kosilo 130 din, za večerjo 65 din in za zajtrk 25 din.

KAJ PRAVI UPRAVNICA IVANKA FISTER

— Hrano imamo dobro in izdatno, s to ceno pa nikakor ne izhajamo. Čeravno se je letos vse podražilo, mi za hrano nismo nič več zahtevali, ker je to sredi šolskega leta težko. V jeseni pa se bomo morali z dijaki dogovoriti o novi ceni.

Otroci so v splošnem slabo hranjeni. Velika večina vzame pri nas samo kosilo, zajtrkujejo nič, za večerjo pa pojedo kaj malega, kar so prinesli od doma. To pa je za doraščajočega človeka premalo. Ker so to večinoma kmečki otroci, ne zmorejo 5000—6000 din na mesec, kolikor stane hrana za 3 obroke na dan. Ne vem, kako, toda nekako bi bilo treba to vprašanje rešiti.

Dijaška kuhinja se vedno bori s finančnimi težavami. Prejšnja leta je občina dajala 300.000 din dotacije, lani ko se je vse podražilo, smo dobili 100.000 din, letos pa so vsoto zvišali na 200.000 din. Vendar nam bo kljub varčevanju zmanjkalo denarja za dvomesečne personalne izdatke.

Lani smo preuredili tudi prostore. Zavod za socialno zavarovanje nam je poklonil 400.000 din, da smo uredili skladišče, ki je bilo vsa leta v nezračnem prostoru, ter jedilnico. No, to je zdaj urejeno in mislim, da se pri nas otroci dobro počutijo.

Zelo nas je prizadelo tudi to, da so nam vzeli vrt, ki smo ga imeli poleg vajenske šole. Tam smo pridelali vsaj zelenjavo za juho in solato. Zemljo pa smo morali prepustiti lastniku in zdaj vse kupujemo na trgu.

IN GOSTJE V JEDILNICI?

V večjem prostoru, obitem z lesenim opažem, so za pogrnjenimi mizami sedeli abonenti — učiteljiščniki, vajenci in dijakinje z ekonomske šole. Eni so jedli juho, nekaterim pa so tovarišice iz kuhinje že nosile na mizo češnjev zavitek. Ni bilo videti, da bi kdo vihal nos, saj so vsi kar pridno mlatili jed pred seboj.

Za mizo v kotu so sedeli: Janez Košir, Slavko Pavlakovič, Frenk Koprivec in še nekaj njihovih sošolcev. Na vprašanje, kako jim je hrana všeč, so povedali:

— Za ta denar, ki ga dajemo, hrana ne more biti boljša. Smo kar zadavoljni. Porcije so izdatne, če je komu premalo, pa lahko prosi za dodatek. Meso imamo vedno ob nedeljah in dvakrat med tednom. Nekateri bi ga pojedli več, drugim pa so bolj všeč mlečne jedi, zlasti omlete.

V manjši sobi so za majhno mizico in majhnimi stolčki sedeli najmlajši. Mesaričeva Pikica je povedala, da v dijaški kuhinji že več let je in da so ji najbolj všeč špageti, sicer pa je vse dobro. Zraven nje je sedela Marjetka Okroglič, ki je menda bolj izbirčna, kot so povedale tovarišice. Ta je češnjev zavitek, takoj ko ga je dobila na mizo, poduhala in rekla: »Ta bo pa dober!«

Ra.

Pred III. delavskimi športnimi igrami

Vsi, ki smo v preteklem letu spremljali športne igre sindikalnih podružnic v novomeški občini, smo bili v celoti zadovoljni, prav tako pa tudi organizatorji, saj je bila udeležba proti pričakovanju dobra. V številnih športnih panogah se je zvrstilo več kot 1000 tekmovalcev, ki so pokazali precej smisla za šport. Po lanskoletnih igrah je športna dejavnost oživela tudi v obdobju, ko ni bilo tekmovanj. Iz tega lahko sklepamo, da srečanj ni pripravljal zgolj športni koledar, ampak potreba. Tako smo bili priče številnih tekem med delovnimi kolektivi, kar je pozitivno vplivalo na priprave za letošnje tekmovanje, ki se je uradno začelo z nastopom kegljačic v ponedeljek.

Kaj pa letos? Za tekmovanje se je prijavilo nič manj kot 25 sindikalnih podružnic, ki jih bo zastopalo 263 ekip; pri približni oceni bo nastopilo 1200 ljudi. Pri ženskah je udeležba, razumljivo, nekoliko manjša, kljub temu pa je zadovoljiva. Kakor v prejšnjih dveh letih tako tudi letos vodijo panoge, ki so pri nas najbolj razširjene in priljubljene. Največ ekip se je prijavilo v streljanju (41), šahu (28), kegljanju (23), balinanju (23), namiznem tenisu (17) itd. Pri ženskah je prav tako največ zanimanja za streljanje (9 ekip), slede odbojka (8), plavanje in kegljanje.

Čeprav sta organizatorja tekmovanja občinski sindikalni svet in občinska zveza za telesno kulturo v Novem mestu nekoliko skrčila število tekmovalnih panog, je po prijavah sodeč, po znanem Zletu bratstva in enotnosti to ena največjih in najbolj koristnih športnih prireditev v Novem mestu. **Kakšen je razpored tekmovanja?**

Kegljanje — ženske: kegljišče SGP Pionir — 24. in 25. junija ob 15. uri. — **Kegljanje — moški:** kegljišče pri Vrhovniku — 1., 2. in 3. septembra.

Odbojka — moški: odbojkarska igrišča na Loki 25., 26., 28. junija ter 1. in 3. julija finalna srečanja. — **Odbojka — ženske:** odbojkarska igrišča na Loki 2. julija ob 16. uri.

Mali nogomet: Stadion bratstva in enotnosti 10., 11., 12., 13., 14. in 16. septembra.

Streljanje — moški: tržnica na Prešernovem trgu 29. septembra ob 8.30. — **Streljanje — ženske:** na istem mestu.

Namizni tenis — moški: tekmovanje se bo pričelo 16. oktobra ob 18. uri v telovadnici osnovne šole v Novem mestu — **Namizni tenis — ženske:** prav tam.

Vlečenje vrvi: Stadion bratstva in enotnosti 29. septembra ob 8.30.

Plavanje — moški in ženske: Dolenjske Toplice 7. julija ob 9. uri.

Pohod v neznano: 1. september.

Balinanje — moški: od 20. do 30. septembra.

Šah: od 1. oktobra dalje.

Atletika — moški in ženske: Stadion bratstva in enotnosti 22. septembra, pričetek ob 9. uri.

Da bi bila javnost čimbolj poučena o vseh tekmovanjih, so organizatorji preskrbeli posebne table, na katerih bo točno razvidno, kdaj se kakšno tekmovanje pričenja. Prav tako bomo v našem listu sproti opozarjali na termine, ki so določeni za posamezne panoge.

Da bi vse tiste, ki so lani sledili izredno zanimivemu in napetemu tekmovanju, spomnili na dosdanje uspehe športnih iger, smo se odločili, da navedemo nekoliko lanskih rezultatov. Končni vrstni red je bil naslednji: 1. **SGP Pionir** 1560 točk, 2. **Novoteks** 1520, 3. **ONZ** 788, 4. **Novoles** 690, 5, **IMV** 635, 6. **ŽTP** 600, 7. **ObLO** 460, 8. **KGPK**, 9. **Železnina**, 10. **Iskra (Šentjernej)** itd.

Lanskoletni zmagovalci v posameznih panogah:

Streljanje: v moški konkurenci so zmagali tekmovalci ONZ pred Pionirjem in Novolesom II. Pri ženskah so zmagale strelke Pionirja pred Novolesom IV in Novoteksom.

Odbojka: v ženski konkurenci so zmagale odbojkarice Pionirja pred Novoteksom in KGPK. Pri moških je zmagal Novoteks pred Prosveto in ObLO Novo mesto.

Mali rokomet: pri moških so bili najboljši igralci iz Novoteksa, za njimi ŽTP in Pionir. Med ženskami je bilo samo srečanje za prvo in drugo mesto med Novoteksom in Pionirjem; zmagale so igralke Novoteksa.

Mali nogomet: zmagali so nogometaši Pionirja pred IMV in Novoteksom.

Balinanje: zmagala je druga ekipa Pionirja pred ONZ I. in ŽTP I.

Vlečenje vrvi: 1. ONZ, 2. KGPK, 3. ŽTP.

Atletika: v atletiki sta bila najboljša Prosveta in Novoteks. Pri moških: 1. Prosveta, 2. Novoteks, 3. ONZ. Ženske: 1. Novoteks, 2. Pionir, 3. Pletilstvo (Mirna peč).

Kegljanje: moške ekipe: 1. ObLO, 2. IMV II., 3. Novoteks. Ženske ekipe: 1. Pionir, 2. Novoteks, 3. Novoles.

Namizni tenis: 1. IMV, 2. Pionir, 3. Novoteks. Pri ženskah pa je bil vrstni red naslednji: 1. Pionir, 2. Novoteks.

Šah: 1. do 4. mesto: Sodišče, IMV, ObLO in Novoles.

Pokal množičnosti je na zaključni prireditvi prejel kolektiv Železnine, ki je bil najbolj množično zastopan. Kdo bo letos najboljši oziroma katere ekipe bodo zmagale, bomo lahko videli šele jeseni.

—d

ŠPORTNI DAN NA NOVOMEŠKI OSEMLETKI

Učni zbor in dijaki novomeške osemletke so izkoristili zadnje dneve pouka za športni dan. V ponedeljek, 24. junija, so se že ob osmih zbrali pred šolo in od tam odšli na igrišče na Loko in na svoje igrišče za šolo. Potem so začeli s tekmovanji. Šesti razredi so se pomerili v rokometu, sedmi v košarki, ostali pa so odšli v naravo in se tam žogali ter igrali druge igre. Ves dopoldan se je čul na Loki živžav razigrane mladine, ki je v veselih igrah pozabila na šolske težave. Na asfaltnem košarkarskem igrišču so dijaki sedmega razreda dosegli v košarki naslednje rezultate: iz dveh skupin sta se uvrstila v finale 7. a in 7. c. V finalu je nato 7. a premagal 7. c z 12:5. Sledili so 7. e, 7. b, 7. f in 7. d.

Med posamezniki bi veljalo omeniti Skobeta in Greina. Istočasno so igrala tudi dekleta, prav tako v dveh skupinah. Zmagovalec je postal 7. e, ki je v finalu premagal 7. b, sledili so 7. a, 7. d, 7. f in 7. c. Finale je bil nadvse razburljiv, saj so zmagovalke šele v podaljšku dosegle koš in zmagale z 12:10. Med posameznicami se je izkazala Branka Ahčin.

Zanimive so bile tudi rokometne tekme. Kakor v košarki so tudi tu sestavili dve skupini. Pri fantih je v borbi za prvo mesto 6. b premagal 6. f s 5:2, tretji je bil 6. e, ki je s 6:0 premagal 6. a, peto mesto pa si je priboril 6. d, potem ko je s 7:0 premagal 6. c. Dekleta 6. c razreda pa so popravile slab uspeh fantov in zmagale pred 6. b, 6. a, 6. e, 6. d in 6. f.

Vsekakor je zadnji športni dan šole »Katja Rupena« lepo uspel in je minil v splošno zadovoljstvo nastopajočih, ki so veseli in z žarečimi očmi zapuščali igrišča v upanju, da se bodo sedaj, ko je pouka konec, še vračali na magične pravokotnike, kjer se bodo sprostili in razživeli ter si nabrali novih moči za naslednje šolsko leto.

-al

NOGOMET V NOVEM MESTU

Borec : Bela krajina 3:0 pf
Kočevje : Elan 3:2 (0:0)

V nedeljo so bile odigrane tekme prvega kola za CUP SFRJ okraja Ljubljana. V Novem mestu sta bili predvideni dve srečanji; ob devetih dopoldne bi morala igrati Borec in Bela krajina, vendar gostje iz neznanih vzrokov niso prišli na teren. Tako je sodnik More zaključil tekmo s 3:0 p. f. za Borec.

Popoldne ob 15.30 sta se pomerila domači Elan in gostje iz Kočevja. V začetku je bila tekma dokaj neurejena; prednost so imeli gostje, saj so bili zelo pogosto pred vrati domačinov. Šele v drugem polčasu so gostje povedli z 1:0 (Radosavljević v 48. min.). Domačini so v 59. min. po Štefaniču izenačili, v 62. min. pa je bil ponovno uspešen Štefanič, tako so domačini prišli v vodstvo z 2:1. Žal je bilo to veselje zelo kratko; že v 75. min. je Radosavljević izenačil na 2:2. Končni rezultat je postavil Šafec v 88. min. Tako se je srečanje končalo z rezultatom 3:2 za goste.

Tekmo je vodil Zec iz Ljubljane, ki je kljub manjšim napakam sodil še kar zadovoljivo.

Potrebno je spregovoriti nekaj besed o domačinih. Kot je športni javnosti znano, smo lani veliko slišali o Elanu, celo o razformiranju kluba. Kljub temu smo ga spet videli na igrišču. Mestoma je bila igra lepa, žal pa moštvo še ni dovolj uigrano. Škoda, da ni bilo vseh igralcev, tako da so morale zopet igrati rezerve. Klub računa z vsemi igralci, zato so tudi vsi dolžni spoštovati disciplino. Žal je 5 minut pred tekmo bilo na stadionu komaj 10 igralcev! Torej se stara napaka kluba ponavlja! Dobro bi bilo, da bi moštvo s pripravami nadaljevalo bolj resno, saj bo v jesenskem delu vključeno v redno tekmovanje NP Ljubljane in bo tekem dovolj.

šf

Odbojkarji končno tretji

Partizan (N. mesto) : OK Kanal 3:0 (15:5, 15:5, 15:10)

Zaostalo srečanje moške republiške odbojkarske lige je bilo bolj formalnega značaja, saj ni moglo spremeniti končnega vrstnega reda, ki je bil že določen po srečanju v prejšnjem tednu. Tekma pa je domačim odbojkarjem precej pomenila, saj so imeli z odbojkarji iz Kanala neporavnane račune. Hkrati pa je krepka zmaga dobra rezerva za jesensko zaključno tekmovanje.

Srečanje je pokazalo, da so domači odbojkarji v izredni formi. Izid je stvaren. Gostje razen v zadnjem setu niso nudili večjega odpora in v celotnem srečanju niso nikoli vodili. Sicer borbena ekipa iz Kanala ni bila niti senca tistega kot nekoč. Brez volje in truda, ki jim ga trenutno manjka, verjetno ne bodo prišli daleč, tudi mesto na koncu tabele je realno merilo njihove trenutne moči.

Naši odbojkarji so pristali na solidnem tretjem mestu, ki nekako odgovarja njihovi trenutni moči. Če upoštevamo, da so se lani v kvalifikacijah borili celo za obstanek, je tretje mesto brez dvoma uspeh.

ol.

Ženska republiška odbojkarska liga

OK LJUBLJANA : PARTIZAN 3 : 0 (15 : 4, 15 : 5 15 : 7

Zaostalo odbojkarsko srečanje med lanskoletnimi zveznimi ligašicami, žensko ekipo Ljubljane in Partizanom iz Novega mesta se je končalo s prepričljivo zmago domačih. Če bi sklepali samo po rezultatu, bi marsikdo mislil, da so Partizanove odbojkarice igrale podrejeno vlogo. Rezultat pa ni pravo merilo situacije na igrišču. Res je, da so bile domačinke boljše, še zdaleč pa niso prikazale igre, ki je primerna ugledu zveznega ligaša. Imele so precej sreče, da so Novomeščanke prikazale eno svojih najslabših iger. V veliki meri so jim gostje same pomagale s svojo prav začetniško igro.

Upamo, da bo jesensko srečanje v Novem mestu potekalo povsem drugače.

—ol

Modelarji v novih prostorih

Letalski modelarski klub Novo mesto se je letos preselil v nove prostore, ki so mnogo primernejši od dosedanjih. V stari pošti, v nekdanji telefonski centrali, so si uredili lepo delavnico, v kateri se dan za dnem zbirajo in se ukvarjajo z modeli. Okoli 200 tisoč dinarjev, toliko, kot so potrebovali za ureditev, sta jim prispevala občinski odbor Ljudske tehnike iz Novega mesta in Občinska zveza prijateljev mladine. Letos se je v dveh tečajih izšolalo 28 modelarjev, ki so opravili praktični izpit in uspešno izdelal model jadralnega letala. V nedeljo, 23. junija, so se pomerili na tekmovanju na prečenskem letališču. Med najboljšimi mladimi modelarji sta bila Stanko Jarc iz Prečne in Janez Penca iz Novega mesta. Republiškega tekmovanja jadralnih modelov, ki bo v nedeljo, 30. junija, se bo udeležilo 5 tekmovalcev iz modelarskega kluba Novo mesto.

PIONIR - dolenjski balinarski prvak

V Novem mestu je bilo v nedeljo na igriščih v Bršlinu prvenstvo Dolenjske v balinanju. Nastopilo je šest ekip, ki so igrale v dveh skupinah. Pohvaliti je treba udeležbo ekipe iz Trebnjega, ki se je šele ustanovila. Odsotna pa je bila ekipa Kočevja, ker gradijo dvostezno igrišče ter nimajo možnosti za trening.

V prvi grupi so bile odigrane tri tekme. Tako je Trebnje premagalo Krško s 13:10, Železničar pa Trebnje 13:6. V odločilni igri za drugega finalista sta se ponovno srečala Krško in Trebnje, vendar so igralci Krškega zmagali 13:8.

V drugi skupini je Borac z lahkoto premagal ONZ 13:5. Zelo zanimiva je bila igra med Pionirjem in Borcem. Vodil je Pionir 12:7, vendar je Borcu uspelo znižati na 12:11, nakar je Pionir le dosegel še odločilno točko ter zmagal 13:11. Ekipa Borca je prikazala lepo igro ter spada med najboljše dolenjske ekipe. V ponovni tekmi je nato Borec odpravil ONZ s 13:3. Tako so se plasirali v nadalnje tekmovanje Pionir in Borec iz druge skupine, iz prve pa Železničar in Krško.

Finalno tekmovanje je bilo na igrišču Železničarja. Tu so se štiri ekipe borile najprej, kateri dve ekipi se bosta uvrstili v republiško ligo ter katera bo letošnji prvak Dolenjske.

V prvi igri sta se srečali ekipi Pionirja in Krškega. Zmagal je Pionir 13:12. Železničar in Borac sta igrala drugo igro. Železničar je zmagal 13:7.

V naslednji igri sta se srečala premaganca Železničar in Krško. Železničar je zmagal 13:6. V igri zmagovalcev je Pionir premagal Borca z visokim rezultatom 13:2.

Sledila je odločilna igra za drugega zastopnika v republiški ligi. Ekipi Borca se je poznala utrujenost zaradi celodnevnega igranja na soncu ter ni nudila mnogo odpora lanskemu zastopniku v republiški ligi Železničarju, ki je zmagal 13:0.

Tako sta se srečala v finalni igri stara nasprotnika Pionir in Železničar. Igro je pričel Pionir, ki je vztrajno nabiral točko za točko ter vodil 8:1. Tedaj pa je nastal preobrat na igrišču. Nato je Železničar dosegel nekaj zaporednih točk in znižal na 8:6, vendar je Pionir le zabeležil zmago 13:10. Tako je ekipa Pionirja, ki je igrala v postavi Hren, Plantan, Vovko in Barbič, osvojila naslov letošnjega balinarskega prvaka Dolenjske. Na republiško prvenstvo pa sta se uvrstili ekipi Pionirja in Železničarja.

Vrstni red: 1. Pionir, 2. Železničar, 3. Borac, 4. Krško, 5. Trebnje in 6. ONZ.

(en)

PIONIR PRVI V BALINARSKI LIGI

Prejšnji teden je bilo zaključeno tekmovanje v novomeški balinarski ligi, ki je en mesec pritegovalo na igrišča novomeške balinarje, člane sedmih klubov, ki so tekmovali v občinski ligi.

V zadnjih kolih so bila zanimiva predvsem srečanja med vodilnimi klubi. Tako je Pionir premagal Borca 13:6 in 13:8. Pionir je igral z ONZ neodločeno 13:7 in 7:13. Najbolj zanimivi pa sta bili zadnji tekmi. Najprej sta se na Drski srečali ekipi, ki sta vodili na lestvici: Železničar in Pionir. Prvo igro je dobil Pionir 13:3. Najbolj napeta je bila druga igra na koncu, ko je Železničar vodil 12:11, vendar je Pionir zmagal 13:12. **Obenem je Pionir dosegel tudi prvo mesto v balinarski ligi Novega mesta z eno točko prednosti pred Železničarjem.**

Zelo zanimiva je bila tudi tekma zadnjega kola med Borcem in ONZ, ki se je končala neodločeno (4:13 in 13:11).

Rezultati: 5. kolo: Novoles : Železničar 0:13, 0:13, Pionir : ONZ 13:7, 7:13, Poštar : Novoteks 13:8, 13:10. — 6. kolo: Poštar : ONZ 0:13, 13:9, Pionir : Železničar 13:3, 13:12, Borac : Novoteks 13:8, 13:5. — 7. kolo: Novoles : Poštar 3:13, 13:10, Železničar : Novoteks 13:4, 13:4, Borac : ONZ 4:13, 13:11.

(en)

Strelsko ligaško tekmovanje

Te dni so novomeški strelci končali ligaško tekmovanje z MK puško. V tem tekmovanju je nastopalo šest SD, ki so se z vso vztrajnostjo borile do konca, razen SD Novoteks, ki je že pri drugem kolu odstopila. Vzrok odstopa nam ni znan, pač pa se vidi iz dveh kol, da imajo v družini dobre strelce in bi bilo napačno, če bi družina prenehala gojiti ta šport, ki se je v Novem mestu zadnji čas zelo razvil.

Rezultati:

SD Pionir, Novo mesto, 8 točk, 5150 krogov (od 7500 možnih); SD Železničar, Novo mesto, 8. točk, 4694 krogov; SD Novoles, Novo mesto, 6 točk, 5053 krogov; SD Borac, Novo mesto, 6 točk, 4838 krogov; SD Lojze Dragan, Novo mesto, 2 točki, 3961 krogov, SD Novoteks, Novo mesto, 0 točk, 1419 krogov.

V tem tekmovanju so dosegli posamezniki: 1. Marjan Kos (SD Pionir) 1147 krogov od 1500 možnih, 2. Božo Kopina (SD Pionir) 1098, 3. Milan Knap (SD Pionir) 1036, 4. Simo Mrkšič (SD Borac) 996, 5. Alojz Antončič (SD Železničar) 916, 6. Milan Vukmanovič (SD Lojze Dragan) 817, 7. Zvone Tomažin (SD Lojze Dragan) 779 krogov.

Poleg zaključka ligaškega tekmovanja je imel ObSO 23. junija tekmovanje za občinsko prvenstvo z MK puško za vse SD v občini Novo mesto. Prijavilo se je 6 ekip, nastopile pa so le 3 ekipe in dosegle naslednje rezultate:

SD Pionir I. 669 krogov od 900 možnih,
SD Pionir II. 516 krogov,
SD Novoles 419 krogov.

Tekmovalcem ObSO čestita ter poziva vse, ki so predvideni, oziroma ki so dosegli normo za okrajno prvenstvo, da se krepko pripravijo za nedeljo, 29. junija, za okrajno prvenstvo v Ljubljani.

M. P.

Trije Novomeščani v reprezentanci

Tine Zaletelj in Marjan Špiler bosta nastopila v atletskem dvoboju z Bolgarijo v Sofiji, mlada igralka namiznega tenisa Irena Mikec pa na evropskem mladinskem prvenstvu v Duisburgu (Zah. Nemčija)

Marsikoga bo naslov presenetil. Že dolgo nismo namreč slišali, da bi se ta ali oni športnik iz Novega mesta »prerinil« v izbrano državno vrsto v tej ali oni panogi. V tem pogledu je nekakšen »poslednji Mohikanec« tekačica Jelka Hude, ki je nekajkrat nastopila v majici z državnim grbom na tekmovanjih za prvenstvo Balkana v krosu in na krosu časopisa »Humanité« v Parizu.

Pred dnevi smo iz časopisja zvedeli za izjavo zveznega atletskega kapetana Velimira Ilića, ki je naštel, kdo so kandidati za državno reprezentanco v srečanju z Bolgari v Sofiji. Med številnimi imeni sta tekrat tudi dva Novomeščana — **sprinter Tine Zaletelj, ki kandidira za nastop v teku na 100 m in v štafeti 4x10 m, ter metalec kopja Marijan Špilar.**

Zaleteljev nastop v teku na 100 m še ni trden, ker ima letos več tekačev precej enake čase. Njegov letošnji najboljši čas je 10,9, z lanskim 10,6 pa bi bil prav gotovo tudi naš predstavnik v teku na 100 metrov. Njegov nastop v reprezentančni štafeti pa je zagotovljen, saj ga štejejo za najboljšega tekača tretje predaje v Jugoslaviji. Zaletelj se zadnje čase uveljavlja tudi v skoku v daljino. Je letošnji prvak Slovenije v tej disciplini (699 cm), strokovnjaki pa pravijo, da bo prvikrat, ko bo tekmoval na suhem tekališču, preskočil 7 metrov.

Špilar služi vojaški rok v JLA, vendar so ga kot kandidata za državno atletsko reprezentanco premestili iz Makedonije v športno četo v Beograd (tam je bil vse do letošnjega februarja tudi Tine Zaletelj), kjer bo imel precej boljše pogoje za trening kot doslej. Je že sedaj v prav dobri formi in stalno presega 70 metrov, njegov najboljši letošnji rezultat pa je 72,60 m. V reprezentanci bo nastopil poleg Sarajevčana Miletića, ki je že nekaj let državni prvak.

Tretji Novomeščan, ki bo zastopal barve Jugoslavije v mednarodni konkurenci, bo mlada igralka namiznega tenisa Irena Mikec. Zvezni kapetan za juniorje Nikola Uverić jo je uvrstil v mladinsko reprezentanco SFRJ na podlagi velikega uspeha in zelo dobre igre na zadnjem državnem prvenstvu v začetku junija v Zrenjaninu. Tam je v finalu štirih najboljših mladink Jugoslavije osvojila prvo mesto, medtem ko je v konkurenci članic po porazu z državno prvakinjo Pirčevo zasedla 5. mesto. Mikčeva bo skupaj z Mitrovićevo iz Zenice (zanimivo je, da sta obe izraziti napadalki!) nastopila na ekipnem in posamičnem mladinskem prvenstvu Evrope, ki bo v začetku julija v zahodnonemškem mestu Duisburg. Po prvnestvu bosta obe mladinski ekipi (moško sestavljajo Korpa, Šurbek in Roth) potovali še v Francijo, Holandijo in Anglijo, kjer bodo igrali na nekaterih turnirjih in v prijateljskih dvobojih.

Nastop treh Novomeščanov v državnih reprezentancah pomeni velik uspeh novomeškega športa, saj je vsa trojica začela svojo športno kariero v Novem mestu. Prva dva sta žela prve uspehe pod uspešnim strokovnim vodstvom prof. Jožeta Glonarja, za sedanje uspehe pa ima precej zaslug tudi uspešno delo v športni četi JLA v Beogradu. Mikčeva, čeprav v težkih pogojih, še vedno trenira v Novem mestu pod vodstvom trenerja Ivana Kapša, ki ima prav tako veliko zaslug za njene zadnje uspehe.

fm

Dane Rifelj ujel 212 rib

Ribiška družina Novo mesto je v nedeljo, 23. junija, priredila v Dol. Toplicah uspelo družinsko tekmovanje v lovu rib. Tekmovanje je bilo 8. po vrsti, zbralo se je 25 ribičev, kar je za 400 članov, kolikor jih šteje družina, vsekakor manj, kot bi bilo želeti. Prvo mesto je zasedel Dane Rifelj, ki je ujel 212 rib, drugo Silvo Požar, ki jih je ujel 107, in tretje Ivo Podrgajs, ki mu je lovska sreča namenila 97 rib. Tekmovanja so se udeležili tudi mladinci, med katerimi bi bil najboljši Marko Picek, ki je uplenil 40 rib, sledi mu Branko Suhi (mlajši), ki jih je ujel 19, tretje mesto pa je zasedel Čedo Jakovljević, ki je ujel 17 rib.

V ponedeljek začetek delavskih športnih iger

24. junija so se začele tradicionalne delavske športne igre novomeške občine. V moški konkurenci je 25 sindikalnih podružnic prijavilo 227 ekip, 12 sindikalnih podružnic pa 36 ženskih ekip. Prvi dan so bila na sporedu tekmovanja v kegljanju; med seboj so se v posameznih disciplinah pomerile tudi ženske.

Prvenstvo SRS v košarki za mladinke

Novomeški košarkarski delavci so dobili te dni veliko priznanje, ko jim je Košarkarska zveza Slovenije poverila organizacijo letošnjega slovenskga prvenstva za mladinke, ki bo v soboto, 29., in v nedeljo, 30. t. m., na asfaltnem igrišču na Loki. V ta namen bodo montirali na igrišče še luči, tako da tekem ne bo treba igrati v največji vročini. Na prvenstvu bo sodelovalo 10 do 12 moštev. Imena, kot so Olimpija, Slovan, Maribor, Branik in druga, jamčijo, da bodo tekme kvalitetne in zato bodo ljubitelji košarke prav gotovo prišli na svoj račun.

—al

Nova zmaga Svobode iz Krmelja

V nedeljo je bila odigrana prijateljska rokometna tekma med Svobodo iz Krmelja in prvakom dolenjske podzveze Partizanom iz Dobrega polja. Zmagali so krmeljski igralci z rezultatom 27:14 (12:6). Prve minute igre so pripadale gostom, nakar so se domači razigrali, prišli v vodstvo in ga obdržali do konca. Pri gostih je bil najuspešnejši Pugelj, pri domačinih pa Zaman. Krmeljčanom so pomagali številni navijači, ki so do konca spodbujali igro. — Vreme in igrišče sta bila ugodna za igro, sodnik pa je odlično opravil svojo nalogo.

M. K.

ZA NAŠE GOSPODINJE

A B C o margarini

Leta 1869 je francoski kemik Hippolyte Lege Moures odkril prvi način tehnološkega procesa za izdelavo margarine. Prva leta po tem odkritju so si proizvajalci margarine prizadevali, da bi novo živilo čimbolj — po vrednosti — približali svinjski masti, pozneje pa kravjemu maslu. Margarina, ki jo danes uporabljamo, pa je emulzija rastlinskih in živalskih olj ter maščob, pomešana z vodo ali posebno vrsto kislega mleka z obveznim emulgatorjem lecitinom. Za dodatke služijo: sol, dišave, naravne barve itd. Pomembna sestavina današnje margarine so vitamini, ki jih proizvajalci dodajajo po volji in potrebi in tako zagotavljajo potrošniku potrebno količino sestavin, ki so nujni za zdravo prehrano.

Danes poznamo številne načine za čimbolj enostavno in sodobno proizvodnjo margarine. Sem sodi v prvi vrsti avtomatizacija, ki krajša proizvodni proces, tako da porabi margarina na svoji poti od surovine do embaliranja kar najmanj časa. Gotovo pa je, da prav taki procesi terjajo od proizvajalcev veliko več strokovnega znanja in več skrbi pri izbiri surovin, kot je bilo to nekoč v navadi.

Naša domača margarina ni prešla vseh teh prvih in poznejših proizvodnih obdobij, pač pa se njeni proizvajalci s pridom poslužujejo najnovejših dosežkov na področju njene izdelave.

In prednosti današnje margarine? Če jo primerjamo z ostalimi trdimi jedilnimi maščobami — s svinjsko mastjo ali kravjim maslom — lahko ugotovimo, da je glede na kalorije tako rekoč enakovredna kravjemu maslu, saj ima 1 kg 7850—7950 kalorij. Če upoštevamo preostale sestavine v margarini, ki jih proizvajalci po želji in okusu spreminjajo in dodajajo, lahko trdimo tudi, da ima margarina glede hranljivosti prednost pred svinjsko mastjo.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Petek, 28. junija: **Zorana**
Sobota, 29. junija: **Peter in Pavel**
Nedelja, 30. junija: **Emilija**
Ponedeljek, 1. julija: **Bogo**
Torek, 2. julija: **Marija**
Sreda, 3. julija: **Nada**
Četrtek, 4. julija: **Dan borca**

Čestitka

PETRU GORENCU iz Malkovca, ki je pri vojakih v Petrinji, čestitajo za 21. rojstni dan in god vsi domači.

ZAHVALE

Vsem, ki so mi kakorkoli pomagali in mi nudili prvo pomoč pri prometni nesreči 26. maja v vasi Vrbovec pri Dobrniču, se za njihovo požrtvovalnost iskreno zahvaljujem, posebno pa Francu Strniši iz Vrbovca, šolskemu upravitelju Pleskoviču iz Dobrniča, Smoliču iz Vavpče vasi in fantom iz Šahovca.

ANTON BOBNAR,
Semenogojsko posestvo Šelo pri Radohovi vasi

Zahvala vsem, ki ste ob prerani izgubi našega dragega moža, očeta, brata, svaka in strica

KARLA NOVAKA

v tako lepem številu spremili v njegov poslednji dom in mu darovali toliko lepega cvetja. Zahvaljujemo se tudi govornikom za poslovilne besede ob odprtem grobu, pevcem, gg. duhovnikoma in vsem, ki so nam v težkih dneh stali ob strani. Posebno se zahvaljujemo Jožetu Kostevcu za njegovo požrtvovalnost, da ga je iz tujine pripeljal v rodno hišo.

Žalujoči: žena, otroci in ostalo sorodstvo.

Šentlenart-Brežice, 18. jun. 1963.

ZAHVALA ZVEZI BORCEV

Občinskemu odboru združenja borcev Videm-Krško se iskreno zahvaljujeva za vso pozornost in pomoč v času štiriletnega šolanja. Enako tudi tov. Burjevi iz Kostanjevice. — **MARIJA TURK** in **ALBINA ZAGORC.**

MALI OGLASI

PAR KONJ, komate in voz prodam. Zglasite se v Germovi 2, Novo mesto.

ENODRUŽINSKO HIŠO prodam v Novem mestu. Naslov v upravi lista (3177-63).

SUHE SMREKOVE DESKE in betonske zidake prodam. — Irča vas 2.

156 LITROV SLIVOVKE prodam. Naslov v upravi lista (3172-63).

PLINSKI ŠTEDILNIK, skoraj nov, ugodno proda Vahter, Vrhovčeva 5, Novo mesto.

UPOKOJENEC želi oskrbo pri dobrosrčni manjši in simpatični posestnici hiše ali dvosobnega stanovanja. Plača dobro. Ponudbe v upravo lista pod »Brežice ali predmestje«. (513-63)

DO 10.000 DIN NAGRADE da poštena šivilja tistemu, ki ji odstopi sobo v Sevnici. Naslov: poštno ležeče 37—18, pošta Blanca.

ENOSTANOVANJSKO HIŠO ali sobo kupim v lepem kraju blizu trgovine. Najraje pri starejših ljudeh, nudim pomoč. Naslov v upravi lista (3175-63).

PRODAM majhno kmečko zidano hišico na hribčku, 4 km iz Novega mesta. Naslov v upravi lista (3178-63).

ZDRAVILISCE ROGAŠKA SLATINA: proti sladkorni bolezni, protinu in tolščavosti (bolezenskemu debelenju) pomaga rogaški DONAT vrelec. Dobite ga v trgovinah podjetja »Himeljnik« v Novem mestu in »Reses«, Videm-Krško.

SLUŽBO DOBITA: dekle od 20 do 30 let starosti in fant od 24 do 30 let, vojaščine prost. Stanovanje in hrana priskrbljena, plača po dogovoru. Ponudbe pošljite na naslov: Milan Žitnik, Gorenja vas — Reteče 6, p. Skofja Loka.

UGODNO PRODAM lepo ohranjeno kuhinjsko opremo, vzidljiv štedilnik z dvema pečicama in ploščice. Naslov v upravi lista.

PRIMO NSU 175 ccm ugodno prodam. — Naslov v upravi lista (3179-63).

KINO

Brestanica: 29. in 30. junija italijanski barvni film »David in Goljat«, 3. in 4. julija jugoslovanski film »Nadšetivilnas«.

Brežice: 28. in 29. junija francoski film »Vrvica na vratu«, 30. junija in 1. julija mehiški barvni film »Jaz pustolovec«.

Črnomelj: 28. in 30. junija italijanski barvni film »Ljubim, ljubiš«.

Dolenjske Toplice: 29. in 30. junija italijanski barvni film »Poslednji raja«.

Kostanjevica: 30. junija italijanski barvni film »Sin rdečega gusarja«.

Metlika: 29. in 30. jun. ameriški film »Ni imena na izstrelku«, 3. julija ameriški film »Past za dekleta«.

Mokronog: 29. in 30. junija ameriški film »Obračun na Atlantiku«.

Novo mesto — Krka: od 28. junija do 1. jul. nemški film »Skrivnost Ye« (»Gorska rožа«), od 2. do 4. julija sovjetski film »Ivanovo otroštvo«.

Semič: 30. julija švedski film »Nasmeh poletne noči«.

Sevnica: 29. in 30. junija ameriški film »Aleksander Veliki«.

Šmarjeta: 30. junija slovenski film »Družinski tednik«.

Trebnje: 29. in 30. junija jugoslovanski film »Deveti krog«, 4. julija jugoslovanski film »Veter je prenehal ob zori«.

Žužemberk: 30. junija ameriški barvni film »Zbogom, orožje«.

GIBANJE PREBIVALSTVA

MATIČNI URAD SEVNICA

V maju sta se rodila izven bolnišnice 1 deček in 1 deklica.

Poročili so se: Stanislav Gorenc, poljedelec iz Podlipe, in Marija Jordan, poljedelka iz Zavratca; Ivan Hočevar, kmet iz Mačkovca, in Marija Dolinšek, gospodinjska pomočnica z Bučke; Rudi Kajtna, poljedelec iz Žirovnice, in Hilda Jazbec, poljedelka iz Ledine; Jože Jazbec, poljedelec iz Ledine, in Štefi Kozinc, poljedelka z Mrzle planine; Franc Češek, upokojenec iz Praprotnega, in Uršula Mlinarič, gospodinja iz Žurkov dola; Anton Križnik, delavec, in Matilda Zveglič, poljedelka, oba z Mrzle planine; Ivan Kozinc, poljedelec iz Fodvrha, in Anica Tome, gospodinjska pomočnica z Žigarskega vrha; Franjo Jelančič, delavec iz Baničeva, in Marija Tomažič, delavka iz Sevnice; Alojz Kovač, delavec iz Loga, in Terezija Kozinc, delavka iz Metnega vrha; Štefan Robar, kovinostrugar, in Mimi Baumkirhber, uslužbenka, oba iz Sevnice; Jože Dušak, delavec, in Štefi Legvart, delavka, oba iz Sevnice; Jože Kuhar, delavec iz Šmarja, in Erna Drnjač, uslužbenka, oba iz Sevnice; Jože Duzina, delavec, in Angela Gostej, poljedelka, oba iz Podgorja.

Umrli so: Toni Plaušteiner, uslužbenec iz Sevnice, star 29 let; Ivan Brečko, invalidski upokojenec iz Sevnice, 64 let; Katarina Horjak, preužitkarica iz Ledine, 73 let; Jože Škerl, upokojenec iz Sevnice, 76 let; Marija Močivnik, upokojenka iz Brezovega; Marija Kolman, preužitkarica iz Drožanja; Matija Klenovšek, upokojenec iz Brega, 66 let; Neža Obrez, oskrbovanka iz Loke, 70 let; Ivan Ifčić, preužitkar s Pokleka, 85 let; Jože Černe, soc. podpiranec iz Male Hubajnice, 80 let; Marija Kalčič, oskrbovanka iz Arta, 76 let; Jožefa Blatnik, gospodinjska pomočnica iz Gor. Orel, 37 let.

MATIČNI URAD NOVO MESTO

V času od 17. do 24. junija je bilo rojenih 16 dečkov in 11 deklic.

Poročili so se: Anton Laknar, logar iz Gor. Vrhpolja, in Terezija Jakše, poljedelka iz Hrastja; Jože Speh, strojni ključavničar iz Šmihela, in Jožefa Medle, krojačica iz Ragovega; Ciril Smolič, železobrusač iz Izole, in Frančiška Turk, bolničarka z Dol. Težke vode; Jože Deželan, avtomehanik iz Vel. Brusnic, in Terezija Puntar, gospodinja iz Spodnjega Starega grada; Andrej Princ, uslužbenec z Broda, in Gertruda Pikl, uslužbenka iz Cegelnice.

Umrl je Franc Kuhar, upokojenec iz Kočevja, 55 let.

Iz novomeške porodnišnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Jožefa Kastelic iz Gabrja — Martina, Terezija Pečarič iz Čuril — Alojza, Ana Novak iz Vavpče vasi — Jožeta, Mihaela Lumpert z Golobinjeka — Mihaelo, Marija Mikolavčič iz Stare vasi — Bojano, Ana Brulc iz Dolnjega Suhadola — Franca, Jožefa Tokstor z Malega Slatnika — Lilijano, Majda Borštnar iz Gornjega Lakenca — Zlatko, Ana Hrovat iz Podgozda — Janeza, Jožefa Vrtačič iz Malih Brusnic — Petra, Frančiška Ogorevc iz Krškega — Matjaža, Ivanka Turk iz Hrastja — Tončko, Ana Jevnikar iz Mokronoga — Mojco, Nada Darmanovič iz Črnomlja — Miljano, Jožefa Sašek z Zajčjega vrha — Jožeta, Stefka Mirt iz Krmelja — Gusto, Marija Bregar iz Grmovelj — Katarino, Jožica Mrgole iz Zbur — Jožico, Albina Frančič iz Dolnje Straže — deklico, Jožefa Fabjan iz Malega Lipja — dečka, Jožefa Klemenčič z Dolža — dečka, Marija Rajk iz Gabrja — deklico, Olga Borštnar z Mirne — dečka, Ana Redek iz Mačkovca — dečka, Ljuba Furdi iz Starega Loga — deklico.

Iz brežiške porodnišnice

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Jožica Smajgel iz Brezine — Antona, Marija Polovič iz Mihalovca — Marijo, Terezija Galič iz Obrežja — Vido, Rozalija Blažinč iz Dobove — Miroslava, Justina Češnovar iz Vidma-Krškega — Stanislava, Marija Nagoda iz Brežic — Karmen, Terezija Bučar iz Senuš — Olgo, Ana Žmavc iz Pišec — Ksenijo.

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoč v novomeški bolnišnici: **Stipa Klarič**, delavca iz Jugorja, je podrl mopedist; poškodovano ima glavo; **Marija Žiberl**, hči uslužbenca iz Rovišča, je padla z motorja in si poškodovala levo roko in levo nogo; **Janez Meznar**, delavec z Velikega Slatnika, je padel s kolesa in si poškodoval desno koleno; **Katarina Struna**, žena upokojenca iz Meniške vasi, je padla po stopnicah in si poškodovala glavo in prsni koš; **Anton Strniša**, sin upokojenca iz Dolenjskih Toplic, je padel z ograje in si poškodoval desno roko v rami; **Jože Gerkšič**, kmetijski tehnik iz Potoka, se je pri Straži zaletel z motorjem v avtomobil; poškodoval si je levo nogo; **Anton Naglič**, delavec iz Livodlja, je padel z motorjem in si poškodoval glavo.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: **Ivan Bambič**, mizar iz Dol. Skopic, si je pri padcu s kolesa poškodoval glavo; **Ivan Ruškan**, delavec iz Brežic, si je pri padcu s kolesa poškodoval glavo; **Jože Černe**, mizar iz Smarja, si je prerezal s steklom prst na levi roki; **Jožefa Kovačič**, gospodinja iz Drenovca, si je pri padcu zlomila desno nogo; **Franc Skrbina**, posestnik iz Bregov, si je pri padcu z voza zlomil desno nogo; **Marjan Urbančič**, sin delavca iz Čanj, si je pri padcu z drevesa zlomil desno roko; **Franc Kerin**, delavec iz Podlipe, si je pri padcu pod voz poškodoval glavo; **Franc Kunšek**, rudar s Senovega, si je pri padcu z mopedom poškodoval levo nogo; **Frančiška Kranjc**, gospodinja iz Smarja, si je pri padcu porezala žile na levi roki; **Branko Fabjančič**, sin delavca iz Sel, se je prevrnil s kolesom in dobil poškodbe po glavi; **Viki Taškor**, rudar iz Koprivnice, si je pri padcu z motorja poškodoval rebra in levo nogo; **Josip Zakman**, posestnik iz Kapelskega vrha, si je pri padcu s strehe poškodoval rebra; **Vinka Albina** s Senovega je nekdo podrl z motorjem in ima poškodbe na rokah in glavi; **Drago Kupinič**, sin delavca iz Laduča, si je s pločevino porezal levo nogo.

RAZPISI

Objava Zdravstvenega doma Novo mesto

Zdravstveni dom Novo mesto obvešča občane, ki bodo v času dopustov iskali zdravstveno pomoč, da ne bodo redno delale vse ambulante. Prosimo, da vzamete to omejitev z razumevanjem na znanje in se obračate na nas le v nujnih primerih.

Objava Zavoda za gluho mladino

Zavod za gluho mladino v Ljubljani obvešča, da bo sprejetih v šol. letu 1963-64 v zavod določeno število novih gojencev, predvsem v starosti od 5 do 10 let. Za sprejem prijavite otroke s toliko izgubo sluha, da v redni šoli ne morejo ali pa bi mogli napredovati.

Prijavi priložite izpolnjen prijavni list (DS obr. 1,12) ter izpisek iz matične knjige. Prijave pošljite do 15. avgusta 1963, zatem pa bo otroke pregledala tukajšnja sprejemna komisija.

Ravnateljstvo Zavoda za gluho mladino v Ljubljani.

Razpis delovnega mesta

Po sklepu seje UO podjetja razpisuje komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij **Obrtnega servisnega podjetja »Posavje«, Brežice, delovno mesto**

RAČUNOVODJE

Pogoji: ekonomist s petletno prakso ali srednješolska izobrazba z desetletno prakso v računovodstvu.

Osebni dohodki po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov podjetja.

Pismene ponudbe z navedbo šolske izobrazbe in dosedanje prakse sprejemamo do 1. avgusta 1963. Nastop službe je mogoč takoj ali po dogovoru.

Obrtno servisno podjetje »POSAVJE« — Brežice.

NESREČE

Brez voznika v nesrečo

22. junija ob 8. uri zvečer se je pripetila lažja prometna nesreča na parkirnem prostoru pri bencinski črpalki na Čatežu ob Savi. Mačaš Nemet, voznik tovornjaka s prikolico, je najprej pri bencinski črpalki točil gorivo, nato pa zapeljal nekoliko naprej in vozilo parkiral. Odšel je v restavracijo. Medtem pa je začel tovornjak sam od sebe lesti po parkirnem prostoru. Najprej je zavil v levo, porušil smernik in razsvetljavno luč, nato v desno, kjer se je zaletel v neko parkirano motorno vozilo in tam obstal. Čeprav večje materialne škode in telesnih poškodb ni bilo, je nesreča hud pouk za tiste voznike, ki ne pregledajo svojega vozila, preden ga zapuščajo. Nemet je pri svojem tovornjaku očitno pozabil na ročno zavoro.

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 4.05, 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 17.00, 19.30, 22.00. Pisan glasbeni spored od 5.00 do 8.00.

PETEK, 28. JUNIJA: 8.30 Nekaj vedre glasbe ob delu. 9.25 Petkovo simfonično dopoldne. 10.15 Iz repertoarja Marjane Deržaj in Stanota Mancinija. 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.15 KN — dr. Ivo Jelačič: Selekcija govedi na Hrvaškem. 12.25 Domači napevi za prijetno opoldne. 13.30 Drobne orkestralne skladbe. 14.05 V paviljonu zabavne glasbe. 15.15 Napotki za turiste. 16.00 Vsak dan za vas. 17.05 Dragulji iz oper. 18.45 Iz naših kolektivov. 19.05 Glasbene razglednice. 2.00 Četrt ure v nizozemski renesansi. 21.00 Godala v ritmu.

SOBOTA, 29. JUNIJA: 8.05 Poštarček v mladinski glasbeni redakciji. 9.10 Deset pianistov iz desetih dežel. 10.15 Sprehod po južnoameriških pampah. 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.15 KN — dr. France Vardjan: Uspehi in načrti vrtnarije v Čatežu. 12.25 Domači napevi za prijetno opoldne. 13.30 Obisk na Dunaju. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.15 Zabavni orkester Svend Asmussen. 16.00 Vsak dan za vas. 17.05 Gremo v kino. 18.45 Novo v znanosti. 19.05 Glasbene razglednice. 20.00 Po domače . . . 21.00 Za konec tedna — ples.

NEDELJA, 30. JUNIJA: 8.00 Mladinska radijska igra — Franjo Kumer: »Zlata vrtnica«. 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. 10.00 Se pomnite, tovariši . . . Ivan Tlaker-Luka: Mrtvi javki v spomin. 11.50 Nekaj taktov za dober tek. 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. 13.30 Za našo vas. 14.00 Koncert pri vas doma. 15.15 Trikrat pet. 19.05 Glasbene razglednice. 20.00 Številnim zvestim poslušalcem domačih napevov. 22.15 Skupni program JRT — studio Ljubljana.

PONEDELJEK, 1. JULIJA: 8.55 Za mlade radovedneže. 9.25 Ponedeljkovo dopoldne ob narodni pesmi. Po Savci navzdol . . . (pesmi in plesi jugoslovanskih narodov). 10.15 Za solista in ansambel. 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.15 KN — inž. Stojan Vrabl: Zaščita sadovnjakov v poletju. 12.25 Domači napevi za prijetno opoldne. 13.30 Zabavna glasba. 14.05 Morda si želite to poslušati? . . . 15.15 Ljubiteljem operetnih napevov. 16.00 Vsak dan za vas. 17.05 Glasbene uganke. 18.45 Na mednarodnih križpotjih. 19.05 Glasbene razglednice. 20.00 Trikrat petnajst. 21.05 Skupni program JRT — studio Sarajevo.

TOREK, 2. JULIJA: 8.35 Malo instrumentov — veliko glasbe. 9.10 Mojstri simfonije. 10.15 Zabavni orkester Bob Sharples. 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.15 KN — inž. Erik Eiselt: Razvoj živinoreje. 12.25 Domači napevi za prijetno opoldne. 13.30 Zabavna glasba. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 V torek na svidenje. 17.05 Koncert po željah poslušalcev. 18.10 Planinska oddaja — Odmevi s planin . . . 19.05 Glasbene razglednice. 20.00 Skupni program JRT — studio Zagreb.

SREDA, 3. JULIJA: 8.55 Otroške razglednice. 9.25 Popevke v sredo dopoldne. 10.30 Človek in zdravje. 10.40 Narodne pojeta v duetu Danica Filiplič in Greta Ložar. 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.05 KN — inž. Tatjana Brodnik: Kaj vpliva na skladiščno seme. 12.15 Domači napevi za prijetno opoldne. 13.30 V operi z Mirom Brajnikom. 14.05 Vedre in poskočne. 15.40 Amaterji pred našim mikrofonom. 16.00 Vsak dan za vas. 17.05 Promenadni koncert z deli jugoslovanskih skladateljev. 18.45 Ljudski parlament. 19.05 Glasbene razglednice. 20.00 Filharmonični orkester Sovjetskega radia dirigira Aleksander Gauh. 22.15 Skupni program JRT — studio Ljubljana.

ČETRTEK, 4. JULIJA: 8.00 Mladinska radijska igra — Ivo Zorman: »Eno samo življenje«. 9.05 Revija jugoslovanskih pevcev, orkestrov in ansamblov zabavne glasbe. 10.00 Nepredvideni dvoboj. Z golimi rokami po fašistih. 11.30 Vedra godala. 12.05 Plesni orkester RTV Ljubljana p. v. Bojana Adamiča. 12.25 Domači napevi za prijetno opoldne. 13.30 Hajduška in druge skladbe. 14.00 Naši borci pozdravljajo. 15.15 Lepe melodije. 16.10 Mladi iz NOB (reportaža). 17.30 Iz partitur zabavnih orkestrov RTV Ljubljana, Zagreb in Beograd. 18.46 Operetni napevi. 19.05 Glasbene razglednice. 20.00 Spomini partizanskih skladateljev. 22.15 Skupni program JRT — studio Sarajevo.

RAZPIS ŠTIPENDIJ

SVET DELOVNEGA KOLEKTIVA KOMUNALNEGA ZAVODA ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE

NOVO MESTO

razpisuje

1. **ENO ŠTIPENDIJO ZA ŠTUDIJ NA PRAVNI FAKULTETI**
   POGOJ: dovršena ustrezna srednja šola
2. **DVE ŠTIPENDIJI ZA ŠTUDIJ NA EKONOMSKI SREDNJI ŠOLI**
   POGOJ: dovršena osemletka.

Prošnje s kratkim življenjepisom dostavite svetu delovnega kolektiva komunalnega zavoda za socialno zavarovanje Novo mesto v roku 15 dni po objavi razpisa.

RAZPIS JAVNE DRAŽBE

VINO BREŽICE v prisilni likvidaciji

razpisuje

JAVNO DRAŽBO:

1. **rabljenih transportnih vinskih sodov**
2. **rabljenih avtomobilskih plaščev**
3. **filter za vino »Zenith«**
   proizvod Seitz, 40 plošč.

Javna dražba bo v ponedeljek, 1. julija 1963, ob 10. uri v kleti podjetja v Brežicah. Organizacije družbenega sektorja imajo prednost pri nakupu, zasebniki pa plačajo kupljene predmete v gotovini.

Obvestilo

NOVOMEŠKE LEKARNE

Obveščamo vse zdravstvene zavode, zdravilišča in prebivalstvo, da bomo imeli polletni inventurni popis blaga od 28. do 30. junija po naslednjem razporedu:

LEKARNA NOVO MESTO: petek, 28. junija, zaprto od 12. ure dalje; sobota, 29. junija, zaprto od 12. ure dalje; nedelja, 30. junija, zaprto ves dan.

LEKARNIŠKA POSTAJA ŠENTJERNEJ: sobota, 29. junija, zaprto od 12. ure dalje.

LEKARNIŠKI DEPO ŽUŽEMBERK: sobota, 29. junija, zaprto od 12. ure dalje.

Ko bodo poslovne enote zaprte, bomo izdajali zdravila samo na nujne recepte!

LEKARNA NOVO MESTO

Vsem, ki ste našega dragega

LUDVIKA FERLIČA

v tako lepem številu spremili na poslednji poti, mu darovali vence in cvetje ter z nami sočustvovali, se najlepše zahvaljujemo. Posebno zahvalo smo dolžni novomeškemu gasilskemu društvu, godbi, pevcem, govornikom, pokojnikovim stanovskim tovarišem ter kolektivoma IMV in Zdravstvenega doma. Zahvaljujemo se tudi vsem, ki so nam ustno ali pismeno izrazili sožalje ter nam v najtežjih trenutkih kakorkoli pomagali

Žalujoča žena Marta, sinova in hčerki ter ostalo sorodstvo

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinski odbori SZDL Brežice, Črnomelj, Metlika, Novo mesto, Sevnica, Trebnje in Videm-Krško

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačer, Miloš Jakopec, Drago Kastelic in Ivan Zoran

IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka 20 din - Letna naročnina 900 din, polletna 450 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 1800 din - Tekoči račun pri podružnici NB v Novem mestu: 606-11-608-9 - NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 - Poštni predal 33 - Telefon 21-227 - Rokopisov in fotografij ne vračamo - TISKA: Časopisno podjetje »DELO« v Ljubljani